Mr. M.ČULITIS
47 Fulton Ave
Toronto

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

25./150. n-rs TRESDIEN, 1953. G. 1. APRĪLĪ 3. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — EM 8-0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Siludinājumu maksa:
siud. daļā 51.00; tekstā $2.00
par vienu collas teipu 1 slejā

ASV UN FRANCIJA BRĪDINA KOMŪNISTUS

FRANCIJAS UN ASV VALSTSVĪRU APSPRIEDES BALTĀ NAMĀ

Vašingtonā. — Sav. Valstis un Francija brīdināja komūnistu Ķīnu, ka pamiera laušana Korejā ar jaunu uzbrukumu sākšanu kādā citā Tālo Austrumu vietā var radīt vismopietnākās sekas pasaules miera nodibināšanā.

Šis Sav. Valstu un Francijas kopējais brīdinājums komūnistiem tika paziņots pēc abu valstu saimnieciskām un politiskām sarunām Vašingtonā, pēc tam, kad komūnisti bija pievienojušies Apvienoto Nāciju priekšlikumam izmainīt ievainotos kara gūstekņus un paši izteikuši vēlēšanos turpināt pārtrauktās pamiera sarunas.

Pirms brīdinājuma publicēšanas Sav. Valstu un Francijas diplomāti nolēma, ka tā kā līdz šim komūnisti vēl nav nekā darījuši, lai pierādītu savu vārdu patiesību, tad Pad. Savienības valdības maiņu vien nevar ieskatīt arī kā maiņu padomju politikā un kā komūnistiem tā jāpierāda ne tikai ar labiem vārdiem, bet arī ar labiem darbiem. Tā kā dažādie Tālo Austrumu kari ir pēc viena un tā paša šablona, tad kā Korejā, tā arī Indoķīnā nepieciešama Sav. Valstu un Francijas visciešākā sadarbība.

Sarunu beigās Baltajā Namā Francijas ministru prezidents René Maijers pateicās Sav. Valstu prezidentam ģen. Eizenhaueram par viņa atzinumu, ka Indoķīna ir Korejai ir viena un tā paša kara, vienas un tās pašas frontes līnijas galējie spārni un ka tādēļ vienāds ir arī abu valstu kopējais mērķis.

Abas valstis arī principā vienojās, ka nākotnē Francija saņems lielāku Sav. Valstu militāro un finansiālo atbalstu kara vešanai Indoķīnā.

Eiropas armijas jautājums palika neatrisināts. Amerikāņi gan uzstājās, ka nekas nedrīkst stāties Francijas valdībai ceļā vienas kopējas Eiropas armijas radīšanai. Bet Francija no savas puses uzsvēra, ka vispirms jāatrisina ogļu un bagātā Sāras apgabala piederības jautājums un ka tikai pēc tam Francija var uzņemties atbildību par vienotas Eiropas armijas plāna ratificēšanu. Līdz šim Sāras apgabals bija galvenais strīdus ābols Rietumvācijas un Francijas starpā, un abas valstis to ieskata par savu. Tagad sāk likties, ka Vašingtonā franču diplomātiem ir izdevies lielisks gājiens un ka nākotnē Sāras jautājumā Savienotās Valstis atbalstīs Franciju.

AMNESTIJA PADOMJU SAVIENĪBĀ

MAĻENKOVS ATBRĪVOS KOMŪNISTU VERGUS NO SPAIDU DARBIEM, LAI PĒC TAM NO JAUNA TOS APCIETINĀTU UN SPĪDZINĀTU

No Londonas ziņo, ka amnestija Padomju Savienībā varētu būt Maļenkova mājiens Rietumiem, ka komūnisti ir gatavi mazināt saspīlējumu pasaules aukstajā karā.

Jau bieži ir pierādījies, ka komūnistu disciplīna pašu mājās ir tiešā sakarā ar viņu ārpolitiku un ka jaunās padomju valdības rīcība ir Maļenkova mēģinājums izbeigt asās attieksmes ar Rietumiem, ko Staļins jau bija ievirzījis pavisam draudīgā virzienā.

Bet Maļenkova cēlie vārdi vēl nav pietiekoši pierādījums viņa labajai gribai, un tādēļ arī tuvākā nākotnē Rietumi turpinās savu piesardzības politiku, vismaz, kamēr komūnistu vārdi sāks pierādīties darbos.

Pēkšņajai amnestijai Padomju Savienībā varētu būt šāds izskaidrojums:

1. Amnestijas akts, ja to īstenos, atbrīvos no spaidu darbiem daudzus tūkstošus komūnistu vergu, kuru sods ir 5 gadi un mazāk. Acīm redzot, Maļenkovs savu valdīšanu sākot, grib kļūt populārs, un amnestija, vismaz to izsludinot, ir visdrošākais veids šādas popularitātes iegūšanai.

Pēdējā amnestija Pad. Savienībā nāca pēc Otrā Pasaules kara, kad padomju tauta cerēja atsākt miera pilnu dzīvi; 1947. gadā formāli atcēla nāves sodu, bet čeka savus briesmu darbus turpināja nepārtraukti. 1950. gada 13. janvārī nāves sods spiegiem, sabotieriem un nodevējiem atkal stājās spēkā, un drīzi pēc tam sākās karš Korejā.

Visu šo gadījumu sakarība gan ir joti niecīga, bet tas ir vienīgais Rietumu pieturas punkts.

Maskavas radio gan vēl piedāvā citu izskaidrojumu; un proti — ka amnestija ir sakarā ar Maļenkova nesatricināmo pārliecību, ka Krievijas iekšējais spēks un stabilitāte nav sagraujami.

ZĪMĪGS NOTIKUMS DIENVIDSLAVIJAS PARLAMENTĀ

No Belgrades ziņo, ka pagājušajā nedēļā Dienvidslavijas parlamentā pēc tam, kad ratificēts draudzības un savstarpējās palīdzības līgums ar Turciju un Grieķiju, valdība iesniegusi apspriešanai amnestijas likumprojektu, kurā paredzēts apžēlot apcietinātos zemniekus, kas atteikušies nodot valstij valdības paredzētās lauksaimniecības produktu normas.

Pie šī likumprojekta deputāts Moskaļēvics, kurš pirms kara bijis zemnieku partijas biedrs, iesniedzis papildinājumu, prasot amnestējamiem zemniekiem atdot arī viņiem konfiscēto zemi, kā arī amnestijas likumu attiecināt uz visiem politiskiem ieslodzītiem.

Ministrs Kardels Maskuļēviča papildinājumu noraidījis, kāpēc abu starpā izcēlusies ļoti asa diskusija. Kad deputāts sapratis, ka valdības spiediens ir par lielu un viņa iesniegumu nepieņems, tas demonstratīvi atstājis parlamenta sēdi.

Šis ir pirmais gadījums Tito režīma laikā, kad deputāts atklāti nostājies pret komūnistiskās valdības nodomiem.

Burma atteicas no Sav. Valstu palīdzības

No Rangūnas ziņo, ka Burma atteikusies no amerikāņu saimnieciskās un finansiālās palīdzības un to nesaņems, sākot ar š. g. 30. jūniju. Līdz šim Burma saņēmusi palīdzību apmēram 12 milj. dol. vērtībā, un, ja viss ies savu normālo gaitu, tad līdz jūnija beigām summa pieaugs uz 31. milj. dolaru.

Par Burmas pēkšņās rīcības iemeslu ieskata nacionālistu Ķīnas partizānu darbību viņas zemes robežās. Pagājušā nedēļā Apv. Nāciju sēdē Burmas pārstāvis uzbrukā nacionālistu Ķīnai, sacīdams, ka 12.000 Ķīnas nacionālistu karavīru atrašanās Burmas territorijā kopš 1949. gada, kad Ķīnā gāza Čangkaišeka valdību, pierāda pēdējās naidīgo izturēšanos pret Burmu.

Karš Korejā

Pagājušā nedēļā Korejas karš ievirzījās jaunā stadijā, ko komūnisti ievadīja ar spēcīgiem vietēja rakstura uzbrukumiem, vairākās vietās atspiežot sabiedroto spēkus un nodarot pēdējiem lielus zaudējumus. Ar nepārtrauktas artilerijas un gaisa uzlidojumu palīdzību daļu zaudētā sabiedrotiem tagad jau izdevies atgūt, bet dažās augstienēs smagas cīņas joprojām vēl turpinās.

ARCHIBĪSKAPA TĒVA DZIMŠANAS DIENĀ

Baznīcas galva pārcietis smagu slimību

AICINĀJUMS KANADAS LATVIEŠU DRAUDZĒM UN TO MĀCĪTĀJIEM

2. aprīlī latviešu ev.-lut. baznīcas galva un augstais gans archibīskaps prof. Dr. theol. Teodors Grīnbergs pārkāpj jaunu mūža gadu slieksni: viņš iet 84. mūža gadā. Bet marta mēnesī viņš pārcieta arī slimību, plaušu iekaisumu. Lai pateicība Dievam, visas grūtības ir jau pāri. Vēl tikai atpūta, miers, rūpīgu roku palīdzība, ārstniecības līdzekļi — un ar Dieva palīgu uz Augšāmcelšanos svētkiem augstais gans varēs celties un atsākt parasto darbu gaitu. Bet kā vienmēr arī slimības laikā viņa gars bija možs, un viņš arī gultā nebeidza domāt, rūpēties un aizlūgt par mūsu Baznīcu un plānot jaunus darbus — īstenībā visā slimības laikā viņš turpināja strādāt.

Sakarā ar viņa dzimšanas dienu, pārciesto slimību un atveseļošanos, lūdzu visus mācītājus un draudzes vienā no tuvākajiem dievkalpojumiem pateikties Dievam, kas mums šo vīru devis, uzturējis un palīdzējis viņam tik daudz veikt mūsu Baznīcas labā; pateikties par Dieva žēlastību, kas palīdzēja slimības dienās, un par pieskirto atveseļošanos un izlūgties Dieva palīdzību un svētību viņam arī turpmāk veselībā, darbā un dzīvē. Ieslēgsim viņu aizlūgšanās ar dziesmu vārdiem (447.2) „Mani zāles vien neizārstēs, ja Tavs spēks ar nepalīdzēs" u. t. t. un (461.1) „Mana dvēsele, gaidi Uz Dievu vien" u. t. t. ...

Piezīme: Sakarā ar archibīskapa slimību „Bitītes" jubilejas numurs iznāks tikai maijā.

Mīļi aicinot
J. Skrodelis, Archibīskapa pārstāvis Kanadā

NELAIMĪGIE JALTAS UN POTSDAMAS LĪGUMI

Piekrišana klusu ciešot Baltijas valstu inkorporācijai

V. ZAGARA RAKSTS NEW YORK TIMES

Jaltas un Potsdamas līgumi ir tas piedauzības akmens, kura dēļ iepriekšējai demokratu valdībai ASV ir nācies dzirdēt visvairāk pārmetumu. Tūlīt pēc Eizenhauera iesniegta rezolūcija, kas nosoda šo līgumu pārkāpšanu no Padomju Savienības puses. Tomēr šis priekšlikums radīja lielas domstarpības attiecībā uz sekām, ko šādas rezolūcijas pieņemšana varētu radīt. Sakarā ar to šīs rezolūcijas aspricšana pagaidām „nolikta plauktā".

Mūsu tautietis Valdemārs Zāgars, kas tagad ir tautsaimniecības profesors Saskvehannas universitātē, Pensilvēnijā, iesūtījis rakstu „New York Times", kurā tas aizrāda, ka minētās rezolūcijas pieņemšana panāktu taisni pretējo tam, ko iesnieguma autori gribējuši, bet Austrumeiropas tautās tas raditu vilšanos un izmisumu.

Jaltas un Potsdamas līgumu galvenā doma ir vienošanās par Eiropas sadalīšanu divās ietekmju sfairās. Tas ir skaidrs katram, kas studējis Rūzvelta, Hopkinsa, Morgentaua, Vellesa un Valtera Lipmaņa publicētās idejas attiecībā uz vēlamo Eiropas organizēšanu pēc kara.

Potsdamas deklarācijā, ko parakstījuši Staļins, Trūmens un Etlijs, ir teikts, ka „konference apsvēra Padomju valdības priekšlikumu, ka līdz territoriālo jautājumu galīgam izkārtojumam miera konferencē Padomju Savienības rietumu robeža stiepjas no Dancigas līča uz austrumiem līdz punktam, kurā satiekas Lietuvas, Polijas un Austrumprūsijas robežas. Konference principā pievienojās Padomju valdības priekšlikumam attiecībā uz Kenigsbergas un tās apgabala galīgo nodošanu Padomju Savienībai."

V. Zāgars domā, ka ar to ASV un Lielbritanijas pārstāvji klusu ciešot ir pickrituši Baltijas valstu inkorporācijai Padomju impērijā. Tik ilgi, kamēr Rietumu valstis nav noraidījušas Austrumprūsijas inkorporāciju Padomju impērijā, ne tikai Baltijas valstu, bet arī Polijas neatkarība ir praktiski neiespējama.

Austrumeiropas verdzinātās tautas savas galvenās cerības līdz šim lika uz faktu, ka ASV nav ratificējušas Potsdamas līgumu un līdz ar to šis starptautiskais līgums nav galīgs un var būt pat nelikumīgs, ja Amerikas pārstāvji, parakstot līgumu, būtu pārkāpuši viņu konstitucionālās tiesības. Katra ASV Kongresa rezolūcija, kas tieši vai netieši atsaucas uz Potsdamas līgumu kā uz spēkā esošu (nevienu līgumu nevar pārkāpt, ja tas iepriekš nav bijis spēkā), satricinās pēdējās cerības uz pārmaiņām Austrumeiropā, teikts V. Zāgara rakstā.

Iepriecināsim trūkumcietējus Lieldienās

Klāt gaisie Augšāmcelšanās svētki, un mēs visi domājam par to, kā sagādāt prieku brīdi saviem tuviniekiem un draugiem. Bieži mēs nespējam izdomāt neko citu, kā aizsūtīt parasto apsveikumu kartīti. Bet daudz vairāk prieka mēs sagādāsim, ja to naudu, ko tik vienaldzīgi izsviežam pastmarkām, noziedotu to dzīves pabērnu vajadzībām, kas gaida pavasara saules un savu tautiešu sirds siltumu. Vācijas nometnēs un slimnīcās.

Tādēļ nesūtīsim šogad Lieldienu apsveikumus, bet ziedosim šo naudu trūkumcietējiem, invalidiem un slimajiem!

Apsveicot draugus un paziņas Lieldienās, aprūpei ziedoja šī: P. Balodis, A. Millers, E. Krūka, V. Mukts, A. Putniņš, J. Tūte, R. Grava, I. Vīksna, J. Vilols $1.00.

Naudu var iemaksāt LA kantorī, DV Kanadas valdes kasierim A. Putniņam un visās DV nodaļās. Ziedotāju vārdus izsludinās laikrakstā.

MASKAVAS JAUNĀ POLITIKA

KOMŪNISTU PIELABINĀŠANĀS UN IEBAIDĪŠANA

Rietumi vēl joprojām ir pilnīgā nesaprašanā, kādu virzienu ņems jaunā komūnistu politika, kas ir reizē asa un maiga. Galvenais jautājums, kas nodarbina Rietumu politiķus, ir: vai komūnisti patiesi vēlas saprasties?

Daudzi Rietumu pārstāvji atbildēs ar jā. Un proti: Padomju Savienības valdībai ir nepieciešams laiks, lai nostabilizētos savā jaunajā postenī. Ir nepieciešams laiks, lai aizpildītu morālisko robu, kas radās Staļinam mirstot. Komūnistu satelītu valstis pēdējā laikā ir izrādījušas iekšēja saspīlējuma pazīmes, un aukstais karš sāk lēnām sadragāt viņu jau tā trauslo saimniecību. Koreja komūnistu Ķīnai izmaksā ļoti dārgi un nelauj piepildīt Mao Ce Tunga cerību par Ķīnas rūpniecības un saimniecības nostabilizēšanu, paplašināšanu un modernizēšanu.

Tādēļ, varbūt, Kremlis pašreiz ir nolēmis, ka pienācis laiks saspīlējumu pasaulē mazināt. Bet lai neparādītu sevi no vājās puses, tad viņi runā un šauj vienā un tai pašā laikā.

Bet arī tikai ar miermīlīgu politiku komūnisti varētu ļoti progresēt. Atbilde Rietumu nezinai jau var tikt atrasta gūstekņu izmaiņas jautājumā — vai komūnisti šo priekšlikumu patiesi realizēs vai atkal atradīs dažādus aizbildināšanās iemeslus, lai aizkavētu tā īstenošanu.

JAUNĀ KRIEVU POLITIKA REIZĒM IR MAIGA UN IT KĀ PIEKĀPīGA, REIZĒM DRAUDU PILNA UN BIEDINOŠA.

Komūnistu „labās gribas" izrādīšana izpaudās šādi:

1. Komūnisti pievienojās Apvienoto Nāciju priekšlikumam nekavējoties uzsākt ievainoto kara gūstekņu izmaiņu. Pēdējā gada laikā tā ir lielākā komūnistu piekāpšanās Rietumu priekšā un pirmais solis jaunu pamiera sarunu atsākšanā.

2. Padomju Savienības komandants Berlīnē atvainojās par krievu lidotāju pārsteidzīgo rīcību, kuras rezultātā galu dabūja septiņi angļu lidotāji. Komandants lika priekšā uzsākt sarunas, kas dotu abām valstīm iespēju vienoties par gaisa ceļiem virs Padomijas okupētās Vācijas territorijas un tā nākotnē pasargāt sabiedroto lidotājus no līdzīgiem „nelaimes gadījumiem."

3. Bez tam vēl no Kremļa ziņo, ka, vismaz uz papīra, krievi ir paredzējuši padarīt vaļīgākus ciešos policijas valgus, lai tādā veidā mazinātu bailes pašu iedzīvotāju starpā.

Komūnistu pielabināšanās politikai tūlīņ gan pretī stājās arī iebaidīšanas politika, kas izpaudās šā:

a) Korejā komūnisti uzsāka spēcīgus uzbrukumus. Kaut gan līdz šim tie visi ir bijuši vietēja rakstura, tad tomēr tie ir spēcīgākie, kas redzēti Korejas frontē pēdējo piecu mēnešu laikā.

b) Apvienoto Nāciju sēdē padomju pārstāvis Gromiko rupji uzbruka Rietumiem un īpaši Sav. Valstīm.

Rietumu galvaspilsētas vēl līdz šim ir nezinā par jauno padomju politiku, bet domā, ka tās patieso virzienu drīzi vien izdosies atšifrēt.

DIPLOMĀTU PIEKLĀJĪBAS PARAŽAS UN BOĻŠEVIKI

Dr. iur. T. Sanders

Brīvās pasaules līdzjūtības telegrammas boļševikiem Staļina nāves gadījumā skanēja kā izsmiekls, liekulība un kā paradokss laikā, kad paši atrodamies „aukstā karā" ar Maskavu, bet Korejā cīnāmies pret viņa, Staļina, izraisīto un atbalstīto agresiju. Jūtu uzliesmojumā visus pārtrumpo franču parlaments ar Erio.

Boļševiku revolūvija 1917.-1918. gados netaupīja ne ārzemju sūtniecības, ne konsulātus, eksterritoriālitātes princips bruņotiem matrožiem bija svešs. Apvijušies ar lozmetēju lentām, šautenēm rokās un vēl ar vairākiem revolveriem pie sāniem, tādi tie mēdza ielauzties arī ārzemju sūtniecībās, izdarot tur kratīšanas un meklējot pēc vajātiem kontrrevolūcionāriem. Nekādi protesti nelīdzēja. Ar tiem vienkārši nerēķinājās. Bija gadījumi, ka pārstāvniecības izlaupīja un kādus zemākas pakāpes diplomātus pat nogalināja. Trockis toreiz teica: „Mums nav vajadzīgas nekādas ārzemju sūtniecības. Nost ar slepeno diplomātiju! Miers bez aneksijām un kontribūcijām!" Tādi bija tā laika boļševiku saukļi. Bet tie drīz vien nozuda no skatuves un tos aizmirsa.

Kā pirmais boļševiku sūtnis pēc Brestļitovskas miera parakstīšanas uz Berlīni aizgāja Joffe. Tas sarunās ar vāciešiem uzvelk garos melnos svārkus. Pilsoņu karam izbeidzoties, boļševiki atsākās no Trocka „izolācionisma" aplamībām un meklē sakarus ar ārpasauli, cenšoties panākt boļševiku režīma atzīšanu. Čičerins, pirmais ārlietu komisārs, dod rīkojumu viņa resorā „ādas žaķetes" vairs nevalkāt, lai gan tās bija kļuvušas par komisāru tērpu. Tāpat ieteica darbā un satiksmē ar ārzemniekiem nevalkāt krievu zemnieka kreklu, bet tā vietā atgriezties pie visā civilizētā pasaulē pieņemtā parastā dienas krekla — ar apkaklīti un kaklasaiti. Bija jāpieņem daudzmaz kultūrāls izskats, lai varētu rādīties, tā domāja Čičerins, kurš pats bija cariskās Krievijas karjēras diplomāts, un cēlies no vecas muižnieku dzimtas. Viss būtu labi, bet boļševiku sejas nevarēja pārtaisīt. Tur nelīdzēja ne labs frizieris, ne pirmklasīgs drēbnieks. Tās palika tikpat briesmīgas un nespēja noslēpt noziedzniekus. Jaunie „diplomāti" pamazām sāka pielāgoties pilsoņu paražām un oficiālas pieņemšanas rīkoja pēc tā saucamā protokola. Uzsākot diplomātiskus sakarus ar boļševikiem, brīvās pasaules valstsvīriem gribot negribot nācās sēstiesies ar šiem „kungiem" pie viena galda un tiem bija jāparāda tas pats gods, kas visiem citiem. Kļūda tomēr tā, ka pilsoņu diplomāti drīz vien aizmirsa šo savu jauno „kolēģu" pagātni un tiem likās, ka komūnisti jau nemaz nav tik slikti. Vēl jo vairāk tas tā notikās pēc lepni rīkotām sovjetvieslīdzjūtību Padomju valdībai? Kādēļ vajadzēja pazemoties karaļiem, valsts prezidentiem un ārlietu ministriem? Vācijā to darīja arī vēl augstie trīs Sabiedroto komisāri iepretim sovjetu komisāram, bet visi sūtņi Maskavā to pašu vēl atsevišķi. Tā rīkoties nekāja nekādas vajadzības un nekāds protokols to neprasa. Formāli Staļins nebija valsts galva, bet ministru prezidents un komūnistu partijas ģenerālsekretārs. Ar pēdējo amatu, kauču tam partijā un līdz ar to sovjetu pasaulē ir lielākā nozīme. diplomātiem nebija jārēķinās. Labāk būtu bijis, ja šajā brīdī būtu klusējuši, parādot ar to, ka esam atturīgi un nevaram liekuļot. ASV valsts prezidents, izvairoties izteikt līdzjūtību Padomju Savienībai, to izteica krievu tautai. Bet tas iznāca pavisam savādi, jo sērotāja nav apspiestā krievu tauta. Par Staļinu sēro tikai komūnistu partija, tās organi un paši biedri. Tāpat savādi bija lasīt amerikāņu lielāko laikrakstu korespondences no Maskavas par pārpildītām baznīcām ar dievlūdzējiem. To tā teica arī Nujorkas raidītāji, nepiezīmējot un nepaskaidrojot, ka šie dievkalpojumi par bezdievi Staļinu rīkoti uz pavēli. Tad tālāk: vajadzēja šai gadījumā paskaidrot, ka šie dievlūdzēji, droši vien, savās sirdīs kliedz pateicās Dievam, ka viņš cilvēci atbrīvojis no šī briesmoņa un ka līdz ar to varbūt Dievs drīz darīs galu arī pārējiem un tad cietsanām būs beigas un ausīs brīvība. Kas tas par „psiholoģisku karu", par kuru runā valstsvīri un laikraksti, ja īstenībā pēc nupat minētā redzam, ka ar tādu rīcību paši tieši veicina boļševiku propagandu un pašu komūnismu. Vēl kāds piemērs: kāds korespondents ziņo, ka viņš redzējis Maskavas ielās cilvēkus raudot. Kādēļ šādas aplamības jāraksta pilsoņu laikrakstiem, bet redaktoram par pašu korespondentu derētu painteresēties tuvāk, jo grūti iedomāties, ka viņš ir tik naīvs, ka nesaprastu, ka šāds raksts iederas komūnistu, bet ne pilsoņu presē. Bez tam nav nekāda pierā-

(Nobeigums 8. lpp.)

JAUNS IEROCIS CĪŅA PRET KOMŪNISMU

DV SĀKS RAIDĪJUMU VIRKNI KANADAS RADIOFONĀ

Kanadas DV Informācijas nozarei izdevies noorganizēt raidījumu virkni, kas iepazīstinās kanadiešus ar komūnisma patieso seju un kā mūsu, tā visu apspiesto tautu aktuālājām problēmām. Šie raidījumi notiks Junior Chamber of Commerce protektorātā katru pirmdienu plkst. 22.00 — 22.15 no St. Katerinas raidītāja, viļņu gar. 620. Pirmais raidījums notika jau pirmdien, 30. martā un tanī ziņojumu sniedza Kanadas DV inform. noz. vad. A. Sprūdžs. Pirmajai raidījumu virknei paredzēta trīs mēnešu gara programma, un tā noslēgsies ar īpašu raidījumu, veltītu 14. jūnijam.

ALBĀNIJAS KĀRTA

Viesodamies Londonā, Dienvidslavijas prezidents mārsals Tito izteicās, ka komūnisms Albānijā sabruks pats zem sava svara, bez jebkādas palīdzības no ārpuses. Tito apgalvoja, ka tas notikšot jau visdrīzākā laikā.

LATVIJA
AMERIKĀ

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos nosūta atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

TAUTĪBU PADOME SPRIEŽ PAR PALĪDZĪBU IMMIGRANTIEM

Vairāk kā pirms divi gadiem Toronto ir nodibināta Tautību padome, kuras nolūks ir ievadīt jaunieceļotājus Kanadas sabiedriskā dzīvē un darbā. Šinī laikā gan noturētas vairākas padomes sēdes, bet reālu panākumu nav.

Padomes darba aktīvizēšanu tagad uzņēmies J. Šarps (J. Sharp), Immigrācijas ministrijas darbinieks. 24. martā viņš bija aicinājis uz apspriedi padomes locekļus un tautību pārstāvjus. LNAK uzdevumā apspriedē piedalījās māc. A. Lūsis, mag oec. V. Kaļiņš un inž. J. Popelis no TLB. Mūsu kaimiņu tautas reprezentēja konsuli Dr. Markus (Igaunija) un V. Gīlis (Lietuva). Pašreiz padomē reprezentētas 11 tautības, to starpā ķīnieši un japāņi. Padomes prezidents ir norvēģis Svens Stadius.

Sanāksmes dalībnieki bija vienprātīgi par šāda organa lietderību, kaut arī domas bija dažādas attiecībā par padomes uzdevumiem. S. Davidovičs norādīja, ka pašreiz Toronto angļi un franči sastāda 70 proc. iedzīvotāju, bet 30 proc. pārējās tautības. Ja šis trešais elements gribētu aktīvi piedalīties politiskā un sabiedriskā dzīvē, tas varētu spēlēt ievērojamu lomu. Vairums tomēr bija par neškirošanos, bet par angļu un franču elementa aicināšanu padomes darbā.

V. Kaļiņš norādīja, ka padomei par savu mērķi jāspraudž palīdzība jauniebraucējiem, to ievadīšana šejienes dzīvē un novietošana piemērotā darbā. Runājot par baltiešu immigrantu grupu, runātājs norādīja uz tās izcilu augsto kvalitāti. Tie „nav parastie immigranti, kas braukuši šeit laimi meklēt. Tie ir izceļojuši spaidu kārtā, glābjoties no komūnisma terrora un okupācijas. Šis grupas rindās ir daudzi ar augstāko izglītību, kas savu eksistenci šeit sākuši ar vienkāršu fizisku darbu un turpina to vēl tagad. Šī kategorija ilgus gadus ir gatavojusies citam darbam un nejūtas laimīgi nepiemērotā darbā.

Pirms kāda gada laikraksti rakstīja, ka gaidāms liels zobārstu trūkums, it sevišķi Ontario provincē. Bija ieteikts steidzīgi atvērt jaunu zobārstniecības fakultāti, lai trūkumu novērstu. Bet iebraukušās zobārstes vēl tagad strādā vienkāršu darbu un savā arodā nedrīkst praktizēt. Arī juristi un tautsaimnieki strādā nepierastu darbu fabrikās, darbnīcās u. c. Ja šos ļaudis novietotu piemērotā darbā, tie būtu pateicīgi, apmierināti un varētu nest vairāk laba Kanadas valstij.

Padomei un ikvienai nacionālai grupai būtu jārūpējas par darba sagādi jaunieceļotājiem, ja tie kādu iemeslu dēļ nonākuši bezdarbībā.

J. Šarps norādīja, ka Kanadā pastāv daudz un dažāda veida organizācijas, kas var sniegt vajadzīgo atbalstu un informāciju. Ir jāpanāk šo organizāciju sadarbība ar Tautību Padomi, jo tā varētu atrisināt daudzus jautājumus, kur nekas vēl nav darīts.

Kanadā ierosinājumi nāk no apakšas, no tautas, un valdība tos isteno dzīvē. Tautību padomei ir iespēja tādā veidā atrisināt daudzus sasāpējušus jautājumus.

Sēdē piedalījās arī Pavalstniecības biroja direktors E. Bussiere un izrādīja dzīvu interesi par baltiešu intelluktuālo immigrantu grupu.

Darba aktīvizēšanai ievēlēja sevišķu komisiju: J. Šarps, Svens Stadiuss, Kornišs, A. Viszkovskis u. c.

DAUGAVAS VANAGI

DV GRAND RAPIDOS JAUNA VADĪBA

Grand Rapidos DV Apvienības pilnsapulce notika šinīs dienās, un svarīgākais dienas kārtības punkts bija jaunās valdes vēlēšanas. Jaunajā valdē, izņemot vienu, tika ievēlēti biedri, kas līdz šim Apvienības vadībā neietilpa, bet bijuši aktīvi cīņu līdzgaitnieki 2. Pasaules karā, starp tiem viens Korejas kara veterānis E. Kalnraups. Par Apvienības priekšnieku ievēlēja J. Sproģi, viņa vietnieku A. Bērziņu, sekretāru E. Kalnraupu, kasieri J. Medni, biedrzini P. Kalniņu.

Revīzijas komisijā: V. Puriņu, J. Boli, K. Upi.

Par delegātu ALAs kongresam izraudzīja J. Radziņu. Piezīmējams ka pie Apvienības darbojas dubultkvartets J. Gaiķa vadībā. V. Z.

REGULĀRO PABALSTU SAŅĒMĒJU SARAKSTS

1. Gutfricis Žanis, tbc, bērni, — DM 15.—, Hannover — Stocken, Garbsenerlandstr. 7.
2. Gūža Valija, Atraitne, 2 bērni, DM 30.—, turpat.
3. Nīcis Marija, vīrs tbc, bērni, DM 15.—, turpat.
4. Vanags Nadježda, tbc, arī meita, DM 20.—, turpat.
5. Znots Emma, vīrs miris, zaudēts dēls, ir meita, DM 20.—, turpat.
6. Pilags Otilija, zaudēti 2 dēli, DM 10.—. Luebeck, Vorwerkstr., Artillerie K.
7. Upatnieks Jānis, smags iev., DM 20.—, Luebeck, Mesenerkaserne.
8. Fūrmanis Augusts, zaudēts dēls, slims, DM 20.—, Lingen/Ems, Kaserne, Bl. 13—13.
9. Timrots Imants, tbc, DM 15.—, Lingen/Ems, Kaserne, Bl. 9.
10. Vēzis Jēkabs, tbc, iev., ģimene, DM 15.—, Lingen/Ems, Bl. 9—18.
11. Kalniņš Vilma, iev., vielu maiņa, DM 10.—, Bad Godesberg, Friesdorf, Schloss
12. Miķelsons Valdis, tbc, DM 10.—, Annaberg (Pārst. J. Apinis), Schloss.
13. Namsons Andrējs, tbc, DM 10.—, turpat.
14. Osis Emīls, tbc, DM 10.— turpat.
15. Osis Dace, tbc, DM 10.— turpat.
16. Rozentāls Velta, tbc, DM 10.—, turpat.
17. Rudzītis Austra, tbc, DM 10.—, turpat.
18. Spengelis Bruno, tbc, atrodās san., DM 15.—, turpat.
19. Jaunveits Erika, bārene, DM 10.—, Augustdorf/Detmold, lager.
20. Kitners Georgs, kaulu tbc., DM 15.—, turpat.
21. Reinvalds Vizma, tēvs kritis, DM 10.—, turpat.
22. Rubulis Mirdza, bārene, DM 10.—, turpat.
23. Hamrichs Hugo, amp. abas kājas, DM 30.—, Oldenburg i. O. Lager Ohmstede.
24. Ivanovs Eižens, inv., sieva tbc., DM 15.—, Oldenburg (A. Vegneris), Ohmstede.
25. Jankevičs Boļeslavs, tbc, DM 15.—, turpat.
26. Klēgeris Rudolfs, tbc, DM 15.—, turpat.
27. Jauntirāns Emma, vīrs miris, 2 bērni, DM 20.—, Hamburg — Altona 2, Daimlerstr. 44.
28. Lielais Rudolfs, tbc, DM 15.—, turpat.
29. Podziņš Jānis, tbc, DM 15.—, turpat.
30. Tolēns Ausma, tbc, tēvs kritis, DM 15.—, Pinneberg, Eggerstadtkaserne, Bl. 2—203.
31. Kaustelis Andrējs, vecs, bij. strēlnieks, DM 15.—, Geesthacht/Elbe, Beim Schakendiek 5.
32. Kozlovskis Gaismone, tbc, DM 15.—, Detmold, Kr. Haus Heldmannstr.
33. Upmalis Dzidra, tbc, DM 15.—, Lippstadt, Eberstr. 15.

Kopā: DM 495.—.

A. Bērziņš,
Apr. nozares vadītājs

TUVOJAS KANADAS LATVIEŠU 1. DZIESMU SVĒTKI

Organizāciju komiteja sēdē lemj par svētku sagatavošanas darbiem

Pag. otrdien sv. Andreja baznīcas zālē bija pulcējusies Rīcības komiteja, lai apspriestu daudz un dažādus jautājumus, kas saistīti ar 1. latviešu Dziesmu svētku Kanadā organizēšanas darbiem. Sanāksmē bija redzami TLB, DV, skautu, gaidu, Dainas koŗa, Kalvja, Katoļu Kultūras centra, sv. Jāņa, Pirmās latviešu ev.-lut. draudžu u. c. organizāciju pārstāvji. Sanāksmi vadīja E. Krūka, protokolēja A. Jankovskis. Pēc iepriekšējo sanāksmju protokola nolasīšanas un pieņemšanas sanāksmes dalībnieki stājās pie aktuālo jautājumu apspriešanas. Plašākas debates izcēlās par izstādes rīkošanu Dziesmu svētku laikā. Ar zeltkaļa Merca atbalstu, kurš sola izstādei plašu un interesantu eksponātu klāstu, izstādi tomēr nolēma rīkot, un tās organizēšanas darbus lūdza uzņemties vecskautiem.

Tālāk rīcības komiteja pārsprieda virsdiriģentu izvēli, nolemjot aicināt par tādiem E. Freimani, J. Norvili, J. Cīruli un V. Lindi. Dziesmu sadaļi lūdza uzņemties komp. T. Ķeniņu. Z. Šuriņš ziņoja, ka Dziesmu svētkiem bez tiem koriem, kas piedalījās Dziesmu dienā pag. gadā, pievienosies vēl lielais Kalamazū koris, dir. Kalnāja vadībā, un galvenajām dziesmām arī katoļu draudzes, sv. Andreja dr., un baptistu draudzes koris. Vēl gaidāma arī citu koŗu pieteikšanās.

Pārspriežot par rakstiem, kādi būtu ievietojami Dziesmu svētku programmā, nolemj lūgt šādus autorus: sūtni K. Zariņu, Dr. H. Tichovski, J. Poruku, Zinaīdu Lazdu.

Dziesmu svētku zāles dekorēšanu uzņēmušies skauti, kas par to pārdos svētku dalībniekiem piemiņas žetonus. Vēl debates izcēlās par vietu, kur rīkot Dziesmu svētku balli — iespējams, ka tā notiks Yorka hotelī vai Palace Pier telpās. Šo balli rīkos DV Toronto nodaļa, kas arī uzņēmusies pagādināt un sagādāt naktsmājas visiem svētku dalībniekiem — iebraucējiem.

Dziesmu svētku koncertā solo partiju kantātei Tēvija dziedās Ludmilla Sepe, kas šai laikā, kā paredzēts ,viesosies Kanadā.

Bez svētku koncerta notiks vēl daudz citu sarīkojumu — piektdienas vakarā, 7. okt., LPB Kanadas kopas rīkotais rakstnieku vakars, sestdien, 8. okt., svētku koncerts un balle, bet svētdien apvienoto teātru izrāde — Skroderdienas Silmačos M. Bērziņas režijā, tautisko deju demonstrējumi un tautisko tērpu godalgošana un jaundarbu koncerts. Paralēli šiem sarīkojumiem notiks izstāde, kas būs atvērta visu laiku. Teātra izrādes atkārtojums notiks arī pirmdien, 11. oktobrī.

Rīcības komiteja sēdes noslēgumā balsojot izlēma, ka Dziesmu svētku laikā dievkalpojumi būtu noturami visu konfesiju baznīcās, bet pirms svētku koncerta svētrunu neteiktu, atklājot koncertu ar korāli, kā tas bija pieņemts arī Dziesmu svētkos Latvijā.

DIŽDANCIS CEĻA JŪTIS

Kādu sestdienas vakaru, staigājot pa nomaļo Oslera ielu, izdzirdu latvisku deju mūziku un dziesmas. Ieinteresēts ieeju namā, kas ir Toronto latviešu biedrības mītne un, paverot durvis, ieraugu jauniešu grupu, kas ritmiskās, labi saskaņotās kustībās dejo spraigu tautas deju. Pianiste, sieviešu kvartets un trejdekšņa sitējs rada straujo, ritmisko mūziku, kas iekustina arī manas kājas. Izrādās, ka šeit notiek kārtējais Diždanča deju kopas mēģinājums. Kādā deju pārtraukumā notveru kopas vadītāju Fredi Aigaru un apvaicājos par kopas darbu.

— Diždancis, ko labi pazīst Kanadas latvieši un arī kanadieši, darbojas jau gandrīz pieci gadi. Esam uzstājušies neskaitāmos latviešu un kanadiešu sarīkojumos Ontario provincē un pašreiz gatavojamies savai pirmai turnejai pa Z. A. Sav. Valstīm. 10. aprīlī dosimies ceļā ar 6 vieglajām mašīnām. Dejošana ir paredzēta Milvokijā, Čikāgā un Klīvlendā. Līdzi brauks arī dziedone E. Sedliņa un ASV pievienosies dziedone Vilma Aigare—Ūbelīte. Pavisam nobrauksim ap 1500 jūdžu un ceļā pavadīsim 4 dienas. Deju programmā ir vairākas vēl nekur neredzētas dejas. —

— Kā jums veicas ar braucienа izkārtošanu? —

— Atļauju izkārtošana braukšanai uz ASV prasīja visilgāko laiku, turpat 6 mēneši, bet brīvas dienas darba vietās dabūjamas viegli, jo tā nebūs pirmā reize, kad dejotāji kavē darbu, lai uzstātos. Protams, zudumā iet darba alga.—

— Vai honorārs neatlīdzinās zaudēto peļņu? —

— Grūti pateikt, kas paliks pāri pēc lielajiem ceļa izdevumiem. —

Tā arī saruna beidzas, jo Fredim Aigaram un Diždanča dejotājiem atkal jāturpina deju mēģinājums.

Lai viņiem labi izdodas iecerētais ceļojums! X

ARĪ LIETUVIEŠI DOMĀ PAR TRIMDAS VALDĪBU

Kā augstākais lietuviešu trimdas organs darbojas Lietuviešu atbrīvošanas komiteja Vācijā. Tanī ietelp četru politisku nogrupējumu pārstāvji, un to financē Amerikas Lietuviešu Padome. Tagad pacēlušās balsis, ka šī komiteja jāpārveido par trimdas valdību. Ir iespējams, ka tuvākā laikā šī komiteja pārceļas uz Ameriku.

PAZIŅOJUMS

Paziņojam, ka Aleksandrs Kalniņš ar 1953. g. 15. martu nav vairs LA līdzstrādnieks. Viņam izsniegtā Latvija Amerikā līdzstrādnieka karte ir anullēta.

LA redakcija un DV apgāds

Ievērojama preses darbinieka atcere

Kristapam Grāmatniekam 65 gadi

26. martā Bostonā redaktors un izdevējs Kristaps Grāmatnieks piedzīvo 65. dzimšanas dienu. Ar viņa vārdu saistās Kurzemes preses izveidošanās, īpaši Latvijas neatkarības laikā, kad gavilnieks bija Kurzemes Vārda, plaša nacionāla dienas laikraksta vadītājs Liepājā. Jau jaunības gados saistījies ar presi, Grāmatnieks uzticīgi tai kalpo visu mūžu. Viņš bijis Latviešu Preses Biedrības Liepājas nodaļas valdes loceklis, Rakstu un Mākslas Kamerā, Latvijas rakstnieku un žurnālistu arodbiedrībā, un pašreiz ir Latviešu Preses Biedrības revīzijas komisijas priekšsēdis. Dzīvodams Bostonā, Grāmatnieks arvien redzams sarīkojumos, šad tad viņš arī raksta, cik spēki atļauj pēc smagā dienas darba.

Kr. Grāmatnieks dzimis 1888. g. 26. martā Cīravas pagastā. Beidzis ģimnaziju Liepājā un pēc tam uzsācis ierēdņa karjēru. Šai laikā sācis darboties Liepājas Dienas Avīzē, ko vadīja M. Jansons. Pirmā Pasaules kaŗa alikā, kad vācieši okupēja Kurzemi, G. pāriet fronti un ierodas Rīgā. Vēlāk G. evakuējas uz Maskavu un darbojas Bankava vadītā laikrakstā Dzimtenes Atbalss. Pēc tam viņu iesauc armijā un tur arī latviešu jaunekļis aizvada revolūciju un juku laikus, līdz ar pirmo ešelonu rodas iespēja atgriezties dzimtenē. Brīvajā Latvijā īsti sākas G. darbs latviešu presē. Viņš nodibina dienas laikrakstu Kurzemes Vārds, kas ilgus gadus turpina iznākt Liepājā. No 1927. - 38. g. G. ir šī laikraksta atbildīgais redaktors, vēlāk direktors rīkotājs. Piedalās Latvijas preses darbinieku ekskursijās ārzemēs. Rosīgi darbojas Liepājas sabiedriskā dzīvē, ir ilggadīgs pilsētas domes loceklis, bāriņu tiesas un Annas draudzes padomes darbinieks. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni un Atzinības Krustu.

Iebrūkot sarkanarmijai, G. strādā par mežsargu. Kad krievus padzen no Latvijas, G. atgrieas Liepājā, lai uzsāktu Kurzemes Vārda atjaunošanu. No laikraksta dibinātājiem palicis vienīgi viņš dzīvs, citus krievi noslepkavojuši vai arī deportējuši. Drīzi arī Kurzemes Vārds sāk iznākt un pastāv līdz 1944. g. oktobrim, kad redakcijas telpās novietojas no Rīgas evakuētā Tēvija un vācu laikraksts. Vācijas trimdu G. aizvadījis gandrīz uz nāves gultas, kur viņu glābuši tikai divi ievērojami latviešu ārsti. Atpestīts no grūtās slimības, G. ir atspirdzis un, neraugoties uz saviem gadiem, viņš ir možs un jauneklīgs. Grāmatnieka kaislība ir gleznas un savas lauku mājas viņš bija izveidojis gandrīz par mūzeju. Šo viņa tieksmi uz mākslu manto-

Kristaps Grāmatnieks

jusi arī viņa meita, kas ir apdāvināta keramiķe.

Kā sirsnīgam kollēgam novēlam Grāmatniekam vēl ilgus gadus darboties latviešu presē un piedzīvot Kurzemes Vārda atjaunošanu mīļajā Liepājā.

Osvalds Akmentiņš

LATVIEŠU NAC. CENTRA NODAĻA GRAND RAPIDOS

Lai kaut daļēji īstenotu tos mērķus, ko Latv. Nacionālais Centrs licis savos darbības pamatos, iniciātoru grupa veica priekšdarbus nodaļas dibināšanai Grand Rapidos. Dibināšanas sapulce notika vietējās latviešu biedrības telpās, kur sapulcējušos ar LNC uzdevumiem iepazīstināja Fr. Barevics. Pēdējais pasvītroja, ka latvietis šinī laikā, vienalga kur tas atrastos, nedrīkst stāvēt malā un būt tikai pasīvs vērotājs. Notika arī dzīvas pārrunas un debates. Nodaļas valdē ievēlēja: Fr. Barevicu, L. Rozentālu, J. Celmiņu, J. Kāneli, R. Skrabi. V. Z.

KANADĀ

TORONTO

Februāra beidzamā svētdienā Kanadas baleta skolotāju apvienība bija rīkojusi Toronto baleta paraugstundu Kanadas baleta skolotājiem un labākiem skolniekiem. Šīs stundas pasniegšana bija uzticēta latvietei Ernai Ošiņai—Bērziņai.

Vairākas stundas visi skolotāji un skolnieki ar lielu interesi noraudzījās un piedalījās mūsu operas baletskolas paidagoges vadītajā paraugstundā.

Ievērojot, ka šai paraugstundā bija uzaicināti visi labākie Kanadas baleta skolotāji, tiešām jāpriecājas, ka šis atbildīgais uzdevums bija uzticēts latvietei. Šī paraugstunda, kur katrs tās dalībnieks sagaidīja demonstrējumus par jaunākiem atzinumiem un metodēm baleta mākslā, rāda, ka latvieši baleta mākslā ir ieguvuši atzinību starptautiskā mērogā un mūsu baleta skolotājus aicina par apmācītājiem.

Šai sakarā varam arī pieminēt O. Plūci, kas darbojas slavenajā Sadler Welsa baletā par baletmeistaru, un ar ļoti labiem panākumiem Halifaksā baleta skolu vada Gotšalki.

Par šo Toronto notikušo baleta paraugstundu E. Ošiņa—Bērziņa saņēmusi vislabākās atsauksmes gan no pazīstamākajiem Kanadas baleta skolotājiem, gan Kanadas presē, un speciālu atzinības rakstu no Kanadas baleta skolotāju apvienības.

MONTREĀLĀ

MLPB filatelistu sekcijas rīkotā Latvijas pastmarku izstāde notiks sestdien, 18. aprīlī, 5550 Park Ave (YMCA) skolas telpās no pl. 17.00 — 20.00. Izstādes laikā paredzēts A. Apses referāts par pastmarku krāšanu.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Tīrais atlikums par labu bērnu vasaras kolonijai. Izstāde solās būt ļoti interesanta. Visi laipni aicināti, īpaši jaunatne.

Inženieru un tech. kopas rīkotais referāta vakars notiks piektdien, 17. aprīlī, 1355 Dorchester St. W. (YWCA) 25. istabā. Sākums plkst. 8 vakarā.

Referēs inž. R. Putnaērglis par atomenerģijas izmantošanu rūpniecībā. Tautieši laipni lūgti apmeklēt šo referāta vakaru.

Kopa paredzējusi maija mēnesa vidū rīkot sezonas darbības noslēgumu, apvienojot to ar plašāku sarīkojumu.

Lai rastu līdzekļus aprūpei, DV Montreālas nod. dāmu komiteja paredzējusi izdarīt plašu ziedojumu vākšanu laikā no 1.—18. aprīlim, apmeklējot tautiešus viņu dzīves vietās.

Cerams, ka tautieši neliegs savu ārtavu grūtdieņiem Vācijā.

O. K.

Latviešu studentiem piešķirtas stipendijas

Toronto Latviešu Studentu kopas prezidijs 22. martā ieradās Hamiltonā pie prof. Fr. Gulbja, lai noturētu stipendiju fonda sēdi. Kā zināms, prof. Fr. Gulbis ir šī fonda priekšēdis. Valdes pr-dis O. Perro ziņoja, ka šoreiz stipendijas pieprasījuši 12 studenti, un fonda vadībai, ievērojot studentu materiālos apstākļus, sekmes un sabiedrisko rosmi, nācās sadalīt fonda līdzekļus — 1000 dol. — šo pieprasītāju starpā. $100 piešķīra V. Upeniekam, A. Rudzītim, J. Tauriņam, H. Birkmanim; $110 A. Žīguram; $90 R. Bregžģim un K. Radziņam; $80 D. Miezājam; $50 G. Korulim, A. Bumbulim, R. Rozentālei.

Aizdevums ir atmaksājams studijas pārtraucot vai nobeidzot. Lielāko summu stipendiju fonds šogad ieguvis no karnevāla Nakts latiņu kvartālā atlikuma, kas uzrādījis rekorda skaitli — 1126 dolarus! Bez tam studentu kopa sirsnīgi pateicas tautiešiem par viņu sarīkojumu atbalstīšanu un ziedojumiem, īpaši sv. Jāņa draudzei. Studenti cer, ka tik pat kupls apmeklētāju skaits būs arī viņu rīkotajā pavasara Ziedu ballē, kas palīdzēs atlicināt jaunus līdzekļus stipendijām.

TLB SESTDIENAS SKOLAS PAZIŅOJUMI

1. 4. aprīlī mācības skolā nenotiks.
2. Vasaras brīvlaiks sāksies 6. jūnijā.
3. Liecību izsniegšana un izlaiduma akts notiks 7. jūnijā.
4. Gala pārbaudījumi būs: latviešu valodā vārdos un rakstos, Latvijas vēsturē un Latvijas ģeogrāfijā.
5. Pārbaudījumi sāksies 23. maijā.
6. 9. maijā skola rīko Ģimenes dienu, tūlīt pēc dievkalpojuma sv. Andreja baznīcā, kurš sāksies pl. 10 rītā.

Skolas paidagogu padome APSVEIKUMS SMOLVUDAM

Latviešu Nacionālā Centra galvenās valdes priekšsēdis J. Vinters nosūtījis Ņufaundlendas ministru prezidentam Smolvudam, kas ir LNC goda prezidijas loceklis, apsveikumu sakarā ar viņa amatā stāšanās ceturto gada dienu. Smolvuds ir pirmais Ņufaundlendas valdības galva, kopš tā kļuvusi par Kanadas provinci. Stājoties amatā, Smolvuds uzsāka savas zemes plašu saimnieciskās attīstības programmu, kuras reālizēšanā liela loma piekrīt mūsu tautietim Dr. A. Valdmanim.

ZIEDOJUMI

LNAK Palīdzības nozare laikā no 1.-28. febr. saņēmusi sekojošus ziedojumus:

1) Palīdzības darbam:

Kičeneras Vaterlo latviešu b-ba $5.—; Sadberijā — L. Putniņš — $1.50; Otavā — A. Ķīvītis, H. Cīrulis, L. Sīpoliņš — $1.— katrs; H. Rožleja $0,50; K. Varsluvyns — $0,25. Kopā $10,25.

2) Immigrācijai:

Kičeneras Vaterlo latviešu b-ba $5.—; Sadberijā — L. Putniņš — $1.50; A. Jirbulis, A. Vizbulis — $1.— katrs; L. Kalvāns, J. Dziļums $0.50 katrs; Otavā — H. Cīrulis, L. Sīpoliņš $1.— katrs; K. Varsluvāns $0,25. Kopā $11.75.

3) Invalīdu namam:

Hamiltonā — A. Atvars $5.—; J. Atvars 2.—. Kopā $7.—.

4) Grūtdieņiem Eiropā:

Kalgarijā — J. Aizpurietis, E. Korns, H. Miks — $2.— katrs; V. Korns, I. Strauts, W. Smith, O. Eyestone, Z. Ulberts — $1.— katrs; Sadberijā — Miglinieku ģimene — $5.—; L. Putniņš $1.50; E. Zemītis, A. Rudusāns, A.Šiņķis $2— katrs; V. Kārkliņš, A. Akermans, S. Akermans, J. Putāns, T. Svede, K. Pelsis, R. Dumpis, S. Treilons, I. Ozoliņš, (Nesalasāms), T. Krivdguzovs, Ed. Zariņš, H. Jarockis, V. Dumka, A. Plucis, A. Vizbulis, L. Janitēns, A. Cinbergs, L. Boks, A. Dimbiers, A. Neimanis, A. Jirbulis, A. Zeltiņš, J.Lielkalns — $1.— katrs; H. Landsbergs, I. Janitēns, G. Stuģis, A. Pilāns, A. Birznieks, J. Zariņš, V. Pludums, R. Freimanis, F. Babulis, L. Kalvēns, I. Dziļums — $0.59 katrs; Port Artūrā — A. Mitulis, K. Luste, E. Āboltiņš, A. Liepiņa, B. Zamens — $2.— katrs; A. Kamars, J. Indriksons, L. Dūma, O. Stauvers, A. Vulfs, T. Sniķeris— $1.— katrs; Hamiltonā — K. Rancāns, L. Lapsa $2.— katrs; Otavā — R. Dambergs, anonīms $2.— katrs; L. Ozols, A. Tiltiņš, L. Purviņš, V. Roze, W. Erbs, L. Sīpoliņš, A. Freibergs, J. Liepiņš, H. Cīrulis, N. Kolbergs, O. Jaunzems, N. Krumbergs $1.— katrs; M. Sīpols, H. Rožleja $0.50 katrs; K. Varslavāns $0.25. Kopā $89.25.

Kopsummā februārī ienācis: — $118.25.

Visiem ziedotājiem tiek izteikta sirsnīga pateicība!

TLB BĒRNU RĪTS 19. APRĪLĪ

TLB aprīļa mēneša bērnu rīts, kas bija paredzēts mēneša pirmajā svētdienā, sakarā ar Lieldienām pārcelts uz 19. aprīli.

MĀKSLINIECISKO SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

5. apr. (1. Lieldienās) pl. 4 p. p. TLNT pirmizrāde Raiņa Pūt, vējiņi sv. Andreja baznīcas zālē.
18. aprīlī — N. Valdovskas koncerts DV sarīkojumā.
25. aprīlī, sestdien, plkst. 8.00 vak. Sv. Andreja b-cas lielajā zālē, pianista komponista Volfganga Dārziņa klavieru vakars. Programmā: Skarlati, Bēthovena, Šopēna un Dārziņa darbi. Steinveja flīģelis.
3. maijā, svētdien, plkst. 6,00 vak. Sv. Andreja b-cas m. zālē, T. Ķeniņa lekciju cikla „Lielās mūzikas problēmas" 13. referāts: „Solo dziesma". Skaņu plašu ilustrācijas Pergolesi, Bēthovena, Šūberta, Šūmaņa, Brāmsa, Čaikovska, Debisī u. c. dziesmas.
9. maijā Rietumvācijas Oldenburgas operas saprānes Paulas Brīvkalnes koncerts Kanadas turnejas ietvaros, LNAK protektorātā. Eatona auditorijā, pl. 8.45. Pie klavierēm Vera Ļeinvēbere.
17. maijā, svētdien, plkst. 6.00 vak. Sv. Andreja b-cas lielajā zālē, T. Ķeniņa klavieru studijas gada noslēguma — atklāts audzēkņu vakars.
31. maijā, sestdien, plkst. 7.00 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē, Irmas Kajak-Ķeniņas Ritmoplastikas skolas gada noslēguma audzēkņu vakars piedaloties visām vecuma grupām. Dalkroza metodes demonstrējumi, solo un grupu dejas. Pie klavierēm Irma Kajak-Ķeniņa un Tālivaldis Ķeniņš.
6. jūnijā — Sv. Andreja baznīcā operdziedoņa Jāņa Niedras un Alfreda Poriņa ASV turnejas noslēguma koncerts. Pie klavierēm Verena Stelpe.
7. jūnijā, svētdien, plkst. 18.00 brīvmākslinieces M. Tūteres audzēkņu vakars Toronto sv. Trīsvienības baznīcā.

CITI SARĪKOJUMI

11. aprīlī, plkst. 19.00 sv. Andreja baznīcā pirmā latviešu „Krēslas stunda" Toronto. Tema: reliģija, filozofija, zinātne.
17. aprīlī, plkst. 8.00 DV Toronto nodaļas Dāmu komitejas sarīkojums DV namā — Pie meldermeitiņas.
24. aprīlī Jurģu balle DVsarīkojumā.
1. maijā TLB Drāmatiskā ansambļa „Maija balle", 62 Claremont St., Toronto.
8. maijā — Tradicionālā Studentu Ziedu balle Kolumbus zālē.
9. maijā, sv. Andreja baznīcā plkst. 11.30 rītā TLB Sestdienas skola rīko Ģimenes dienu. (Tūlīt pēc dievkalpojuma).

LASĪTĀJU VĒSTULES

AR LEPNĪBU SISTIE

„N. b-ba rīko deju vakaru. Dāmas un kungus lūdzam ierasties vakara tērpos..." — Šādas un līdzīgas rindas Latv. Am. slejās var vērot arvien biežāk. Ir arī atklāts noslēpums, ka latviešu trimdas sabiedrība šeit sāk dalīties „melnajos", „pelēkajos" un „baltajos" jeb augstākajā šķirā, kas, savukārt, sarojas „jaunbagātniekos" un „aristokrātos". Ja pirmiem labais tonis liek būt vismaz Kreislera vai Linkolna īpašniekiem, tad otriem draudzēšanās ar kādu „melno" jau skaitāma par pamatīgu izgāšanos.

Trimdinieki, kurp mēs ejam?! Vai tiešām cilvēka vērtību sāks noteikt viņa čaula, t. i. limuzīns vai apģērbs? Vai lakots skārds un spoži atloki jau nekļūst par mūsu pielūgsmes objektu — elku dieviem? Sarkana laka neaizsedz to, kas zem nagiem; smokingi un frakas vai reibīgos augstumos sacelti deguni vēl neliecina, ka viņu īpašnieki tiešām prot mazo vienreizvienu.

Mēs pielūdzam dolarus, limuzīnus un tērpus, kļūstam to vergi, bet mēģinām taisnoties — lūk, tas notiek pieklājības, paražu, labā toņa vai veikalu interesēs! — Nekas nav nožēlojamāks par uzsāktu, bet viscaur neizturētu līniju, un pie labā toņa gan laikam nevarēsim pieskaitīt kalēja rīcību — mēģināt noslēpt sarepējušas rokas glazē cimdos. No sastrādātām rokām nav jākaunās, tāpat nav jākaunas arī no vecāka gada gājuma Austina un vienkārša, necila, bet gaumīga apģērba. Neaizmirsīsim arī, ka pāri visiem veikaliem ir jāstāda pienākums. Frakā tērptais trimdas „aristokrāt," — tavs pienākums ir gādāt, lai bijušos cīņu biedrus citās zemēs neseegtu tikai nožēlojamas skrandas. Atceries dzimtenes postu un zini, ka tavs pienākums būs reiz pārbraukt mājās un samaksāt vismaz par tām pastalām vai pašaustiem bruncīšiem, ko valkāji skolas gaitās ejot.

Lepnības, lieluma mānijas un izlaidības dēļ reiz bojā aizgāja senā, varenā Romas valsts. Bet no tās drupām cēlās zīmīgs sakāmvārds: Quos Deus vult perdere prius dementat — tiem, kurus Dievs grib sodīt, viņš vispirms atņem prātu.

To neaizmirsīsim! Torontietis

ZIEDOSIM STUNDAS ALGU TRŪKUMCIETĒJIEM!

ZIEDOJUMI IEMAKSĀJAMI: DV Kanadas valdes kasierim Mr.A. Putniņš, 280 Wright Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās.

JAUNAJIEM FARMERIEM

Kas jāievēro pērkot vai izveidojot lauksaimniecību

Pērkot vai izveidojot saimniecību, sekmes atkarīgas no dažādu saimniekošanas pamatfaktoru esamības un saskaņošanas:

1. Kapitāla — skaidras naudas, pašreizējiem un tuvākā nākotnē paredzamiem kredītiem.

2. Ienesīgāko vai caurmērā drošāko lauksaimniecības nozaru izvēles, lieluma, attīstības un saskaņošanas.

3. Nopirktās vai pērkamās saimniecības augsnes un ēku labuma, lieluma, vietas.

4. Tirgus iespējām, pārdošanas un attāluma,tāpat svarīgas cenas.

5. Darba spēka daudzuma, lietderīgas izmantošanas un izmaksas.

6. Paredzamā dzīvā un nedzīvā inventāra iegādes iespējām un izmaksas. Ražošanas līdzekļu cenām.

7. Augstām, ekonomiskām, drošām un saskaņotām augu un lopu ražām.

8. Klimata, augu slimībām un kaitekļiem.

9. Saimnieka zināšanām, veselības, izturības, uzņēmības, konjunktūras paredzēšanas un piemērošanās spējām.

10. Rūpīgi izstrādāta saimniecības organizācijas plāna.

Amerikas kontinentā un trimdas resp. pioniera apstākļos svarīgākais ir kapitāla lielums un tā izlietošanas veidi un tirgus problēmu atrisināšana, ienesīgāko, stabilāko kultūru izvēle un konjunktūras attīstības paredzēšanas spējas.

Saimniecību pērkot vai izveidojot, kapitāls jāiegulda: zemē, meliorācijā, ēkās, labierīcībās un žogos, lopos, mašīnās un rīkos, bet jāpataupa arī rīcības kapitālam.

Līdz ar to rodas jautājumi: pirkt dārgu vai lētu saimniecību? Ar lielu un neauglīgu, vai maz un auglīgu zemi? Ar labām vai sliktām ēkām? Tālu vai tuvu no pilsētas? Sākt tūlīt ar mazu kapitālu un kredītēties vai uzkrāt līdzekļus un sākt vēlāk? Vai izveidot saimniecību strauji un kredītējoties, vai pamazām un bez parādiem?

TO LAI NEVIENS NEAIZMIRST

Lai uz šiem daudzajiem un sarežģītajiem jautājumiem konspektīvi varētu atbildēt, jāzina, vai: 1) vispirms rūpīgi kalkulējot, izvēlas lauksaimniecības nozares un tad tikai meklē tām piemērotu saimniecību un vietu, vai 2) nopērk saimniecību un tad viņai piespiež iespējamās, bieži vien nevēlamās nozares. Pareizāks būtu pirmais rīcības veids, bet retais to izlieto. Ar labām nozarēm var saimniekot arī samērā kļūdaini un tomēr gūt izcilas sekmes, ar sliktām vislabāki saimniekojot labākā gadījumā varēs nodrošināt eksistences minimumu. To lai neviens neaizmirst...

Labas, kaut dārgas saimniecības, ar labu zemi un ēkām, patiesība gadu tecējumā izrādās lētākas par lētajām, sevišķi, ja nav jāpārmaksā par vietas skaistumu, luksus dzīvojamo māju un pilsētas pievārti. Bet trimdiniekiem vairumam, vismaz tiem, kam asinis uz mūžu piesātinātas ar dzimtenes zemes smaržu, paredzamais gadu tecējums vairs nav pārāk garš, tāpēc rodas jautājums, vai paredzamos auglus būs pilnā mērā iespējams ievākt un saimniecību izveidot tā, lai rentētos lielais ieguldītais kapitāls. Bez tam maksājot daudz par saimniecību, maz paliks dzīvā un nedzīvā inventāra iegādei, rīcības kapitālam un augsti būs hipotekas un procentu maksājumi. Bez tam labas un derīgas saimniecības vienmēr ir grūtāk likvidēt, ja tās nav tuvu pilsētai. Iesācējiem un neprašām nav naudas, bet labiem farmeriem jau farmas ir. Pilsētu tuvumā ir izredzes pārdot rūpniekiem vai tirgotājiem.

Ierobežotie kapitāli mūs vairāk virza uz domām par lētāku farmu iegādi, ja vien tās atrodas paredzēto nozaru tirgus sarežģumībā, ēkas neprasa lielākus remontus līdz laikam, kamēr attīstīta paredzētās saimniecības ražotspēja, ja ir pietiekoši piemērotas, kaut arī neauglīgas zemes (ja vien aug āboliņš un nav par mitru, sausu akmeņainu) paredzēto nozaru izveidošanai.

Pērkot šādu saimniecību, vairāk naudas paliks inventāram un produkcijai. Par zemes auglību nevajadzētu pārmaksāt, jo mākslīgo mēslu cenas ir relatīvi zemas un augsni var ielabot 1 - 2 gados. Svarīgāki ir mitruma apstākļi un lauku lielums, līdzenums, novietojums.

Visumā par saimniecību nevajadzētu vairāk maksāt, pēc iespējas mazāk iemaksājot, kā vienu trešdaļu vai pusi no skaidrās naudas plus iespējamiem kredītiem, vairāk maksājot par tirgus tuvumu un zemi,, mazāk par ēkām.

Pēc iespējas maz naudas jāiegulda dārgajās lauksaimniecības mašīnās, pirmos gadus izlīdzoties ar mašīnu nomāšanu vai izdodot zemes strādāšanas un ražas novākšanas darbus uz akorda. Arī transporta jautājumu parasti var izkārtot ar kaimiņiem. Nav jāaizmirst, ka mašīnu kapitāla atmaksāšana atkarīga no tā, cik daudz, kādos apstākļos un cik iekoptā saimniecībā mašīnas darbina; ko ražo, amortizāciju, remonti un kapitāla procenti sastāda ap 30 proc. no mašīnās ieguldītā kapitāla; saimniecību likvidējot, uz mašīnām jāzaudē visvairāk. Nebūtu ieteicams ieguldīt mašīnās vairāk par 10 -15 proc. no kopkapitāla.

Pēc iespējas vairāk kapitāla jāpataupa un to vēlams ieguldīt pirmās šķiras ražošanas faktoros — zemes auglībā, augos un lopos, kas ātri atmaksājas, nodrošina saimniekošanas sekmes, palīdz deldēt aizņēmumu un amortizēt neprodukstīvos kapitālus — mašīnas un ēkas. Šim kapitālam jābūt vismaz tik lielam, lai tūlīt pirmā gadā varētu izveidot vienu vai divas pietiekami plašas nozares un sagaidīt pirmo ražu.

NEKO NEUZSĀKT UZ LABU LAIMI

Vai sākt ražošanu un saimniecības attīstību strauji, lietojot kredītus, atkal atkarājas no: izvēlētām nozarēm, kopkapitāla un rīcības kapitāla lieluma, darba spēka, saimnieka zināšanām, uzņēmības un izstrādātā saimniekošanas plāna.

Ja šie priekšnoteikumi ir un budžets rāda labu atmaksāšanos — var braukt ar pilnu gāzi, ja nav — būtu muļķība pasākt kaut ko lielāku uz labu laimi.

Lētu farmu iegādei ilgtermiņa hipotekas aizdevumus var lietot drošā, jo farmas caurmērā pērkamās stipri zem puses patiesās vērtības, un lētu saimniecību vērtības vēl tālāka samazināšanās nav paredzama. Tāpat produkcijai un lopu iegādei samērā droši var lietot ilgtermiņa un, atkarā no izvēlētām nozarēm un saimnieka spējām, arī sezonas kreditu, jo īsā laikā nopietna krize nevar attīstīties.

Vai pirkt saimniecību ar ierobežotu kapitālu vai uzkrāt līdzekļus un tad sākt? Spējīgie un uzņēmīgie, kas prot izstrādāt saimniekošanas plānu, izvēlēties īstās nozares un izražot iztrūkstošo kapitālu, kam ir pietiekoši paša darba spēka — var sākt ar mazumu.

Caurmēra lauksaimniekam ir drošāks pēdējais ceļš, sevišķi, ja starplaikā nežēlo laiku piemērotas farmas atrašanai. Ļoti ieteicams ir arī vidus ceļš. Kāds no ģimenes locekļiem strādā pilsētā, pārējie izveido saimniecību.

Pavisam drošs ceļš ir pāris gadus nomāt kāda farmu (rente smieklīgi zema visā Kanadā), ieaudzēt lopus un iegādāt lietotas lauksaimniecības mašīnas, starplaikā nesteidzoties izraugot vēlamām nozarēm piemērotu saimniecību. Tas pats sakāms par pusgraudnieciību.

Pēc padomiem farmu pirkšanā jāgriežas pie vietējā agronoma vai lauksaimniecības departamentā, nevis pie aģentiem, kam rūp tikai nopelnīt.

Visumā lauksaimniecības atmaksāšanās Amerikas kontinentā ļoti laba vai vismaz apmierinoša, atkarā no izvēlētām nozarēm un saimniekošanas prasmes.

Var ieņemt līdz 25 proc. gadā no ieguldītā kapitāla kopvērtības. Tas vairākkārtīgi pārsniedz iespējas Latvijā.

Agr. A. Jessens,
LNAK saimn. inf. noz. korespondents

PRĀVESTA K. BIRZNIEKA 50 GADI

23. martā prāvests K. Birznieks Grand Rapidos atskatījās uz 50 nodzīvotiem mūža gadiem. Gavilnieks dzimis 23. martā, 1903. gadā Tukuma apriņķī, Annenieku pagastā kā lauksaimnieka dēls. Beidzis Jelgavas klasisko ģimnaziju. Latvijas universitātes teoloģijas fakultāti beidzis 1928. g. Tanī pašā gadā Rīgā vecajā Ģertrūdes baznīcā ordinēts par mācītāju. Izpildījis ilgus gadus mācītāja amatu Katrīnas draudzē, Valmieras apriņķī, bet no 1940. gada bijis šī iecirkņa prāvests. 1945. gadā ieradies Vācijā, dzīvojis Hanavas nometnē un darbojies par Lielhesenes apgabala latviešu draudžu pārzini. Vācijā Birznieks iepazinies ar studiju gaitu un papildinājis teoloģiskās zināšanas Heidelbergas universitātē. 1950. g. izceļojis uz Sav. Valstīm, un apmeties uz dzīvi Indiānas valstī, vēlāk pārcēlies uz Grand Rapidiem, Mičigēnā, kur strādā fizisku darbu un darbojas par Baznīcas pārvaldes sekret. ASV. Kārtojot dažādus garīgās un laicīgās dzīves jautājumus, prāv. K. Birznieks pratis ar lielu smalkjūtību un dziļu takta sajūtu nokārtot vairākas sasāpējušas un sarežģītas trimdas sadzīves lietas.

Jubilāra godināšanai 22. martā Grand Rapidu un apkārtnes ev.-lut. latviešu draudzē Immanuela baznīcā notika dievkalpojums. Spredīki teica māc. A. Piebalgs no Kalamazū, un bez viņa dievkalpojumā piedalījās pats gavilnieks, prāv. J. Ozols un māc. Kr. Hermanis. Dievkalpojums bija ļoti kupli apmeklēts.

Raženus darba panākumus otrā gadu pussimtā ieejot.

V. Zirnītis

Rūpēsimies par dusas vietu pulkvedim

Vācijā Minchenes kapos ir apglabāts Latvijas armijas un atbrīvošanas cīņu dalībnieks, L.K.O.K. pulkvedis Kārlis Bajārs. Viņa kapa vieta atrodas tādā nodalījumā, kurā noteikti uzstādāmi piemineklī, citādi tuvākā laikā kapa vietai draud nolīdzināšana. Latvisko kapa zīmi tādā veidā kā to pēc pašreizējā meta pagatavo, arī neatļauj uzstādīt, jo piemineklim jābūt ar noteiktu augstumu un platumu. Šinī sakarā ir jāuzstāda parastais piemieneklis vai arī jāpārveido latviskā kapa zīme tā, lai tā atbilstu piemineklu valdes attiecīgajiem noteikumiem. Šim nolūkam mums trūkst līdzekļu. Tāpēc griežamies pie bijušajiem pulkveža dienesta un cīņu līdzgaitniekiem visā pasaulē, ar lūgumu kopīgiem spēkiem vajadzīgos līdzekļus sagādāt. Nodoma reālizēšanai vajadzīgas apmēram DM 300,-. Ziedojumus lūdzam iemaksāt vai nu caur Daugavas Vanagu organizāciju, vai arī tieši DV Minchenes nod. valdes priekšsēdim: Pēteris Biezais, (13b) Muenchen 54, Seehamerstr. 15a - 2, Germany, norādot, ka nauda domāta kapa piemineklim. Ceram uz bijušo karavīru, kā arī citu tautiešu atsaucību, šādā veidā sagādājot mūsu pulkvedim — lāčplēsim paliekamu atdusas vietu svešā zemē.

LKOK plkv. K. Bajāra atdusas vieta

Lai nerastos pārpratumi par līdzekļu izlietošanu, ziedojumus lūdzam iemaksāt līdz š. g. 1. jūlijam. Ziedotāju vārdus un saziedoto summu izsludināsim pēc 1. augusta Latvijā Amerikā. Mūsu nodoms ir līdz Lāčplēšu svētkiem pieminekli uzstādīt un iesvētīt.

DV Minchenes nod. valde

Nujorkas latviešu organizāciju padomes sēde

Nujorkas Latviešu Organizāciju Padomes pilnsapulci atklājot 19. martā, padomes priekšsēdis K. Stankevics sniedza ziņojumu par līdzšinējo darbību. Pagaidu padome tagad kļuvusi par padomi ar saviem statūtiem, kas pieņemti iepriekšējā pilnsapulcē. Padome dibināta 1950. g. 3. jūnijā, lai saskaņotu Nujorkas latviešu organizāciju darbību kopīgiem pasākumiem. Pagaidu Padomes pirmais priekšsēdētājs bija H. Lielnors. Sapulcējušies padomes locekļi parakstīja statūtus, līdz ar ko tie stājās spēkā.

Padomes kasieris A. Līdaks sniedza pārskatu par līdzekļiem, kas padomei ienākuši. Pag. gada 18. novembra sarīkojums devis — 1.516 dol. atlikumu. 1.530 dol. sadalīti dažādām latviešu organizācijām. Pašlaik kasē ir 638 dol., no kuriem 66,05 ieskaitīti nama fondā.

Lūgumus uzņemt padomē bija iesniegušas 17 organizācijas: Latvijas pareizticīgo aprūpes centrs — pārstāvis prof. P. Stares, Latviešu Akadēmisko Sieviešu Klubs — O. Rudovska, Nujorkas ev.-lut. draudzes koris — L. Bērziņš, Nujorkas Daugavas Vanadzeņ — E. Druva, Latviešu Saimnieciskō darbinieku Apvienība — J. Volmars, Latviešu Nacionālais Centrs — K. Skapars, Latviešu Juristu Biedrības Nujorkas kopa — A. Reins, Daugavas Vanagu Apvienība Nujorkā — J. Šāberts un V. Matuzelis, Nujorkas Latviešu Luterāņu Baznīcas Jaunatnes pulciņš — G. Krasta un J. Mālmane, Latviešu Architektu Biedrība — A. Dzirkalis, Latviešu Teātra Draugu Biedrība — G. Šmits, Nujorkas Latviešu Luterāņu Baznīca — K. Stankevics, P. Irbe un M. Runģis, Latviešu Korporāciju kopa Nujorkā — A. Mīlenbachs, J. Niedra un N. Krieviņš, Latvju Sievietes Nacionāli—sabiedriskā Darba un Informācijas kopa pie Latviešu Informācijas Centra — A. Freija, Latviešu Informācijas Centrs — A. Kalme, Nujorkas Latviešu Studentu Biedrība — V. Tumanovskis, Latviešu Profesionālo Žurnālistu biedrība — A. Liepa.

Līdzšinējais padomes priekšsēdētājs Stankevics vairs neuzņēmās šo amatu, aizbildinoties ar vājo veselību. Par padomes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo padomes sekretāru P. Irbi. Par vicepriekšsēžiem ievēlēja: A. Mīlenbachu, J. Volmaru un V. Tumanovski, par sekretāru — K. Skaparu, par sekretāra vietnieci — G. Krastu, par kasieri — E. Druvu; revīzijas komisijā ievēlēja A. Freiju,A. Reinu un G. Šmitu.

Turpmākās darbības tuvākais uzdevums ir latviešu piedalīšanās lojalitātes parādē 28. aprīlī. Parādes izkārtošanu un vadību uzņēmās līdzšinējais priekšsēdis Stankevics. 14. jūnija pieminas aktu šogad atkal rīkos visas trīs Baltijas tautas kopā. Akta sarīkošana šogad piekrīt igauņiem. Padomes prezidijs izraudzīs īpašu komiteju, kas piedalīsies akta sarīkošanā. 18. novembra sarīkojums arī šogad notiks Webster Hallē.

Pārrunājot latviešu nama fonda jautājumu, atskanēja domas, ka nama celšana nebūtu atliekama uz ilgu laiku. Tālākās pārrunās radās ierosinājums, ka Latviešu Organizāciju Padome uzņemtos arī tādu pasākumu organizēšanu, kādi bija protesta demonstrācijas ostā, Višinskim iebraucot Nujorkā. Tā kā šādas demonstrācijas bija jānoorganizē ļoti īsā laikā, tad iniciatīvu uzņēmās nedaudzas organizācijas. Abi šie pasākumi, pag. g. septembrī un š. g. februārī, sasniedza sprausto mērķi. Latviešu Organizāciju Padome apsolīja savu atbalstu atsevišķām organizācijām, ja nakotnē rastos vajadzība rīkot līdzīgas demonstrācijas.

A. Zv.

NAFTAS RŪPNIECĪBAS PAPLAŠINĀŠANĀS

Kopš 1948. gada, pateicoties jaunu naftas rafinēriju celšanai un esošo paplašināšanai, Kanadas naftas rūpniecība ir radījusi 2000 pastāvīgas jaunas darba vietas.

Šie skaitļi atspoguļo jauno pieauguma laikmetu, kas sākās ar Ledukas naftas lauku atrašanu 1947. gadā Albertas provincē un līdz 1951. gadam pieredzēja $1.225 miljonu ieguldījumu naftas rūpniecībā vai piecas reizes vairāk nekā 1945. gadā.

Kanada lieliem soļiem iet pretim laikam, kad tā varēs iztikt ar pašu zemē ražoto naftu. 1946. gadā, pirms Ledukas naftas lauku atrašanas, tikai deviņi procenti naftas, ko pārstrādāja rafinērijas, bija ražoti pašu zemē. Pagājušā gadā, kaut gan mūsu naftas rafinēriju produkcija ir ievērojami pieaugusi, mēs jau ražojām 37 proc. no mūsu patēriņa. Jēlnaftas produkcija ir pieaugusi no 12.400.000 mucām 1948. gadā līdz 48.125.000 mucām 1951. gadā un 37.700.000 mucām 1952. gada pirmajos astoņos mēnešos.

A. Šiņķis

CERĪBU ZEMES PĒDĒJIE AIZSTĀVJI

LATVIEŠU LEĢIONĀRU IZMISĪGĀS CĪŅAS KURZEMĒ 1944.—45. G.

ZIEMASSVĒTKU IESKAŅA UN KRIEVU LIELUZBRUKUMS

IV

24. decembrī, plkst. 7 stāvoklis bija šāds: labajā spārnā 6. pulks. tad 2. pulka 1. bat. un 1. pulka 1. bat. Tie atradās savās vecajās līnijās, jo 23. dec. krievi šajā sektorā neuzbruka, izņemot dažas atsevišķas izlūku sadursmes. Kaujas fronte tālāk uz ziemeļiem bija izveidojusies Stragu, Jenku, Audžu, Jātnieku, Rumbiņu, Katiņu, Pienavas un Irbju līnijā. Dirbu rajonā fronte bija buferveidīga, kādēļ tur stāvokli nevarēja precizēt. Apkārtējās mājas gāja no rokas rokā.

Bolševiku iebrukuma vietas nopsrostošanai steidzīgi pievilka vācu 93 div. kpt. Mora un 2. pulka kpt. Krasta bataljonus. Dirbu rajonā jau cīnījās pltn, Taubes sapieru bataljons, ciešot asiņainus zaudējumus neatlaidīgajos krievu triecienos. Lai stāvokli te uzlabotu, divīzija steigā pieveda tā sauktō Kaujas skolu, ap 180 vīru,ko komandēja vltn. Ančāns.

CĪŅAS BĒRZES KRASTOS

Iepriekš šai sektorā bija cīnījušās dažas sīkākas vācu vienības, kuru sarukušās atliekas vēl turpināja kauju prettanku grāvī, kas pa pusei bija jau granātu aizbērts.

Gaismai austot, ienaidnieks turpināja uzbrukumus paplašināt, šoreiz vēršoties pret 6. pulka pozicijām mežainajos Bērzes abos krastos.Zemei dobji dimdot, šāka drebēt visa Bērzupes ieleja. Nebija vairs laika domāt par Ziemassvētkiem, jo krievu artilerijas granātu krusa kļuva arvien spēcīgāka, līdz atkal viesuļugunī vārījās gaiss.

Viss apvidus bija sēra un fosfora tvana piesātināts, kas bija jūtams pat mutē. Zeme, šķembas un koki lidoja pa gaisu, raudami sev līdzi ieročus un cilvēkus. Šoreiz viesuļugunij vēl pievienojās „Katjušas jeb Staļina ērģeles", kas nejauki „spēlēja" uz vīru nerviem. Mums tā bija atkal karsta diena, bet arī ne vēsāka pašiem bolševikiem, kuru dzīvības karājās mūsu vīru patšautenu un mašīnpistoļu stobru galos.

Daudzās lielkaujās rūdītie vīri savam uzdevumam bija sagatavoti: aukstasinīgi gaidīja „neuzvaramo" kēdes, lai tās noslaucītu no latviešu zemes, tāpat kā to darīja kaimiņpakieši. Viesuļuguns brāzmā laiks likās stāvam uz vietas. Savu vīru vidū reizēm pametu skatu pāri ieraksma valnim uz viņu pusi, mēģinot saskatīt krievi kustības, jo ne jau katrreiz krievi nāca uzbrukumā kliegdami un „Za roģinu, za Staļina" brēkdami. Savējo viesuļuguns atzegā viņi prata arī pielīst klusītēm, bez trokšņa. Tādās reizēs triecienam sarkanie pacēlās tikai tad, kad bija jau rokas granātu snieguma attālumā.

Šorejs nojaudās nebiju maldījies: pēc pāris stundu viesuļuguns visā pulka dziļumā ap plkst. 10,20 sākās kājnieku uzbrukums pret 2. bataljonu, ko komandēja majors Zālītis. Pelēki stāvi ar pulķīšu cepurēm, mašīnpistolēm un paceltiem durkļu asmeņiem pret krūtīm aci „neuzvaramie" triecās uz mūsu ierakumiem. Pēkšņi arī viesuļuguns pārcēlās nedaudz uz priekšu. Un tā bija droša zīme, ka tuvcīņa tūliņ ies vaļā. Mani drosšsirdīgie vīri bija savās vietās, katrs zināja savu pienākumu un uzdevumu.

Šie vīri 2. bataljonā — „Lāča kepas banda", kā tos nokristīja majors Rubenis, kas vēlāk Pomerānijā krita, lieliski prata valdīt nervus un vadīt ieročus, kas ne vienu vien reizi pļāva sarkano iebrucēju rindas. Drīzumā ierēcās arī mūsu smagie ieroči: to šāviņi krita tik precīzi, it kā attālie, dūmakā tītie mērķi būtu acu priekšā. Arī šodien artileristi apbrīnojami labi lādēja un šāva: katra granāta krita ta: jau iepriekš paredzētā vietā. Gods un slava varonīgajiem kājnieku atbalstītājiem artileristiem — kpt. Strauta dēliem! Mūsu artilerijas granātas plosīja ienaidnieka kēdes, raudamas tajās robu aiz roba, ārdīdamas un nāvēdamas uzbrucēju masas.

Tomēr trieciennieku nemitīgie viļņi vēlās arvien tuvāk un tuvāk. Un tad istā laikā sāka tarkšķēt mūsu kājnieku smagie ieroči, savām labi vadīto ložu šaltīm sēdami iznīcību ienaidnieka rindās. Bet mežainais apvidus un ierakumi Sniķeru tīrumos, kas atradās stāvas gravas priekšā, traucēja pienācīgi saņemt bolševikus, kas mācās virsū kā pelēka siena.

„LĀČA ĶEPAS BANDA"

Drīzumā abos mūsu flankos atskanēja uzbrucēju mežonīgās kaujas klaigas, un neskaitāmi pelēki stāvi gāzās uz priekšu: mirēji saļimstot vaidēja, dzīvie uzbrucēji kliedza, meta granātas, šāva. Nāves jūklī klaudzēja, sprakšķēja, dunēja un rībēja dzimtenes sils, visapkārt smakoja sērs un oda pēc asinīm . . . „Lāča kepas banda" triecienu uztvēra ar milzu iznīcinātāju uguni, bet uzbrucēju viļņi mūs apņēma no trijām pusēm, taču aizstāvji šāva un šāva. Mezglos savilkuši vaigu muskuļus, ne mirkli nedomājot par atkāpšanos, vīri drosmīgi vadīja savus uguns rīkus, kaut arī vienam otram jau sāka pagurt rokas, un likās, ka nāves ēģei Bērzupes līdzenumā nebūs vairs gala.

Mēs nedomājām atkāpties, arī tad ne, kad turpat jau acu priekšā zibsnīja krievu durkļu asmeņi un grāvjos vīru vidū spraga uzbrucēju roku mestās granātas. Kaprālis Grimbergs, kura augums sasniedzis divi metri, izskatā jādzīgs lācim, cīņas karstumā pakēris tanku dūri, kas tam likās puslīdz piemērots tuvcīņas ierocis viņa varenajās ķepās, rēkdams metās uz priekšu un trieca tanku dūri kādam plecīgam krievu seržantam galvā.Tad, sagrābis krievu aiz rīkles, ar visu savu lāča spēku to nopuriņāja un, nometa zemē kā salmu kūli. Pēc tam norēķās un veikli pagriezās apkārt, lai sagrābtu jaunu upuri. Bet tad, īsu brīdi apdomājies, aizdrāzās pa grāvi uz Bērzupes labo krastu, kur cīņa notika ap d.-kar. Urpēna patšauteni, kas bija novietota zem masīva priedes celma. Šeit tuvcīņa uz brīdi sasniedza kulminācijas punktu, jo krievi nepārtraukti uzbruka no gravas, lai pārrautu mūsu ierakumus tieši tai vietā, kur viņus vismazāk cerēja sagaidīt, proti, gar pašu Bērzupes ieleju. Bērzupes labais krasts tiešī šai vietā bija apaudzis ar kupliem paegļu un eglīšu pudu riem. Bet Latgales saulainais zēns nebūtu varonis, ja viņš savu patšauteni atstātu zem priedes celma, iekāms pats nav aizvēris acis uz mūžīgiem laikiem.

LĪKU VĀLOS PĀRVĒRSTI KRIEVU VADI

Es pats tiku galā ar kādu citu lielu auguma krievu, kas pārgriezis sarkanas acis brēca: „Eto četīre komandir". Varbūt viņš mani saudzēja, cerēdams sasaukt talciniekus un saņemt gūstā dzīvu, bet tad manas beļģu pistoles lodes aizsteidzās priekšā viņa rokas mestai granātai. Un milzīgā auguma bolševiks saļima šavās asinīs. Ne mirkli nevilcinādamies, metos tālāk uz Bērzupes labo krastu, lai tur saglābtu savas vienības labo flanku, kur elles troksnī visapkārt vaidēja ievainotie, sprāga granātas, spindzēja lodes un skanēja lāsti. Dažos lēcienos sasniedzu priedes celmu, zem kura vēl tarkšķēja patšautene, kuras vadītājam Urpēnam ievainotā seja bija kļuvusi sarkana.

Līķu vālos bija pārvērsti krievu vadi, viņu ievainotie gulēja un nosaiņoja turpat uz ledus krituša jiem blakus. Latgales varonīgā zēna rokas vadītā patšautene bez apstājas pļāva zemē uzbrucējus. Viņa palīgs Bērziņš jau gulēja bez dzīvības zīmēm, pārkritis pāri tukšajām lenšu kastēm.

Kad beidzot krievu uzbrukums bija atslābis, noputējuši, noguruši un asinīm aptriepti „Lāča kepas banda" salasījās kopā, lai atvilktu elpu un uzrautu kādu dūmu, bet daža laba drauga seja vairs nebija mūsu vidū: tos bija paturējis asinskārās nāves lauks.

Krievi vēl atkārtoja trīs uzbrukumus, bet visi tie sabruka 2. bat. uguņīs. Mežonīgās kaujas rezultātā ienaidniekam bija laimējies vienīgi neliels iebrukums Laumaņa izlūku bataljona kreisajā spārnā. Bet saniknotie laumaniešī iebrukušos bolševikus pievakarē izkvēpināja arī no turienes, nodarot tiem asiņainus zaudējumus. Te jāpiezīmē, ka kapteiņa Laumaņa bataljons Kurzemē bija izpelnījies palamu „ugunsdzēsēji". Īstenībā tāds tas arī bija, jo kalpoja dažādu, steidzīgu un bīstamu situāciju likvidēšanai un veiklu triecienu izdarīšanai. Un vienmēr pazemā, druknā auguma kapteinis atradās savējo vidū. Bieži viņu redzējām ar plecos pakārtu „kaulu zāģi" (42. g. vācu patšautenī).

(Turpinājums sekos).

LATVIEŠU KULTŪRA — TAUTAS SAGLABĀŠANAI

LATVIEŠU KULTŪRAS DARBINIEKU KONFERENCE NUJORKĀ

(Nobeigums).

Korreferente M. Austriņa norādīja, ka jaunatnes gaume atšķiras no vecās paaudzes gaumes. Tāpat N. Kalniņš ieteica nopietni domāt par labu grāmatu izdošanu jaunatnei.

J. Vinters aizrādīja, ka latviešu skolu programma un metodes ir iztirzājamas speciālistu, skolas darbinieku apspriedē. Jāpiešķir lielāka vērība jaunatnes iepazistināšanai ar Latvijas neatkarības laika sasniegumiem.

Pieņēma Studentu Centrālās Savienības un Skautu Centrālās Savienības pārstāvju ierosinājumu, ka pie ALA's Kultūras Biroja dibināma sekcija jaunatnes audzināšanas jautājumos.

LITERATŪRA

Konferences otrās dienas pirmā sēde bija veltīta literātūrai. Prezidija ievēlēja Dr. P. Norvili un E. Raisteru. Par latviešu trimdas literātūru referēja J. Kadilis. Trimdas literātūrā dominē daiļproza, bet maz lirikas, biografiju, eseju. Tikpat kā nav kritiku, ja neskaita recenzijas presē. Korreferents bija G. Saliņš.

Par grāmatu un periodikas izplatīšanu referēja K. Rabacs. Latvieši ir lieli lasītāji. Pēc grāmatu izdošanas daudzuma proporcionāli iedzīvotāju skaitam Latvija ieņēma otro vietu pasaulē pēc Dānijas. Trimdas sākumā Vācijā bija daudz izdevēju. Lasītāju skaits, proporcionāli ņemot, bija vēl lielāks kā brīvās Latvijas laikā. Naudas reformas Vācijā un izceļošanas dēļ grāmatu izdošana apsīka. Grāmatu izdošana ASV un citās zemēs pieaug. Patlaban iznāk 7 latviešu laikraksti ar kopējo tiražu ap 22.000, kas nozīmē, ka katrs piektais latvietis trimdā lasa kādu latviešu avīzi. Latvijā katrs septītais iedzīvotājs pirka avīzi. Latviešu grāmatu lasītāju skaits slīd uz leju. Nepieciešams radīt pie Kultūras Fonda autonomu apgādu, kas rūpētos par grāmatu izdošanu, kas privātiem apgādiem nav pa spēkam.

Dr. P. Norvilis referēja par literātūru kā tautas dzīvā spēka veidotāju. Rakstnieks var uzturēt to liesmu, kas deg tautas brīvībai. Ko zinātne pēta un konstatē, to rakstniecība var iedzīvināt. Latviešu rakstnieks spiests strādāt nepiemērotu darbu. Kultūras Fondam jārod līdzekļi piecu labāko darbu godalgošanai, pie kam viens no tiem būtu jaunatnei piemērots darbs. Pie projektējamā Latvijas institūta dibināma literātūras nodaļa. Jāmēģina mūsu literātūru nogādāt viņpus dzelzs aizkara dzimtenē. Korreferents J. Bičolis aizrādīja, ka mūsu jaunākajā literātūrā vērojams tematu apsīkums. Rakstnieki bieži nodarbojas ar problēmām, kas plašākās aprindas neinteresē. Kultūras Fonds varētu atbalstīt mūsu žurnālus, iegādājoties zināmu skaitu eksemplāru un izsūtot tos bibliotēkām.

Pārrunās noskaidrojās, ka dažās ASV bibliotēkās ir latviešu nodaļas, bet tajās nav trimdas izdevumu. Pieņēma atzinumu, ka latviešu izdevējiem būtu jāpiesūta brīveksemplāri trīs lielākām bibliotēkām — Nujorkas publiskai bibliotēkai, Čikāgas bibliotēkai un Kongresa bibliotēkai Vašingtonā. Tālāk pieņēma atzinumu, ka drīzākā laikā dibināms Latviešu Kultūras Fonds, kas aptvertu visu brīvo pasauli. Lai rastu līdzekļus godalgu piešķiršanai literātūrā, paaugstināma ALA's biedru maksa.

MĀKSLA

Sēdē, kas bija veltīta mākslas jautājumiem, prezidijā ievēlēja J. Šābertu, P. Jēgeri—Freimani un prof. J. Siliņu. Par skaņu mākslu referēja V. Bērzkalns. Liela rosība mūsu mūzikas dzīvē bija vērojama Vācijā. Bija mūzikas skolas, opera, dziesmu svētki. Koru dzīvē vērojams liels konservātīvisms: izvēlas tikai vecās dziesmas. Trūkst nošu un grāmatu par mūzikas jautājumiem. Jāpiešķir lielāka vērība latviešu mūzikas uznemšanai skaņu platēs. Latviešu mākslinieks veic lielu propagandas darbu ar savu individuālo uzstāšanos. Latviešu koru koncerts Londonā radīja interesi angļu publikā. Baltiešu simfoniskais koncerts Nujorkā bija liels sasniegums. Mākslinieki ir devuši tautai vairāk, nekā tie saņēmuši pretī. Jāpūlas, lai popularizētu mūsu mūziku citu tautu vidū, jāmeklē ceļi latviešu skaņdarbu izdošanai; jānovērš mākslinieku izmantošana dažādos sarīkojumos bez atlīdzības; jaunatne ievedama latviešu mūzikas pasaulē.

Par tēlotāju mākslu runāja prof. J. Siliņš. DP nometnēs mākslinieciem bija labāki darba apstākļi kā tagad. Mākslinieku nospiež materiālās rūpes, nevar pastāvīgi nodoties mākslai. Jārīko mākslas skates, kollektīvas izstādes kā pašu sabiedrībai, tā amerikāņu publikai; sarīkojamas arī ceļotājas izstādes. Saziņā ar igauņiem un lietuviešiem jāgriežas pie ASV mūzejiem un mākslas institūtiem, lai tos ieinteresētu par baltiešu mākslu. Pie Kultūras Biroja dibināma profesionālo mākslinieku organizācija. Korreferents bija J. Krēsliņš.

Par latviešu teātri svešumā referēja P. Jēgere—Freimane. Mūsu teātri Rīgā varēja mēroties ar starptautiskā līmeņa teātriem. Trimdā ir lielas grūtības, bet latviešu teātris grib dzīvot, cīnās par savu eksistenci. Notiek daudz teātra izrāžu, bet tām nav augstas mākslas vērtības. Par nopietnākām trupām izveidojušies Nujorkas un Bostonas ansambli. Ja tie apvienotos, tad varētu runāt par latviešu teātra mākslu svešumā. Aktieri nes milzu upurus, ziedojot savu laiku un enerģiju, bet to viņi sajūt kā sūtību. Teātrim ir vajadzīgs materiāls atbalsts. A. Krēsliņš informēja par Teātra Draugu Biedrību, kas grib mobilizēt sabiedrības atsaucību teātrim.

Pārrunājot teātra repertuāra jautājumu, atzina,ka pielaižami arī tulkojumi un viegla satura uzvedumi, ja tiem ir mākslas vērtība.

A. Zv.

CEĻA VĀRDI

Nepieņem neko nenopelnītu! **Konfūcijs**

o

Zeltu pārbauda ar uguni, cilvēku ar zeltu.

Ķiniešu sakāmvārds

o

Bagātu laužu raksturu var pazīt no tā, priekš kā viņiem atliek nauda. Lī- Pū- Vē-

o

Patiesu draugu ir ļoti maz. — bet arī vēlēšanās pēc tādiem ir niecīga.

Žans Pauls

o

Vienmēr, kad sastopies ar kādu pretdarbību, veries sevī un jautā, kādi spēki ir tevī, kurus tu varētu izmantot. Kad tu redzi skaistu cilvēku, tad tavs spēka avots būs savaldīšanās. Kad tev uzliek grūtu darbu, esi izturīgs; kad tevi skar nievas — pacieties. Kad tu pie tā pierādīsi, tevi nemaldinās vairs nekādi nepareizi priekšstati.

Epiktets

KOREJĀ VALDA VĪRIEŠI, MĀŅTICĪBA UN NETĪRĪBA

DĪVAINAS PARAŽAS UN ĪPATNĒJI ĻAUDIS

RAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO KOREJAS

Apvienoto Nāciju cīnītāji, ierodoties Dienvidkorejā, sastopas ar ļoti dīvainām paražām un īpatnējiem ļaudīm.

Ierodoties Korejā, vispirms uzkrīt iedzīvotāju vēsā laipnība, to staltā gaita un mazrunība. Korejieši ir pazīstami pasaulē kā lepna tauta, viņi ir senās vēstures varoņi. Tie vēl šodien dzīvo pagājušo laiku krāšņuma ēnā un sarunās vienmēr min garo vēsturi, kas sākusies pirms 4286 gadiem.

Rietumnieku acis tomēr neko varenu še nesaredz. Garajā Korejas vēsturē šī tauta ir dzīvojusi zem Ķīnas, Krievijas un Japānas ietekmes. Vienīgais, ko šodien karavīrs Korejā redz, ir Japānas imperijas sasniegumu paliekas, trīsstāvainie skolu un slimnīcu nami, dzelzceļi un vairāku baznīcu torņi. Tautas izglītības līmenis pēc mūsu mērauklas ir ļoti zems. Pilsētu iedzīvotāji ir vairāk izglītoti par lauciniekiem. Ir ļoti daudz analfabētu. Korejas tauta ir piesātināta ar mistiskām un novecojušām paražām.

Ģimenes dzīvē noteicējs ir vīrietis, viņš valda ar stingru roku, nododas dziļām pārdomām, bet maz strādā. Otrā vietā nāk viņa dēli, tie ir viņa lepnums. Sieva ģimenes dzīvē ir tikai „nepieciešama mēbele" un smago darbu veicēja. Dažās vietās Korejas republikā, kā Čedžū salā, darbu veic tikai sievietes.

Meitenes uzaug pilnīgā izolācijā no brāļiem, tās apmeklē meiteņu skolu un nekad nerotaļājas ar zēniem. Pat pieaugušie jaunieši netuvojas jaunavām, to uzskata par kauna lietu un pazemojumu. Ja iet uz kino, tad zēns iet vienā ielas pusē, meitene otrā, un tie nekad nesēž viens otram blakus.

Ģimenes dzīvi stingri vada ģimenes galva, pat precības un līgavas izvēli kārto vecāki. Šis paradums tomēr sāk novecoties, ir jau ģimenes, kuras atļauj dēlam izvēlēties līgavu pēc paša sirdsgribas. Pašas kāzas liekas vairāk kā bēru ceremonija. Biju ielūgts vienās kristīgo kāzās. Baznīcā visi sēž uz rīsu salmu paklājiem uz grīdas. Vidū atstāts celiņš. Līgava un līkavainis altāra priekšā stāv sastinguši un nekad viens uz otru neuzmet acis, nopietnām sejām tie noklausās daudzo runātāju laimes vēlējumos, un pozējot fotografam nepamirkšķina ne aci, stāv kā no klints izcirsti. Un tā bija līgavaiņa paša izredzētā!

Kāzās, bērēs un citās svinībās vīrieši maz jaucas ar sievām. Kamēr sievas gādā par mielastu, kas sastāv it īpaši no rīsa variācijām, vīri nododas kāršu spēlei, vai tā sauktai zīlēšanai ar četrdesmit astoņu kāršu palīdzību. Kārtīs redzami puķu, koku, mēness un citi attēli. Korejieši ir ļoti māņticīgi. Pēc maltītes viesiem obligāti jādzied. Dziedāšanā piedalās arī sievietes, un te nu viņas parāda savas balss jaukumu. Šī tauta ir liela dziedātāja, gandrīz katrs var skaisti nodziedāt vairākas dziesmas. Korejiešu dziesmu meldiņi ir ļoti sēri, gaudulīgi un neparasti, līdzīgi pārējo āziātu dziesmām.

Viena no lielākām tautas problēmām ir sanitārītātes trūkums. Ateju mēsli tiek lietoti zemes mēslošanai. Pilsētās trūkst kanālizācijas, ja ir, tad tā ir vaļēja, un tur tad katrs nekautrēdamies atvieglinājas, karstā laikā šīs tumšās „upītes" izplata ļoti sīvu, nepiešamu smaku. Dzeramo ūdeni iedzīvotāji iegūst no seklām akām vai upēm, kuras ir piesātinātas ar baciļiem. Inspekcijas braucienā redzēju sievas mazgājot zivis un rīsu grāvjos, bet kādas divdesmit pēdas tālāk vīrieši atvieglinājās grāvmalā... Turpat arī tiek mazgāta veļa. Runājot par veļu, var teikt, ka to mazgā visur un katru dienu, un Koreju droši var saukt par „veļas mazgātuvi". Mirušo apglabāšana arī ir īpatnēja lieta, tos līdz šim iedzīvotāji apglabāja ģimenes kapos. Šādu kapsētu te ir ļoti daudz. Šie apaļie pauguri redzami visur, gandrīz uz katra zemes paaugstinājuma. Valdība mēģina ierādīt kapsētas nozīmētās vietās, lai tā panāktu slimību ierobežošanu, kas rodas no mirušo piesātinātās zemes...

Pēdējos gados ievērojamus sasniegumus panākusi baznīca, sludinot kristīgo ticību. Pirms kaŗa visā Korejā bija apmēram 50.000 kristīgo, bet tagad to skaits ir stipri pieaudzis. To rāda dzīvā interese par reliģiju un neapsīkstošie jautājumi par Dieva esamību. Korejā dominē protestanti, presbiteŗāņi, pārstāvēti ir arī katoļi un citas konfesijas. Baznīca Korejā veic svētīgu darbu, tā uztur neskaitāmus bāriņu namus un rūpējas par bēgļiem. Te tai palīgā nāk AN kristīgais kaŗavīrs, atbalstot humanitāros pasākumus, cik vien tas viņam pa spēkam. **Atoms**

Korejā, martā.

VĒSTURES VIŅETES

BRITU KANADAS NODIBINĀŠANA

Viena no britu tautas vēsturiskām īpatnībām ir būt nežēlīgiem kaŗā un augstsirdīgiem pēc uzvaras.

Pēc Kvēbekas padošanās ģenerāļa Džemsa Vulfa britu karaspēkam 1759. g. un Montreālas krišanas nākošā pavasarī, briti ieguva savā varā sv. Labrenča upi un plašus zemes apgabalus ar ezeriem un mežiem, kas 150 gadu bija bijuši franču Kanadas īpašumā.

Kamēr turpinājās septiņu gadu kaŗš, Kanada palika britu militārā kontrolē. Pēc 1763. g. Parīzes miera līguma ratifikācijas, izdeva karalisko manifestu, ar kuru „Kvēbekas provincē" nodibināja civīlo pārvaldi.

Šīs territorijas robežas aptuveni noteica no Labradoras līdz Hadsona līcim un uz dievidiem līdz tagadējām Ohaio un Jaunanglijas valstīm. Pat tā vietā, kur tagad atrodās Čikāga, ietelpa plašajā territorijā. Zemes vairāk uz ziemeļrietumiem atstāja Hadsona līča sabiedrības pārvaldei, jo pat varenais ķēniņš neiedrošinājās skart spēcīgās sabiedrības privilēģijas.

Ziemeļamerika kļuva britiska, sākot ar arktiskiem sniega laukiem un tālo rietumu nomali līdz Meksikas līcim.

Britanija neaizkāra ne reliģiskās tiesības, nedz franču valodu. Patiesi ar laiku sāka izveidoties harmoniskas attieksmes un daudzi britu kareivji, kas bija ieradušies kā uzvarētāji, palika uz dzīvi kā kolonisti, un daži no tiem kļuva franciskāki par pašiem frančiem. Franču kolonisti, kas sākumā bija atturīgi un aizdomīgi, drīz vien kļuva atklāti draudzīgi, attieksmēm kļūstot draudzīgākām pēc ilga naidošanās laikmeta, un turpināja savu dzīvi tāpat kā agrāk. Pēc manifesta pārvaldi uzņēmās iecelts gubernātors un padome, kas arī tika iecelta. Kaut gan paredzēts bija nodibināt vēlētu padomi, tomēr, tā kā Anglijas likumi katoļiem aizliedza balsot, britu gubernātors ar gudru ziņu vēlēšanas nesteidzināja. Pastāvot tādai kārtībai, ap 400 angliski runājošo kanadiešu pārvaldīja 70.000 franču.

Zemē ieplūda krietni kapitālu ieguldījumi. Tas bija kaut kas tāds, kas nebija gandrīz nemaz novērots franču valdīšanas laikā, un ar to bija likti pamati britu varai rūpniecībā un kapitālu ieguldījumos. Kanada sāka uzplaukt.

Kā ievērojamais Kanadas vēsturnieks Stīvens Lakoks raksta, „šo režīmu it īpaši raksturoja laimīga nevērība jeb valdības veids, kas visvairāk atbilst britu temperamentam."

1774. gadā pieņēma Kvēbekas aktu. Tas sekmēja Kanadas iekļaušanu britu valstī uz mūžīgiem laikiem, bet tas arī saglabāja franču civīltiesības, nodrošināja visiem ticības brīvību un piepaturēja esošo seniorālo agrāro iekārtu. Tas atzina kā pašu par sevi saprotamu lietu, ka ikdienas dzīvē un tiesās franču valodas lietošana piepaturama un neraudzīja izplest angļu valodas lietošanu pāri par oficiālo vajadzību robežām.

Uz šiem principiem pamatoja vēlākos 1891., 1840. un 1867. gada likumus, (Britu Ziemeļamerikas akta) un tanī laikā pieņemtie noteikumi ir likuši pamatus Kanadai, kāda tā ir šodien.

CS

NERVI VAI — MORĀLE?

Amerikāņiem nepatīk kaŗot Korejā

Tas laikam bij. prez. Trūmena nopelns, ka sabiedrība uzzināja faktu par 47.000 dezertieriem, kas kopš Korejas kaŗa sākumā šādā vai tādā veidā „piesituši pēdu". Šo ne visai patīkamo parādību viņš gan centās piedēvēt ģen. Mekartūra nopelnu kontam, kas ar saviem pārāk prasīgiem un tāliem kaŗa mērķiem „sabaidījis" zēnus. Taču vecais Tālo Austrumu virspavēlnieks ir sen jau atcelts, tāpat arī Trūmens vada mierīgas vecuma dienas, bet dūša armijas zēniem nav kļuvusi labāka. Pirmo lielāko brīdinājuma vēsti Pentagonam nodevis 3., Rietumkorejas frontē novietotās kājnieku divīzijas komandieris ģen. Džordžs V. Smits: dažos viņa bataljonos sākusies nepaklausība un pavēļu nepildīšana. Notikuma kodols īsumā šāds: pagājušā gada oktobrī pēc ilgāka klusuma perioda pie „Džeksona kalna" ķīnieši atklājuši ļoti spēcīgu mīnu metēju un artilerijas uguni pret 65. kājnieku pulka pozicijām. Uzbrukums nav sekojis, bet dienu vēlāk smagā apšaude atkal turpinājusies un zaudējumi bijuši visai prāvi. Pulka komandieris pulkvedis Gevrs (Gavre) izšķīries ķīniešus no izdevīgās augstienes padzīt un nodevis uzbrukuma pavēli. Uzbrukums izdarīts divu rotu sastāvā. Smagā cīņā, pēdu pa pēdai, kareivji mēģinājuši sasniegt augstieni. Tad pēkšņi kaujas troksnis apklusis. — „Nu, vai viss kārtībā?" — radiotelefonā jautājis pulkvedis kaujas komandpunktam. — „Nē, pulkveža kungs, zēni izklīduši..."

Kad turpmākā dienā uzbrukuma pienākums kritis 1. bataljona A rotai, tad pats rotas komandieris leitnants Žuans Gucmans liedzies pavēlei paklausīt. Divi 65. k. p. bataljoni pēc šīs neveiksmes nosūtīti uz aizmuguri „atpūtā". Nelāgā parādība konstatēta arī citu divīziju sektoros un pēc šīs informācijas saņemšanas ASV ģenerālštāba šefs Bredlejs devis rīkojumu sastādīt militāro lietpratēju komisiju, kas izpētītu cēloņus, kādēļ tik daudzos gadījumos amerikāņu kājnieki pazaudē „dūšu". Š. g. janvārī komisijas priekšsēdis, ģenerālmajors G. A. Bleks paziņojis pavisam īsi: kareivju dezertēšanā un mazdūšībā vainojami armijas ārsti — nervu speciālisti.

Ja kādam kareivim frontē sāk nemitīgi „bikses drebēt", tad parasti to nosūta uz aizmuguri pie nervu ārstiem. Tur ar šo vīru apietas kā ar jēlu olu — mēģinot izdibināt, vai frontes bailēm nav kāds sakars ar bērnības pārdzīvojumiem, spokiem, pubertātes laika sarežģījumiem, vai citiem apslēptiem dvēseles kompleksiem. Daudzi psīchiatri šādos gadījumos atrodot tik smagas dvēseles kaites, ka kareivji tiekot nekavējoties atvaļināti no armijas kā „nedziedināmi neurotiķi". Tādēļ arī „jitterbuga" epidēmija vēršoties plašumā, jo ar to pat sliktākā gadījumā varot iegūt pāris nedēļas aizmugurē un siltā gultā.

Tāpat novērots, ka kājniekiem uzbrukumā dodoties 50 proc. nedomājot nemaz par šaušanu, bet cenšoties izmantot apvidu, lai tīšām noklīstu no vadības un pēc laiciņa ar visām rokas granātām un municiju atgrieztos izejas pozicijās. Sevišķi manīgi uz to esot tie, kas frontē sabijuši ilgāku laiku un kam savāktie izdienas punkti (apm. pēc 9 mēnešiem) solot drīzu atgriešanos dzimtenē. Viņi domājot, ka tikai muļķis pēdējā dienā tīšu prātu meklētu nāvi. Konstatēts arī, ka nervus ātrāk pazaudējot tie, kas auguši materiāli labākos apstākļos, kamēr trūcīgu vecāku bērni esot izturīgāki. Tāpat ģenerālmajors Bleks domā, ka amerikāņu armijas aizmugures komforts esot pārspīlēti augsts un kareivju vaļības ar iedzimto sievietēm kā arī pārliecīga nodošanās dažādu „karaliņu" un kino zvaigžņu kultam graujot frontei un nāves nicināšanai nepieciešamo morāli.

Noslēgumā Bleks saka: „Psīchiatri ir vajadzīgi trako mājām, bet armijai nepieciešami likumi un kārtība! Šinī sakarā arī pieminētā — 65. kājnieku pulka 92 kareivji februārī nodoti kaŗa tiesai. Sodi bijuši sākot ar 4 mēnešiem līdz 10 gadiem spaidu darbos.

Jā, kaŗošana nav nekāds labais „džabs" un pavisam nejauki ir, ja talkā jāņem tīri prūsiska bardzība. Varbūt tiešām prātīgāk grāvjiem apmācīt tos pašus iedzimtos Korejas kanakus, tiem dvēseles nav tik sarežģītas un viņi arī savas dzīvības nevērtē dolaros, bet tām var būt tikai viena cena — brīvība. **Va-. Pe-.**

TRUŠI UN CŪKAS IZPLATA SLIMĪBAS

ASV ir divas plaši izplatītas dzīvnieku slimības, kas pārnesamas uz cilvēkiem, lietojot šo dzīvnieku gaļu mazvārītā un mazceptā veidā; tas ir tularemija, trušu slimība, un trichinoze, cūku slimība.

Vārds „tularemija" cēlies no apvidus nosaukuma „Tulare" Kalifornijā, kur šī slimība vispirms konstatēta un aprakstīta.

Tularemija (trušu drudzis, rabbit fever) ir akūta infekcijas slimība Amerikā un daudzās citās zemēs, bieži īpatnēja savos atveidos. Tularemija raksturīga ar primāro vietējo čūlu, dziļiem sistēmatiskiem simptomiem, vēdera tīfam līdzīgu ainu, baktēriju ieplūšanu asinīs un atipisku plaušu iekaisumu.

Slimības cēlonis ir mazs, nekustīgs aerobs bacils (bacterium tularense), kas iekļūst cilvēka organismā pa muti ar barību, ar potēšanu vai pielipšanu. Pētnieki domā, ka tas ir spējīgs urbties cauri neievainotai ādai. Bacils ir plaši izplatīts dabā kopā ar viņa pastāvīgiem saimniekiem — dzīvniekiem, no kuriem svarīkāgie ir trusis un zaķis. Dzīvnieku starpā infekcija izplatās ar asins sūcēju insektu starpniecību. Visbiežāk saslimst mednieki, gaļas tirgotāji, laucinieki, un labōratoriju darbinieki. 90% gadījumos infekcija ceļas no inficētiem meža trušiem. Pārējiem 10 proc. infekcijas avots ir inficēti dažādie meža dzīvnieki vai putni, vai saskare ar inficētiem insektiem vai ērcēm, baudot nepietiekami vārītu inficētu gaļu vai dzerot inficētu ūdeni. Nav zināmi gadījumi, kad inficējies būtu cilvēks no cilvēka, lai gan labōratorijās šāda infekcijas iespēja ir novērota.

Tularemijas raksturīgie simptomi ir laukumiņi ar vietēju nekrozi, izsēti pa visu organismu, dažādās attīstības pakāpēs. Šie laukumiņi ir lielumā no 1 mm līdz 8 cm, bāli iedzeltēnas krāsas un galvenokārt atrodami limfas dziedzeros, liesā, aknās, nierēs un plaušās. Pirmie pavirsie audu bojājumi parādās uz pirksta, acī vai mutē un sastāv no nekrotiskiem laukumiņiem. Plaušu un kuņģa zarnas tularemijai par cēloni iekšējie nekrotiskie perēkli. Nopietni toksiski gadījumi ceļas no baciļu un viņu indes ieplūšanas asinīs.

Inkubācijas laiks ir 1—10 dienu. Slimība sākas piepeši ar galvas sāpēm, drebuļiem, nelabu dūšu, vemšanu, temperātūru (103 — 104 gr. F.), ārkārtīgu spēku sabrukumu un stipru svīšanu (plūstoši sviedri). Pēc 24—48 stundām infekcijas vietā attīstās iekaisuma mezgliņš (papula), uz pirksta, acī vai mutes aukslējās.

Mezgliņš drīz pārvēršas strutu tulznīnā un vēlāk čūlinā, kas dod nedaudz šķidra bezkrāsaina atdalījuma. Čūliņu uz locekļiem parasti nav daudz, vairākas ir mutē un acī, parasti vienā acī. Drīz pietūkst tuvējie limfas dziedzeri, kas sastruto un noškir daudz strutu. Līdz 5. slimības dienai attīstās tīfam līdzīga slimības aina vai atipisks plaušu iekaisums. Uz ādas parādās izsitumi, arī liesa bieži piepampst. Leikocītu skaits var būt normāls vai pavairots līdz 12.000—15.000. Temperātūra pieturas 3—4 nedēļas neārstētos gadījumos. Konstatējamas šādas tularemijas formas: čūlu — dziedzeru forma, 87 proc. pirmās slimīgās pārmaiņas uz pirkstiem, aču dziedzeru forma, 3 procenti; dziedzeru forma vien, bez pirmiem redzamiem bojājumiem, 2 proc.; tīfam līdzīga forma, 8 proc. Retas komplikācijas ir plaušu augons un galvas smadzeņu plēvju iekaisums.

Slimības diagnozi nosaka pēkšņais sākums pēc saskares ar meža trušiem vai ar Foshay'a antigena reakciju, kuŗu izraisa antigena iešļircinājums ādas virskārtā. Aizsardzības nolūkos endēmiskos rajonos jāizturas vērīgi pret meža trušiem un rāpuļiem. Jāvalkā aizsargu drēbes, medījumu gaļa labi jānovāra vai stipri jāapcep no visām pusēm. Nekad nav jābauda nezināmi ūdeņi, kā dzēriens nevārītā veidā. Ja ir notikusi saskare ar infekciju, aizsardzības nolūkā iešļircina Fošeja pretpoti. Visbiežāk infekcija notiek trušus dīrājot, ar maziem ievainojumiem.

Ārstēšanai lieto streptomicīnu kā vislabāko ārstniecības līdzekli. Arī aureomicīnam un chloromicētīnam ir ļoti spēcīgs iespaids. Mutes dobumu un rīkles galu skalo ar parastiem mutes dezinfekcijas līdzekļiem, kā arī aureomicīna sūkājamām tabletēm. Uz čūlām liek sālsūdens apliekamos, ja tās ir uz locekļiem. Ja attīstās augoņi, tos uzgriež. Pie acu tularemijas lieto fizioloģiskas sāls šķīduma apliekamos (siltus), tumšas acenes un homatropina pilienus. Pie galvas sāpēm ieņem aspirinu un kodeīnu. Diēta šķidra vai biezputras veidīga, bagāta ar cukura un olbaltuma vielām un vitamīniem. Bagātīgi jālieto dzērieni.

Par trichinozi šinī laikrakstā jau rakstīts pāris piezīmes.

Amerikas ārsts Gould's norāda, ka uz sekcijas materiālu pamata dažādās Sav. Valstu vietās caurmērā infekcija ar trichīnām līdzinās 16—36 proc. un ka trichīnoze ir viena no vislielākām problēmām ASV. Ar asprātīgas metodes palīdzību ārsts aplēsis, ka ikkatrs amerikānis savā mūžā patērē 200 trichīnozes cūkgaļas porcijas un tikai vienai no tām jābūt nepietiekami vārītai vai ceptai, lai rastos infekcija.

ASV farmaceitu žurnāls savā jaunākā numurā ziņo, ka no 90 miljonu cūku, kas gadā tiek kautas Sav. Valstīs, apm. 1.500.000 cūku ir inficētas ar trichīnām. No katra miljona izmeklēto cūku 14 tūkst. ir slimas ar trichīnām. Kopenhāgenā, Dānijā šis skaits ir tikai 7 cūkas no viena miljona. Ar to ir pierādījies, ka trichīnozi pie cūkām ir iespējams apkaŗot.

Dr. D. Bīskaps

DZIEDNIECĪBAS AUGI

DZELTENĀ PANĀTRE

Šis pie lupziežu dzimtas piederīgais augs visvairāk sastopams kaļķainās un akmeņainās augsnēs, ir ar 10 līdz 30 cm augstu, četrstūrainu, zarotu, viengadīgu stubli, lancētiski olveidīgām, mīkstām spilvām apaugušām lapām un bāli dzelteniem ziediem (jūlijā — septembrī), kam uz apakšējās zieda lūpas ir spilgti dzeltens plankums, bieži ar sarkanīgi mēļu rakstu.

Ziedošu augu ievāc, nogriežot tuvu zemei un žāvē ēnā.

Tautas medicīnā šis augs jau sen ieskatīts par ļoti vērtīgu gļotu atlecinātāju un noderīgu pret elpas orgānu slimībām. Auga iedarbīgās sastāvdaļas ir: rūgtvielas, miecētājvielas, (līdz 5 proc.), kramskābe (0,7 — 0,9 proc.), arī saponīni (Kroebers). Rūgtvielas rosina dziedeŗsulu sekrēciju kuņģa,— zarnu telpā, līdz ar to paceļot organisma vispārīgo labsajūtu, veicinot ēstgribu un ķermeņa svara pieņemšanos, kam sevišķi nozīme saslimstot elpošanas organiem, sevišķi plaušu galotņu iekaisumos. Saponīna saturs neapšaubāmi ierosina bronchu gļotu atlecināšanu un izvadīšanu ārā, kādēļ augam nenoliedzama laba ietekme akūtos un chroniskos elpas vada katarros. Kramskābei noteikta ietekme uz asinssastāvu, pavairojot balto asins ķermenīšu skaitu un tā cīnoties pret slimību dīgļiem.

Šēnfeldera — Fišera grāmatā dzeltenā panātru raksturota šādi: Atlecina un izvada, gļotas, spēcina. Tējai uz 1 ēdamkaroti auga 1 tasi vērdoša ūdens; saldināt ar medu, dzert 2 tases dienā mēnešiem ilgi, plaušu galotņu iekaisumā, tbc sākumā, klepū, aizsmakumā, gripā, mazasinībā; ārīgi dziedina brūces.

Indriķis Ritiņš

APKĀRT ZEMES LODEI

Anglijas vecākais ielaušanās zādzību speciālists Bobs Vūldridžs nupat nosvinēja savu simto dzimšanas dienu un līdz ar to savu septīto brīvībā resp. ārpus cietuma mūriem pavadīto gadu.

Viņš ir Anglijas vecākais ielaušanās meistars, un tikai ar noteikumu, ka atmetīs zādzības un pāries dzīvot uz veco ļaužu mītni, viņš savā 94. dzimšanas dienā atbrīvots no ieslodzījuma.

Sakarā ar savu jubileju, viņš paskaidroja žurnālistam, ka savā ilgajā „praksē" viņš vienmēr vadījies no trim principiem:

1. nekad neapzagt bērnus; 2. nekad nezagt mantas, kurām ir to īpašnieku acīs speciāla vērtība, kā piemiņas lietas u. t. t., un 3. nekad nelietot varu.

Visvientulākajā zēns pasaulē laikam ir Džeralds Keane, kurš ir vienīgais bērns starp 27 iriem, kas dzīvo uz mazās Blaket Island saliņas, apm. 5 klm attālumā no Irijas, Atlantijas okeānā.

Saliņas iedzīvotāji bieži vien ir ilgāku laiku šķirti no cietzemes, jo viņu lūgums nešķirt tiem kuģi, kas uzturētu satiksmi ar cietzemi, vēl līdz šim nav ticis ievērots, bet laika apstākļi ne vienmēr atļauj 5 klm lielo ceļu šķērsot laivās.

Vivetu Lindforsu, slaveno zviedru kino aktrisi viņas vīrs režisors Donalds Sīgels apsūdzējis par cietsirdību un pieprasījis laulības šķiršanu.

Donalds Sīgels ir skaistās un slaidās aktrises trešais vīrs. Pirmo reiz tā bija precējusies ar zviedru režisoru Hasso, pēc tam ar Stokholmas advokātu Folke Rodgardu. Ar tagadējo vīru tā apprecējās 1949. g. 8. aug. un viņiem ir 7 mēnešus vecs dēliņš Kristofers, kurš paliks mātes audzināšanā.

Hitlera mājkalpotāja Annija Vintere iesūdzējusi Bavarijas valdību, prasot zaudējumu atlīdzību par viņai konfiscēto somiņu ar vadoņa personīgajām mantām. Starp citu somiņā atradušies septiņi „Mein Kampf" eksemplāri, Hitlera pašrocīgi parakstīti, kā arī daži gleznojumi eļļā un pasteļi, kurus bija veicis pats vadonis. Pēdējais somiņu bija uzdāvinājis savai apkalpotājai, bet policija to pievākusi kādā kratīšanā mājkalpotājas dzīvoklī 1950. gadā.

1912. gadā vācu Orienta sabiedrība izdarīja ierakumus kādā ēģiptiešu ciematā, Tell el Amurnas tuvumā. Izrakumus veica, lai papildinātu Berlīnes mūzeju kollekcijas, un tos financēja lielais mākslas mīlotājs un mecenāts Dr. Džēms Simons. Pēdējais tad arī pēc nolīguma dalījās izrakumos ar Kairo mūzeju.

Pētījumi vainagojās panākumiem, un starp citu, atradās brīnišķi skaistās karalienes Nefretītes, kura dzīvoja apm. pirms 3.300 gadiem, portreta skulptūru, kā arī viņas vīra karaļa Amenhotepa IV skulptūra ģipsā.

Skaisto Nefretīti aizveda uz Berlīni, kur to ilgu laiku apbrīnoja mākslas un vēstures pētnieki, kā arī parastie mirstīgie. Kaŗa laikā skulptūru pārveda uz kādu alu, bet, kaŗam beidzoties, to novietoja valsts mūzejā Visbādenā. Tagad Ēģiptes valdība grib skaisto Nefretīti iegūt savā ziņā un izstādīt Kairo mūzejā. Tomēr vairākkārtēji valdības pieprasījumi līdz šim nav spējuši karalieni atgūt dzimtajai zemei, un tās tūkstošgadīgais skaistums joprojām valdzina Visbādenas mūzeja apmeklētāju sirdis.

Brantfordā 27 gadus vecais Donalds Ādams nonācis nesaskaņā ar savu laulāto draudzeni, kuras pārmācīšanai viņš lietojis paša pagatavotu „deviņastaino kaķi," Viņš paņēmis āmura kātu un pie tā piestiprinājis ādas siksnas. Pēc paša apgalvojuma, viņš „kaķi" taisījis rotaļājoties ar bērniem, bet kad pieķēris sievu neuzticībā, tad izmantojis sievas pārmācīšanai. Vaiņīgā turpretim apgalvo, ka vīrs noskaities par to, ka viņa smēķējot, jo atradis viņas istabā cigaretes galu. Pēc tam viņš teicis, ka viņa bez pēriena nepalikšot. Otrā dienā viņš arī sievai licis ieiet gulamistabā, noģērbties un nogulties šķērsus pāri gultai. Pēc tam vīrs tai „izsniedzis" 2 dienas glabāto pērienu, pie kam piebildis, ka nākošreiz viņš „kaķi" taisīšot no stieplēm un ierīvēšot ar sāli...

Tiesā vīrs paskaidrojis, ka viņš vienmēr esot centies saturēt ģimeni kopā, un ka pēriens bijis vienīgā izeja, cits viņa vietā jau sen būtu šķīries vai kļuvis traks. Tiesnesis tomēr atradis, ka vīra rīcība nav vīra cienīga un piespriedis tam 50 dienas aresta un 10 pletnes sitienus.

Laura Poguē kundze iesūdzējusi tiesā kādu Losandželosas autobusu firmu, kuras 10 tonnīgais autobuss 8 minūtēs nostāvējis uz viņas meitiņas kājas, bet šoferis, neskatoties uz lūgumu, atteicies mašīnu pabraukt uz priekšu. Šoferis savu rīcību pamato ar kādu noteikumu, pēc kura autobusu nelaimes gadījumā aizliegts kustināt no vietas. Šai gadījumā meitiņai sašķaidīts īkšķis, un tās māte pieprasa 350.000 dolaru zaudējumu atlīdzību.

JALTAS ŠIFRS III B

No vienas puses nemiers un nosodīšana, no otras tomēr vēl piesardzīga laipošana ir vērojama pašreizējā ASV nostājā iepretim noziedzīgajiem Teherānas, Jaltas un Potsdamas līgumiem. Nav arī nemaz skaidri zināms, cik un kādi ir slepenie piedēkli, kas iz- un ietirgoti šinīs apspriedēs.

Spāņu ārējās informācijas daļa sakās zinām, ka Jaltā arī par viņiem ir runāts. Šī nodaļa minētās apspriedēs apzīmēta ar šifru IIIB, un tās saturs šāds: Augstie sabiedrotie līgumpartneri ir vienojušies, ka pēc Vācijas un Japānas sakāves arī Spānijā jānodibina demokratiska valdība. Atkarā no politiskās situācijas un sekmīgas izdevības apsvērumiem, to var darīt kopēji, kā arī katrs līgumpartners atsevišķi. Pilnīga vienprātība ir par to, ka nekādi šķēršļi, vai iebildumi netiks celti pret sabiedroto, kas, šo mērķi reālizējot, uzsāks individuālu akciju pret Franko režīmu.

Šīs „puķītes" autors esot Aldžers Hiss (bij. Molotova aģents un Rūzvelta padomdevējs), bet, diemžēl, savu prātu un sirdi tur toreiz pielikuši arī vēl citi, un — lūk, ironija: ģenerālis lords Imalis, tagadējais Atlantijas aizsardzības Sav. ģenerālsekretārs un ASV admirālis MekKormiks, kas nule komandē šīs pašas savienības Atlantijas kaŗa floti un meklē saviem kuģiem bazes Spānijas ostās. Tādēļ nav jābrīnās, ka Franko noteikumi par bazēm ir ne tikai diezgan sālīti, bet arī piparoti un viens no punktiem, par ko tikumīgie senātori dikti sašutuši, ir,ka ostās vai lidlaukos, kuri būs nodoti amerikāņu kaŗavīriem, garnizonu novietojuma raionos jābūt „stacionētam" arī attiecīgam skaitam amerikāņu meiteņu...

Va-. Pe-.

ZIEDOJUMI KULTŪRAS FONDAM

Amerikas Latviešu Apvienības Kultūras Fonda valde ar sirsnīgu pateicību kvitē sekojošus ziedojumus:

Sirakuzu un apk. latv. b-ba — $23.—; Rob. Elksnis ar ģimeni, San Francisko, Kalif. $5.—; E. Lapainis, Iowa $3.—; Ņujorkas Latv. Akad. Siev. Kluba 21. febr. dzejn. sar. atl. $75.—; E. Bērziņš, Ill. — $1.—; Al. Sprūde, Ill. $5.—; G. Francans, Ill. $1.—; Ad. Venters, Ill. $3.—; Vilh. Vilks, Dalas, Tek., savākts pēc zied. l. Nr. 57 $15.—; Saginavas latv. kluba loc. pēc zied. l. Nr. 116 $15.—; Saginavas latv. kluba Draudz. aic. atc. vakara atlik. $28,19; Guamas latv. ārsti A. Dargēvics, V.Zaķītis, E. Falks, K. Mētra un E. Dargevics, katrs pa $10.—,— $50.—; Alfr. Rogainis, Longvjū, Vaš. $5.—; Elza Plūme, Nīdham, Mass. $2,—; Toledo ev.-lut. draudzes kopa z. l. Nr. 193 — $20.—; V. Zeminskis, Arizona $3.-; A. Graube, Grand Rapidos, $1.—; Arv. Lazdiņš savācis pēc z. l. Nr. 57 no Filadelfijas latv. $15.—; V. Zants savācis Filadelf. zemk. kopā $30.—; T. Zimulis ar ģimeni Ņujorkā $5.—; Alfr. Kaupiņš San Antonio, sav. pēc zied. l. Nr. 63 $4.—; Čikagas latv. Miera draudzes loc. pēc māc. A. Sudara zied. l. $5.—; Daugavas Vanagu Apvienība Filadelfijā $30.—; Mākslinieku kopa Ņujorkā pēc J. Šaberta z. l. Nr. 121 $11,75; Vašingtonas D. C. Latviešu b-bas loc. pēc A. Krasta z. l Nr. 32 $10.80.

Kopsumma: $366.74.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem Kultūras Fonda kasē uz 11. martu ir $926,07. Ziedojumi vēl turpina ienākt. Tautieši, kas vēl nebūtu paspējuši nodot savu ārtavu Kultūras Fondam, lūgti to izdarīt pie ziedojumu vācējiem vietējās organizācijās un draudzēs, vai arī iesūtīt tieši Kultūras Fondam uz sekojošu adresi: American Latvian Association, Inc., 3220 17th Street, N. W., Washington D. C., USA. Pavadrakstā atzīmējams, kādam nolūkam nauda tiek sūtīta. Būsim atsaucīgi Kultūras Fonda talciniekiem, un lai Zelta Ābele atkal zied!

L O T U S TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

854 BATHURST ST. TEL. KE 3884

Krāšņas līgavu buķetes un citi ziedu sakārtojumi eiropiešu un kanadiešu gaumē.

Bagātīgā izvēlē griezti ziedi un podu puķes.

Latviski keramikas izstrādājumi.

Telegrafiska ziedu pārsūtīšana uz citām pilsētām un valstīm

Laipni lūdzam Lieldienu pasūtinājumus izdarīt laikus

Mājas, veikalus un apbūves gabalus

PLAŠĀ IZVĒLĒ PIEDĀVĀ

Ā. H. KIVINEN

Member of Toronto Real Estate Board

38 LAWRENCE AVE W., TEL. MO 5464

PĀRSTĀVIS

OSVALDS INDZERS

79 Sparkhall Ave, tel. mājā HA 7881, birojā MO 5464

(27)

LĀBĀKĀ DĀVANA LIELDIENU PRIEKAM

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

KSENIJA BRANTE, sopr.

VN 1005 LŪGŠANA — Andr. Jurjāns (no kant. Tēvijai)
DZIMTENE — Alfr. Kalniņš

TRĪS VINTERI

V 1001 TRĪS VĪTUŠAS ROZES — tango
RUDZPUĶU ZIEDS — valsis

V 1003 MONAMI — angļu valsis
PAR VĒLU, DRAUGS — fokstrots

V 1004 PASTA BALODIS — fokstrots
VECAIS ORMANIS Mr. X — fokstrots

un Alfrēda Vintera nošu krājums MELODIJU VARAVĪKSNE

Cena ā $2.00. Sūtījuma porto — $0.50

PLATES PASŪTINĀMAS ASV:

J. E. GAIGULIS

177-39 Troutville Rd., Springfield Gardens, Queens, N.Y.

KANADĀ:

J. FOGELS

586 LOGAN AVE., TORONTO, ONT. TEL. RI 6453,

kā arī DAUGAVAS VANAGU GARĀMATNĪCĀS, TORONTO UN MONTREĀLĀ

VECĀ LABĀ AITIŅA ATPŪTĀ

TĒRPI NO SINTETISKĀM VIELĀM

Saprātīgs pircējs pazīst sintetiskās vielas! Pavasara modēs atkal liela nozīme būs drēbes kvalitātei un cilvēka mākslīgi pagatavotai šķiedrai būs atkal ierādīta cienījama un svarīga vieta modes pasaulē.

Sintetiskā šķiedra parādīsies visos apģērba gabalos, sākot ar apakšveļu un beidzot ar dāmu apģērbiem, blūzēm, vakara tērpiem, mēteļiem, zeķēm un cimdiem. Kopā ar tik pazīstamiem vārdiem kā „rayon" un „nylon" būs redzami arī „dacron", „orlon", „acrilon", „cicara" un „dynel".

Katram ir kāda noderīga īpašība un priekšrocība, ja pircējs prot tos vienu no otra atšķirt. Lai palīdzētu izraudzīties piemērotas preces, rakstūrosim īpatnējās atsevišķās tekstilšķiedras:

Pirmā ir cellulozes vai augu šķiedru grupa, kurā ietelp kokvilna, lini un vecākās cilvēka pagatavotās šķiedras: „rayon" un „acetate". Pēdējos var lietot vienus vai kopā ar kokvilnu, liniem, vilnu un jaunākā laika sintetiskiem ražojumiem. To piejaukums parasti paildzina drēbes mūžu.

Proteini veido otro grupu. Starp tiem jāmin vilna un zīds, un sintetiskās šķiedras: Vicara un Ardil. Vicara ir kukuruzas pārstrādāšanas produkts, un tā visai līdzinās vilnai. Starp tās priekšrocībām jāmin viņas pretestība kodēm, pelējumam un alkaliskām ķīmikālijām, pie kam tai ir mazāka tieksme sarauties nekā vilnai. To lieto kopā ar vilnu, samazinot saraušanos, bet paturot stiprumu un valkāšanas ilgumu, pievienojot šīm īpatnībām vēl smalkas kašmira vilnas mīkstumu. Ardil līdzinās vicarai, un to ar šādu nosaukumu ražo no zemes riekstiem Lielbritanijā.

Pilnīgi sintetisku šķiedru grupā ietelp nylon un perlon. Perlon ir kādas Eiropas mākslīgās šķiedras vārds, un tā līdzinās nylonam. To it īpaši lieto apakšveļai, zeķēm, cimdiem, un pašā pēdējā laikā — vīriešu krekliem, sieviešu tērpiem blūzēm un svārkiem. Tās priekšrocības meklējamas lielā elastībā, ilgā izturībā, pretestībā mitrumam kodēm un daudzām ķīmiskām vielām.

Kāda cita sintetisko šķiedru grupa, kas strauji paplašinās, aptver orlonu, dyneli un acrilanu. Orlonu, līdzīgi nailonam, iepriekšējās grupās, var lietot vienu vai arī kopā ar citām šķiedrām, piem., vilnu, ja vajadzīgas pastāvīgās krokas, vai lai nekrokātos. Tas tikpat viegli mazgājams un žāvējams kā nailons bet tam ir lielāka pretestība saules iedarbībai un lietum. Dynels pazīstams kā ātri žūstošs un ar pretestību saraušanai un dažām ķīmiskām vielām.

Dakrons ir kādā citā grupā visievērojamākā šķiedra. Tas spēj ievērojami pretoties saburzīšanai kā sausā, tā slapjā stāvoklī. Šo īpašību dēļ to plaši lieto vīriešu zeķu, kreklu audumu un uzvalka drānu pagatavošanā. Neprasot gandrīz nekādu gludināšanu, drakons patur pirmatnējās krokas, kamēr vien to var lietāt. Tas labi valkājas, ir silts un dod augsta labuma vilnas izjūtu un izrāda pretestību kodēm. Tam ir visas izredzes kļūt visai populāram.

Tagad Ziemeļamerikā sintetiskās šķiedras lieto jau ap 25 proc. no šķiedrām, ko pārstrādā uzvalkos un darba drēbēs, pie kam šim samēram ir tieksme vēl augt. Rayons jau ieņēmis otro vietu aiz kokvilnas pēc daudzuma,ko izlietā visā pasaulē.

Kanadas modes rūpniecība jau pasteigusies izmantot visas mākslīgo šķiedru priekšrocības, kas gandrīz jau rada „drānu revolūciju". Par laimi Kanadas dāmām, sintetiskās šķiedras ražo Kanadā, un tās ienesušas jaunu dzīvību Kanadas tekstilrūpniecībā. Tas nozīmē, ka Kanadas pašu mājās ražotie tērpi drēbes kvalitātes ziņā varēs pilnīgi sacensties ar līdzīgiem Parīzes, Romas vai Londonas produktiem.

CANADIAN SCENE 100. IZLAIDUMS

Š. g. 13. martā Kanadas etnisko grupu galvenais ziņu dienests — Canadian Scene — izsūtīja savu simto izlaidumu. 1. aprīlī Canadian Scene ieies savas darbības trešā gadā.

CS, ko organizēja 1951. gada sākumā, lai piegādātu ziņas par izraudzīto jauno tēvzemi jaunkanadiešiem, līdz šim ir nosūtījusi demokratiskiem laikrakstiem, ko izdod dažādās Eiropas valodās, pāri par ceturtdaļmiljona vārdu garus materiālus. CS apkalpo laikrakstus ar kopīgo tirāžu ap 400.000, pie kam lasītāju skaits vismaz divkārši pārsniedz šo tirāžas skaitli. Bez tam šī organizācija apgādā materiālus raidījumiem poļu un ukraiņu valodā, ko klausās vairāki tūkstoši klausītāju.

Canadian Scene ir radusies kādas grupas sabiedriski noskaņotu Kanadā un Eiropā dzimuši pilsoņu pūļu rezultātā. Tie, pētot šo problēmu, bija nākuši pie atzinuma, ka daudzi Kanadas nekomūnistiskie etnisko grupu laikraksti kāro iegūt pēc iespējas vairāk informācijas par šo lielo un augošo valsti, lai to varētu sniegt saviem lasītājiem. Lai apmierinātu šos pieprasījumus Canadian Scene direkcija nodibināja nedēļas ziņu dienestu, kas sniedz apcerējumus par Kanadu un tās valdību, veikalnieciskiem paņēmieniem un rūpniecisko attīstību, tās paražām un kultūru, tās folkloru un mākslu, tās zinātnes sasniegumiem, ārstniecību, izglītību, nodarbinātību utt.

Tagad šos nedēļas ziņu saiņus izsūta 63 laikrakstiem un diviem radioraidītājiem, aptverot 16 dažādas valodas: poļu, ukraiņu, vācu, krievu, igauņu, latviešu, lietuviešu, somu, ungāru, italiešu, holandiešu, slovaku, serbu, kroatu un žīdu.

Canadian Scene darbu atbalsta privātas personas, organizācijas un rūpniecības, finanču un tirdzniecības firmas. Tā nesaņem valdības atbalstu un nav saistīta ne ar vienu politisku partiju vai organizāciju.

CS

AIVIEKSTES SKAUTU VIENĪBA

Pag. nedēļā Aiviekstes 39. skautu vienība Hamiltonā saņēma oficiālu darbības atļauju no Ontario skautu organizācijas. Uzņēmumā Aiviekstes vienības skautu un mazskautu pulciņi. Vidū stāv v. v. L. Liepkājs, skautu pulc. pr-ks v. v. E. Dāvidsons, viesis vad. Džonsons, vienības pr-ks vad. R. Kodis un vienības sev. uzdev. vad. v. v. O. Gebauers. Aiviekstes vienība savus gada svētkus atzīmēs š. g. 11. aprīlī

PASAULES TĀLĒS AUGSIM VIENOTI LATVIEŠI

SKAUTIEM GAIDĀM

SKAUTI MONTREĀLĀ

Montreālas latviešu skautu un gaidu vadītāji-as pag. sestdien pulcējās savā kārtējā sanāksmē; tanī piedalījās: konsuls V. Tomsons, „Abavas" baidu vien. pr-ce O. Jume, vad. O. Rakauska, vad. A. Zušmane, I. Repkina un A. Līduma—Greble, „Talsu" sk. vien. vad. O. Kļavenieks, vad. O. Vīndedzis, v. v. I. Neimanis un A. Greblis.

Sanāksmes dalībnieki nolēma, ka tuvākajā laikā sasaucāma vecāku — labvēļu sanāksme, nosakot šo sanāksmes dienu uz 12 aprīli. Šai sanāksmē aicinās piedalīties skautu un gaidu vecākus, sabiedrisko organizāciju un draudžu pārstāvjus, kā arī skautu un gaidu organizāciju bijušos darbiniekus.

Sapulce izteica vienprātīgu vēlējumu, ka sekmējama jo cieša sadarbība ar pārējo Baltijas tautu skautiem un gaidām. Jautājumā par sadarbību ar Kanadas skautiem un gaidām daži vadītāji izteica bažas, ka kanadieši vēlētos mūs labprāt redzēt darbojamies viņu skautu un gaidu pulciņos, bet ne atsevišķās, nacionālās vienībās. Šai jautājumā izskanēja vienprātības doma, ka visiem spēkiem sargājamas mūsu nacionālās tradicijas, valoda un organizācijas paražas.

Pārrunājot sīkāk abu vienību paredzēto atklāšanas sarīkojumu 25. aprīlī un tam veiktos priekšdarbus, konstatēja, ka viss veikts labā saskaņotībā, un ka šis kopējais pirmais sarīkojums lai būtu latviešu jaunatnes triumfs Montreālā.

Tika pārrunāti vēl daži sīkāki iekšējās darbības jautājumi, kas skar abu vienību turpmāko darbu.

Sanāksme ilga trīs stundas un noritēja jaunatnes draudzības garā.

O. K.

ZEM DIENVIDU ZVAIGZNĀJA

LATVIEŠU KULTŪRAS DIENA AUKLANDĒ

Šogad Kārļa diena iekrita nedēļas vidū, kāpēc arī — pēc šejienes paražas — svinēšanu nācās atlikt uz tuvāko nedēļas nogali. Starp citu, šai dominijā nemēdz svinēt vārda dienu, kā to darījām mājās. Kaut gan tradicija šeit prasa, lai kanlendārā 14. februāris — Valentīnas diena, kad jaunieši apmainās mīlestības apliecinājumiem ziedu veidā ar pastkartiņu, kur iespiests salkans pantiņš — tāpat īru sv. Patrika diena 17. martā, būtu apzīmētas sarkanā krāsā, tomēr šīs dienas paiet parastās darba gaitās kā visas pārējās.

Latviešu saujiņa Auklandē lēnām, bet tomēr nāk pie atziņas, ka arī mūsu šaurajā dzīvītē derētu pacelt acis augšup uz kalniem un pāri tiem uz zvaiznēm, kur padebešos joņo Pegazs, vārsmas bārstīdams; kur aizmūža tēlnieks veido fantazijas tēlus, kādi ne sapnī neaplaimo zemei pieplakušā darba rūķa gaitas.

Mēs gribējām un arī nosvinējām draudzīgu dienu, veltītu vēsturiskā Draudzīgā aicinājuma atcerei. Tai pašā ierastā All Saints baznīcas sarīkojumu namā, pašu gādībā mājīgi izpušķotā ziediem un tautiskām piemiņas lietām — Sieviešu Nacionālās Līgas austām sedziņām, prievītēm, svečturiem ar dzintara kariņiem. Auklandes ev.-lut. baznīcas pārvaldes dāmu komiteja bija sarīkojusi pavakari. Sirmais Freimaņu tēvs iesildīja sirdis ar pārdomātu apcerējumu par grāmatu, pēc kam izklāja Auklandes latviešu bibliotēkai saziedotās grāmatas, uz grafētas kartes parādot, kam bijusi devīga roka un laba gaume, lai arī pārējos pamostos sirds balss un maks raisītos. Tūliņ izveidojās bibliotēkas biedrība, kas pasākumu virzīs tālāk. Ierosinātāja K. Freimaņa vadībā darbosies skol. K. Grāvis, bibliotēkāre M. Borovska — Būcēna, izglītības dar-

AKTUĀLITĀTES JAUNZĒLANDĒ

binieks Āl. Dzediņš, inž. J. Priedīte, tēln. N. Maulics. Pirmā ziedotāja un cītīgākā lasītāja ir Kamilla Apse, kas pašas spēkiem audzina dēlu Andri.

Lekt. L. Maulica nolasīja akadēmisku priekšlasījumu par kultūras jēdzienu un mūsu faktiskām iespējām pildīt savus kultūras cilvēka pienākumus latviskā garā. K. Freimanis ar kundzi Sofiju tad nodeklamēja Akuratera Kalēju un dzied. H. Grāve noslēdza programmu ar iemīļotām latviskām dziesmām, ko nācās atkārtot. Uz klavierēm pavadīja igauņu studente Aino Jākobsone (kuras tēvs tekoši runā latviski).

Labā saskaņā un ielīksmē noruņāja nākamo tikšanos pēc Lieldienu dievkalpojuma, paredzot laimes aku, bērnu priekšnesumus.

Šis sarīkojums pagaidām bija pēdējais, kur varējām vērot, kā pēdējo mēnešu likteņa vērpējas — dieves klusībā darina katram savu neizbēgamu posmu — viens kāpj lidmašīnā un Havajas salā, reibīgu dziru sūcot, pārdomā jaunus panākumu gājienus; citi vēl ciešāk piesaistās „vietai" — lolojot mantu, ko ne par kādu valūtu nevar pirkt: Līcīšu ģimene — savu mazmeitiņu Eriku — Karinu (kas Lieldienās saņems kristīgās baznīcas svētību); Kristoforu ģimene — otro dēlu Rolandu; Auklandes draudzes pārvaldes priekšnieka J. Krīša mājās — Skaidrīti — Ligitu, mazu māsiņu Dzintrai. Šie trīs bērni visi dzimuši kā namsaimnieku atvases, ne vairs iebuvieši! Laikam taču katrai jaunai dzīvībai nāk līdzi sava pārticība!

Mūsu faktiskais skaits ar to it kā būtu cēlies; taču pieredze rāda, ka vecāki, paši angliski vāji prazdami, tomēr savā ģimenē lauzās svešā mēlē. Nav īsti skaidrs, kāds šādam stāvoklim būtu iemesls tur, kur abi vecāki latvieši, — vai tā būtu kaunēšanās no sava ārzemnieka statūsa (kas tik un tā ies mums līdzi visu mūžu), vai patiesa apbrīnošana iepretim svešai kultūrai. Bet ir zināmi piemēri literātūrā un citās nozarēs, ka ievērojamas personas pat lepojas, ka prot vienādi teicami divas valodas, piem., italiešu neseno laiku slavenākā dzejnieka Karduči draudzene Annie Vivanti, kas sacerēja savus romānus angļu un italiešu valodās. Vai mūsu gara kvēle jau beigtu gruzdēt un jau sāktu grimt jaunās vides letarģijā, ļaujot mātes valodas skaņām slikt aizmirstībā?

KANADAS DĀVANA PAKISTANAI

Kanadas valdība ir nodomājusi dāvināt Pakistanai kviešus 5 milj. dol. vērtībā, lai mazinātu pārtikas trūkumu minētā zemē. Naudu ņems no Kanadas sešu gadu Kolombo plāna 5 milj. dol. paredzētās summas no kuras 25 milj. dolaru atvēlēti dienvidu un dienvidaustrumu Āzijas attīstīšanai. Vēl viena trešdaļa 25 milj. dol. — ir paredzēta finanču gadam, kas sāksies ar 1. aprīli.

Līdzīgs kviešu sūtījums 5 milj. dol. vērtībā, arī saskaņā ar Kolombo plānu, nosūtīts jau uz Indiju dažos pēdējos mēnešos. Kanadas 1952.-53. gadu Kolombo plāna iemaksas ir sadalītas trijos veidos. Ceilona saņēmusi pāri par 1 milj. dol. Papildus kviešu sūtījumiem Indija laikam saņems vēl 9 milj. dol. un Pakistāna 5 milj. dol. kapitāliem ieguldījumiem.

Latviešu vingrotāji Auklandes karnevālā

AUKLANDES DZIMŠANAS DIENĀ

Ik gadus 29. janvārī — Public Relations virsnieka B. Barneta vadībā pāri par 30 firmu un organizāciju rīko grandiozas skates un izpriecas, lai vāktu līdzekļus pilsētas izdaiļošanai. Šogad tās notika Western Springs laukumā, kas turpmāk nolemts līdzīgiem sarīkojumiem.

Rūpnieki izstāda savus ražojumus; demonstrē modes; rāda ideālas ģimenes mājas ar modernām iekārtām, — vārdu sakot, iepazīstina atpalicējus ar pēdējo „brēcienu" dažādās nozarēs.

Citos paviljonos notiek tautas deju sacensības un pat cirkus numuri. Programmā lasām: „Heddy and Anton, direct from Latvia"! Taču tik bīstamas tās lietas nav; tie ir divi braši noauguši „dievputniņi" no blakus kontinenta, agrākie Latvijas cirkus artisti, kas jūsmināja publiku ar žilbinošu veiklību un šaušalu izrādi — turoties zobos, viens partners mētā otru kā spalviņu pa gaisu gaisiem, mēs, nomaļus stāvēdami, izjutām klusu prieku — sak, nav vis latvieši zemē metami, kā to šejienieši domā. Pēc uzstāšanās karnevālā abi latviešu vingrotāji saistījušies Wirta cirkus trupā, kur piedalās cirkus spīdekļi no visām pasaules malām — sākot ar Holivūdas roņiem.

Kar svētdienas vakarā Lābāna kungs ar savu partneri apmeklēja mūsmājas, līdz vēlai naktij risinājās valodas par bijušo un izbijušo; par „dienas kārtības" problēmām. L. emigrējis uz Austrāliju, kur patlaban ir angažmentiem pagrūti; tāpēc jāizmanto katra izdevība nopelnīt un aiztaupīt nebaltai dienai. L. seko arī politiskām norisēm un pastāstīja, ka pat Austrālijas presē atspoguļojas latviešu gaitas citur; starp citu, notēlota Dr. A. Valdmaņa straujā izvirzīšanās atbildīgā postenī Nufaundlendā; viņa piedalīšanās ministru prezidenta Smolvūda saimnieciskās sarunās Anglijā un Vecā kontinentā. Tautieši Austrālijā gaida, kad šis latvietis atkal pievērsīsies aktīvam sabiedriskam darbam, kur gan nav iegūstami tādi lauri, kā starptautisko financistu aprindās.

Vai nebūtu vērts upurēt sīkās personiskās ambīcijas, sadoties rokās un ļaut arī maziem brāļiem līdzrunāt jautājumos, kas skar mūs visus vienlīdzīgi, no ekselences līdz rokpelnim. Ir jāsamierinās ar faktu, ka mēs dzīvojam demokratiskā laikmetā. Mēs gribam brīvi izteikt savu gribu un mest balto bumbiņu par vīriem, kas mums iedveš uzticību; un ja viņi sagādātu vilšanos, tad atkal nomainīt tos ar melno bumbiņu.

Bet nu gan aši atgriezīsimies pie karnevāla! Uz platām akmens kāpnēm puslokā sēdot apbrīnojam kādus 30 greznus „float" vaļējās smagās mašīnas ar dekorācijām, dzīvām ainām un katra ar savu kandidāti karalienes godam. Izdoma bija bagātīga. Piemēram, dārznieku nomales mašīnu klāja ziedu sega, kur dažādās krāsās puķes veidoja rakstus. Sakņu ražotāji savu ripojošo stendu bija nomaskējuši zaļiem gurķiem, tvīkstošiem tomātiem un milzīgiem citroniem. Īsi pirms svinīgās atklāšanas redzējām, ka steigā kāds mauru jauneklis beidza iekārtot Dzīvnieku Aizsardzības Biedrības (arī franču revolūcijas terroists Dantons bija liels dzīvnieku draugs!) „papier mâché" suni. Pievilcīgs tas mūsu acīm nelikās, bet īpats gan. Mūziku biedrības līra un mūza bija delikāts darinājums, un ja noteicēji būtu mēs, tad karalienes vainags būtu rotājis melnigsnējas Miss Frelēngou grieķiskos profilu un majestātisko pozu. Diemžēl mūsu četru latviešu sirdsbalsi neviens ī netaujāja.

Kad visi trīsdesmit auto stendi bija lēnām nodefilējuši, sekoja orķestri: viens par otru raibāks; kājnieki, piloti, jūrnieki; bet visus izkonkurēja sporta meiteņu komandas īsos svārciņos un pikantās sporta blūzītēs. Kā ģērbs, tā gājiens bija nevainojami, atlikās tikai sist delnās un priecāties.

„Circensēs" izpriecas ir doršākais līdzeklis, kā izmānīt šiliņus no kabatas pat tādam kungam, kas savu mūžu neizpirks biļeti dāmai — pavādonei. Karnevāla rīkotāji aplēsa, ka tikai sniedzot tautai acu mielastu, varēs iesist 30.000 reiz pa 2/6 (divarpus šiliņa) par ieejas maksu vien, bet nedēļas laikā šis skaitlis pat tika pārsniegts, jo dažs labs atgriežas vairāk reižu.

Vēl nav lāgā mitējies Auklandes dzimšanas dienas drudzis, kad jau skolas sāk savus karnevālus un izlozes miniātūrā; bērni dzenā ziedojumus, uzspiež biļetes, lūdz darba talciniekus. Un tikko visas mācības iestādes, pamatskolas ieskaitot, būs savus sarīkojumus nosvinējušas, tad jau Lieldienas klaudzinās pie durvīm, makiem un sirdīm. Atkal atsāksies skolu un svētdienasskolu izbraukumi zaļumos, kaučū vai pilsētas citā nomalē. Un auklandieši nebūs paguvuši ne attapties, kad jau šī gada maģiskais notikums iezīmēsies pilsētas annālos — karalienes Elizabetes Otrās kronēšana Uestminsteras abejā un Viņas Majestātes un hercoga Filipa ceļojums šurp. Bērniem un jauniešiem jau tagad elpa aizraujas. Prominentas personas jau pasūtina speciālos tērpus pēc protokola; viņu dāmas mācās galma reveransu. Bet daža laba sirma galva krata savu matu kodaļu un sūrojas par miljoniem, kas tad aizsmaržos un novītis rozēs, izkūpēs uguņos, noslīks tostos. Šos miljonus būtu derējis nodot celtniecības kooperātīvam, lai uzburtu saulainas mītnes karā izbumbotām daudzbērnu ģimenēm, lai tagadējie bezpajumtnieki varētu vēl bērnu bērniem stāstīt, ka, lūk, mēs dabūjām šo māju kā suvenīru kronēšanai Anno Domini 1953.

Lidija Maulica

Alfreds Ābers

AIZDĪGLIS

AUTORA ATMIŅAS PAR AVĪŽRAKSTĪTĀJA TAPŠANU

IV

Stingri iegaumē: papīram aprakstīt drīkst tikai vienu pusi, otrai jāpaliek neaprakstītai. Tāpat nav pieļauts rakstīt ar zīmuli, bet vienmēr jāraksta ar labu, melnu tinti.

Lappuses pēc kārtas ir jāsanumurē. Gatavais manuskripts jāsavieno stūrī ar spraudīti, bet, ja tās nav, — es to mēdzu stūrī sadiegt ar diegu.

Zem raksta apakšā var parakstīt vai nu iesūtītāja pilnu vārdu, dažus pirmos burtus no tā, kādu šifru vai pat pilnīgi izdomātu vārdu, ko tad sauc par pseudonīmu. Pirmsākumā, kad parasti nekādi slavējami raksti vēl nepadodas, es ieteicu daudz nesteigties ar pilna vārda parakstīšanu. Kādreiz vēlāk par to ir pašam kauns.

Rakstītāja, jeb autora pilns vārds un adrese redakcijai tomēr jāzina un jāuzdod. Es to ieteicu izdarīt tā: kad gatavais manuskripts salocīts ar aprakstīto pusi uz iekšu, un tā, lai ielocījuma vietas daudz nebojā rakstu, tad uz ārējās, beidzamās lapas baltās mugurpuses uzrakstīt:

autors tāds un tāds, adrese tāda un tāda. Nav jābaidās — šis ierakstījums nekad netiks nodrukāts.

Nevajaga kautrēties aizsūtīt īsu rakstu, bet jābaidās sūtīt garu. Īsu iespiedīs ātri, garu, varbūt saīsinātu, vēlu. vai nemaz.

Par vērtīgākiem rakstiem izdevniecības maksā arī honorāru. To aprēķina pēc nodrukāto rindiņu skaita, vai pēc drukas loksnēm. Par sīkām ziņām, par ziņojumiem no vietām parasti nemaksā, bet ja tādas iesūta atkārtoti, tad redaktori ieteic un izdevēji piesūta avīzi vai žurnālu par brīvu."

Tas gan bija ko vērts, es nodomāju, no malas noklausījies Gudrā Ķelles plašo un pamatīgo pamācību Klijas Oncim. — Vilks viņu zina, kur Ķelle visu to tik pamatīgi salasījies un zina. Un cik pamatīgi visu stāstīto viņš vēl izrādīja ar papīra lapām!

„Jā," viņš atsāka. „Jā, es jau pats to visu esmu taisījis cauri gadiem. Iesāku ar ziņojumiem no Stāmerienes, no Litenes, no Gulbenes apkārtnes. — Ziņojumus vajaga steigt uzrakstīt tūlīt uz vietas pēc to norises un tūlīt uz pastu! Vecas lieas nevienam neinteresē, tās nedrukā. Nu kā, piemēram, būtu lasīt, ja par kopējo Jaungada sagaidīšanu Stāmerienē avīzē ziņu ievietotu, teiksim, īsi pirms Lieldienām, vai par notikumu pie Lieldienu šūpolēm, teiksim, uz Vasarassvētkiem vai pat Jāņu dienā!?

Esmu jau rakstījis arī labākas lietas par lauku dzīves un sadzīves jautājumiem, par skolām un izglītību, par amatu mācīšanos, par māju iepirkšanu, rentēšanu, graudošanu. Reiz Domās pat par tā saucāmo stārķu jautājumu. Palaimējušies arī pāris ievadraksti un kāds sīks stāstiņš kalendarā. Dzejoļi man nepavedas. Zvārguļu Edvārts gan vēstulē reiz drošināja, lai papūloties, bet man vairāk iznāca tā kā dziesmu grāmatā liekams. Dzimtenes Vēstnesis gan jau sen kamēr pienāk par brīvu, tagad par brīvu nāk arī Līdums. Neveicas ar Jaunības Tekām. Tur vajadzētu prast tā uzrakstīt, kā raksta Jānis Jaunsudrabiņš. Lūk, tas gan to lietu prot! Tāpat kā Rudolfs Blaumanis vēl ne no viena nav pārspēts. Un Niedras un Zvārguļu Edvarta un Veidenbauma dzejoļi, ko tautā dzied!..."

Reizē ar Klijas Onci mēs tovakar nācām no Vīcupiem mājās gar Degumnieku lielās birzs malu. Man gan gribējās ar kaimiņu bagātā saimnieka mazdēlu uzsākt valodas, bet viņam ar mani, kā to ātri nopratu — „jāatzīstas, kāds iekšējs lepnums to neatļāva."

Neatminu, ka Oncis būtu kādreiz kur ko uzrakstījis, — viņš 1919. gadā aizskrēja lieliniekiem līdzi uz Maskavu un daudzus gadus vēlāk uzzināju, ka viņš tur kāds zemkopības profesors, ar gluži tādu pašu izglītību kā arī es vēlāk ieguvu Priekuļos...

Bet es gan jau pirms Priekuļiem, un Priekuļos jo sevišķi, tiku rakstījis avīzēs! Man, jāatzīstas, toreiz Klijas Ončam dotās gudrās Ķelles rakstīšanas pamācības ir brangi noderējušas līdz šai dienai...

Pēc tā vakara Vīcupos mēs abi ar Ķelles Jāni par rakstniecību vien vairs runājām. Jānis bija tas prasītājs tēvam vēl par šo un to šinī mākslā, bet klausītājies mēs bijām abi. Un tā kā nekad vairs nesakāvāmies, bet viņš bija mūsu rakstniecības teorijas un prakses pamācītājam vienmēr tuvāk, tad par visu iegūto viņš informēja arī mani.

Gudrais Ķelle savas grāmatas nedeva projām citiem lasīšanai. Novārtot, saplēšot. Taču viņa sieva stipri paslepen tās tomēr iedeva savām daudzajām draudzenēm. Tās palaida aizņemtās grāmatas vēl tālāk. Bija daudz gadījumu, kad aizdotās grāmatas pagaisa.

Šad un tad tāpat paslepen pa grāmatai un sevišķi Jaunības Teku komplektam, arī man un Jūšku kalēja meitenēm palasīt iedeva Jānis.

Tolaik visiem žurnāliem, kalendāriem, pat avīzēm vai ik nummura pēdējā lappusē bija vēstulnieks. Redaktori vēstulniekā atbildēja rakstu iesūtītājiem. Mēs ar Ķelles Jāni abi taisni šos vēstulniekus bijām sākuši lasīt vienmēr kā pašus pirmos. Mēs tur bieži atradām pulka zināšanu par rakstīšanas mākslu un noslēpumiem. Šais vēstulniekos Jānis zināja parādīt dažas atbildes, kas rakstītas viņa tēvam. Nāk atmiņā, ka tur bija atbildēts Adatiņam, Adatai, Ielāpam, Gudrajam. Mēs abi arī bijām sev jau sagudrojuši visvisādus pieņemtus vārdus, ko likt apakšā saviem rakstiem. Tikai šo rakstu pašu mums nebija...

Te katrs par sevi, te par abiem kopā lielo daļu vasaras mēs nolauzījāmies, lai sataisītu kādu rakstu, vismaz tam Jaunības Teku stūrītim, kur tika iespiesti pašu visjaunāko autoru darbi. Ķelles Jānim tur ietika pāris zīmējumu, bet mūsu uzrakstīto un pārrakstīto viņa tēvs nekad neatzina par pastmarkas tēriņa vērtu.

Mums abiem par sliktu šinī neveiksmē, šķiet, nāca arī tas, ka nevienam no mums prāts vairs nenesās uz bērnišķīgiem niekiem. Mums gribējās uzrakstīt ko lielu, vērtīgu, ievērojamu. Neatminu, ko visu mēs, juku jukām, nebijām tad jau dzirdējuši Gudro Ķelli priekšā izlasām, bet atminu, ka ar Jāni tanī vakarā izlasījām tādu romānu kā Anna Kareņina un arī vairākas Mopasana noveles...

Rudenī mēs abi ar Jāni sākām skolu. Taču nelaimīgi — katrs citu. Gudrais Ķelle savu dēlu nesūtīja tuvākajā sava pagasta skolā, bet uz Gulbeni. Mans tēvs mani tomēr pie tā paša skolotāja, pie kura bija sācis skolā iet pats. Stāmerienes pagasta Zofiju un Lejas skolas skolotāju Pauli Biezo viņš cienīja un atzina vēl par pārāku kā Apsīšu Jēkabu Gulbenes draudzes skolā un Bičauski pareizticīgo skolā, pie kuriem viņš mācījies, un kas visi bijuši lieliski skolotāji. Taču Pauls Biezais ieliekot visam stipru serdi.

Kā tagad to atminos un redzu, tad tēva spriedums par savu un arī manu pirmo skolotāju ir bijis pilnīgi pareizs. Pauls Biezais Stāmerienes pagastam un stāmeriešiem ir savā mūža gājumā padarījis milzumu laba.

Viņš bija dzimis stāmerietis. Pagasta otrā galā viņam piederēja sava tēva māja, un viņš pats to apsaimniekoja. Taču parasti dzīvoja skolā. Arī pie skolas bija neliela, bet Pauļa Biezā lieliski iekopta saimniecība. Viņš kā pirmais pagastā nopirka tvaika kuļammašīnu un laida to apkārt pa pagastu. Rudeņos tā rūca no septembra sākuma līdz decembra beigām, dienu un nakti, neizņemot svētdienas. Pauls Biezais ir bijis patiess Stāmerienes lauksaimniecības patērētāju un citu b-bu dibinātājs un to izveidotājs.

Kad rudenī pie Pauļa Biezā sākām skolu, ir tiesa, mēs vispirms nolasījām skolotājam kartupeļus, novilkām runkuļus un tos iezīmojām. Dažreiz bija jāiet notīrīt, pabarot, aizjūgt un nojūgt arī skolotājam zirgi. Meitenēm kādreiz jāapkopj skolotāja govis, vistas, sivēni. Kādreiz govis jāizslauc. Pat kūtsmēslus lielākie puikas tika palīdzējuši izvest. Taču arī visu skolai pievesto malku skolniekiem bija jāsagatavo kurināšanai pašiem, pašiem bija jākurina klase un istabas; pašiem jāizslauka un jāizmazgā telpas. Darbi, kas nāca tieši pašu skolnieku labā, bija obligāti jādara katram, bet darbi, kas nepiederēja pie tādiem, tie skaitījās brīvprātīgi. Tieši pēdējos skolnieki veica vislabprātāk un ar prieku. — Daudziem nedēļas pārtikas kulē uz skolu taču bija tikai rupjas rudzu maizes puskuklis un maza cibiņa ar kaņepēm un sausu biezpienu... Bet skolotājs pats un viņa madāma, kā to toreiz saucām, vienmēr tik mīļi un neuzkrītoši prata parūpēties par to, lai skolas virtuvē šie tukšinieki, vismaz pāris reizes nedēļā, varētu sastrēbties skābus kāpostus ar žāvētu jēra gaļu, zirņu zupu ar cūkas cunduru, šaēsties putraimu biezputru ar speķa grauzdējumu, vai saņmet ar sviestu biezi apziestu maizes riku un krūzi pilnpiena. Skolotāja kartupeļus jau ņēma un krāsnī cepa vai visi. Tāpat skolotājā pagrabā kāļus un burkānus. Tika šad un tad arī pa baltas maizes riciņai un ābolam. Zinu gadījumus, kur skolotājs pats izgrieza no ģērētas govs ādas, pastalas, pamācīja, un lika kādam pašam sev pagatavot. Nu vīzes varēja mest krāsnī. Vienmēr skolā nāca kāda meitenīte tik vecos un nolāpītos bruncēnos, ka grūti ticēt. Ja tur bija kas saglābjams, madāma aizsauca uz savu istabu un klusu to nokārtoja. Visbiežāki gan šie meiteņi ar visiem veciem bruncēniem paslēpās zem tik liela un plata madāmas dotā priekšauta, kas apņēma no kakla līdz ceļgaliem un visapkārt augumam...

Paldies mīļais, neaizmirstamais skolotāj, paldies, mīļā madāma, ko arī man abi esat laba darījuši! Es būtu laimīgs, ja arī savus mazbērnus varētu sūtīt skolā pie jums!

(Turpinājums sekos).

Doc. H. Biezais

Zinātnei un tēvzemei

PROF. K. KUNDZIŅA 70 GADI

Latviešu kultūras vēsture ir bagāta ar latviešu dēlu vārdiem, kas ir kalpojuši kā zinātnei, tā savai tēvzemei. Taču tikai pavisam retos gadījumos šī kalpošana abām ir bijusi tik ideālā apvienībā kā K. Kundziņa personā, gan ieskatoties tās dziļākajā satversmē, gan vērojot ārējo gadu plūdumu darbā un pienākumos. Pārāk liela ir Kundziņa loma latviešu tautas dzīvē, lai mēs uzdrīkstētos to kaut cik pareizi novērtēt. Taču aizvadītie septiņdesmit gadi ir laika sprīdis, kas atļauj saredzēt dažus skaidrāk iezīmētus posmus dzīvē un spilgtāk izteiktas līnijas viņa garīgajā sejā.

K. Kundziņš piedzimst 12. aprīlī Smiltenes mācītāja mājā, kur arī sava visā Latvijā pazīstamā un cienītā tēva vadībā iegūst pirmos iespaidus par mācītāja pienākumiem un saskarsmi ar savu draudzi. Te arī viņš tēva vadībā iegūst pirmās skolas zināšanas, lai varētu doties uz Tartu un tūlin iestāties ģimnāzijā. Turpat viņš studē arī teoloģiju. Studiju laikā Kundziņa intereses ir plašas un blakus teoloģijas studijām viņš ir pirmais un vienīgais latvietis, kas klausās vēlākā profesora J. Endzelīna lekcijās, kad tas uzsāk savu darbu pie universitātes. Kundziņš šai laikā uzmanīgi seko Vakareiropas teoloģijas attīstībai, kas vēsturiski kritiskās teoloģijas virzienā lauž jaunus, bet arī bīstamus ceļus. Te studiju laikā viņš uzraksta augsti novērtētu un godalgotu darbu.

Pēc studijām Kundziņš savu pirmo darba vietu atrod Valmieras skolotāju seminārā. Tā ir krievu valdības skola ar Vidzemes vācu konsistorijas uzraudzību, kurā mācās nākamie latviešu skolotāji — tautas audzinātāji. Kundziņa iekšīgais nemiers kļūst liels, kad viņš redz, kāda vienaldzība vērojama skolniekos pret reliģijas mācību, kas savu sauso „iekalšanas" metožu dēļ kļuvusi par nastu, ko skolnieki nes ar nepatikšanu. Blakus tam marksisma idejas, pagrīdē audzinātas, ziedo jo krāšņi. Kundziņam bija jāizšķiras — vai nu, sekojot vecām metodēm, laut jaunatnei ieslīdēt bīstamajos marksisma ceļos, vai arī sanākt konfliktā ar vācisko un dogmatisko Vidzemes konsistoriju. Kundziņš izšķiras par pēdējo ceļu. Skolnieku uzmanība un interese aug, bet proporcionāli tai aug konsistorijas neuzticība. Kundziņš kļūst par melno avi, ko neatcel tikai tādēļ, ka viņa tēva nopelnus vērtē baznīcas dzīvē jo augstu. Ar šo metodiski jauno mācīšanu, ar kritisko nostāju pret sen novecojušiem teoloģiskiem uzskatiem, viņš jau Valmierā bija iezīmējis jo skaidri savu turpmāko dzīves virzienu. Bet no Valmieras laikiem audzēkņi viņu ir allaž paturējuši pateicīgā piemiņā. Kaut arī seminārs izaudzināja vairākus ievērojamus komūnistu vadoņus, tie neviens nav metuši akmeņus uz Kundziņu, bet to pieminējuši ar cieņu viņa lielā ideālisma un kristīgās nostājas dēļ.

Pirmā pasaules kara laikā, kad baltvāciešu citadele Tartu universitātē brūk, fakultāte ievēl 1917. g. Kundziņu par praktiskās teoloģijas docentu. Bet drīz seko vācu okupācija, un Kundziņš, pazaudējis darbu, nokļūst Rīgā, kur sākas viņa skolotāja darbība, kas nepārtraukti turpinājās līdz pat bēgla gaitu sākumam. Viņa darbs ir it īpaši saistījies ar II pilsētas ģimnaziju. Taču darbs skolā bija vairāk, lai uzturētu sakarus ar jaunatni un skolotājiem, jo sakarā ar cītājiem pienākumiem, Kundziņš varēja uzņemties tikai dažu stundu pasniegšanu.

Kundziņš bija starp tiem, kam pirmā Latvijas valdība uzdeva izstrādāt jaunās Latvijas universitātes noteikumus. Tas bija darbs, kuram piederēja visa Kundziņa sirds. Mūsu jaunajam zinātnes templim, kas vēlākos gados deva tik bagātus augļus, pamatos ir iemūrētas daudzas Kundziņa domas. Viņš jaunajā universitātē kļuva par pirmo Filoloģijas un filozofijas fakultātes dekānu. Vēlāk viņš pārgāja uz Teoloģijas fakultāti, kur ilgus gadus ir bijis fakultātes dekāns un sekretārs. Gandrīz visa tagadējā mācītāju paaudze ir prof. Kundziņa izaudzēta. Savā akadēmiskajā darbā Kundziņš vienmēr ir ievērojis zinātniskās pētniecības morālisko pamatprasību — kalpot patiesībai, neskatoties, vai tas viņam pašam, viņa personīgajai karjērai, ir izdevīgi. Saprotams, ka, veidojot jaunās Teoloģijas fakultātes dzīvi un pētniecības darbu, bija daudzi uzskati un domas jāpārvērtē. Mēs bijām visus gadus gājuši baltvācu konservātīvās teoloģijas pavadā. Bet arī šo kritiskās pārbaudīšanas un pārvērtēšanas darbu Kundziņš veica ar lielu pietāti un iecietību.

Prof. K. Kundziņš

Šo viņa nostāju vislabāk raksturo kāds visai zīmīgs gadījums no viņa akadēmiskās darbības. Kad 1931. g. Rapka pasaules slavenāko vīru sērijā iznāca Kundziņa grāmata Kristus, tad kāds jau gados vecāks students ar konservatīviem uzskatiem, sarūgtināts par Kristus ievietošanu starp pasaules slavenākiem vīriem, pārmetumu pilns jautāja Kundziņam, vai tas ir labi un ko tad dod tāda Kristus ierindošana. Kundziņa atbilde bija skaidra: „Tas dod to, ka mēs vairs cilvēkus nededzinām uz sārta!" Citiem vārdiem, Kundziņš prasīja patiesības respektēšanu un iecietību. Bet savu liberālo uzskatu dēļ K. Kundziņam jau pašā savas akadēmiskās darbības sākumā bija arī jāiztur smagi pārmetumi. Toreizējais bīskaps K. Irbe bija nesamierināms Kundziņa teoloģisko uzskatu pretinieks un Kundziņam atklāti presē pārmeta, ka viņš nevar atzīt tādus mācītājus, kas sagatavoti Kundziņa vadītajā fakultātē. Tā radās famozais stāvoklis, ko nepazīst neviena cita Eiropas valsts, ka bīskaps Irbe pats atvēra īpašu baznīcas skolu, kurā apmācīja sev uzticīgus un padevīgus darbiniekus darbs arvien pieaugošajā draudzē iecienīto mācītāju jau tā noslogoja, ka ar bažām bija jāskatās kā viņš tiek atrauts no akadēmiskā darba universitātē. Taču tā rezultātā ir radušās vairākas Kundziņa sacerētas garīgas dziesmas, kas pieder pie labākajām mūsu Dziesmu grāmatā.

Šodien Kundziņš ir trimdinieks starp citiem latviešu trimdiniekiem. Būdams dziļš kristietis un visā savā dvēseles satversmē gara aristokrats, viņš trimdas gaitas ieta nesalauzts. Šais dienās iznāk prof. K. Kundziņam starptautiski pazīstamu zinātnieku veltīts rakstu krājums — Spiritus et veritas, ko ir sagādājusi latviešu trimdas saime, pieminot viņa nopelnus zinātnē un tēvzemes labā. Šiem sveicienam pievienojas visi — ir tuvie, ir tālie.

Gundārs Grīslītis

Senās latviešu Lieldienas

Nāc, nākdama, Lielā diena,
Visi bērni tevi gaida,
Visi bērni tevi gaida,
Aiz vārtiem sasēduši.

Ziemas saulgriežus aizvadot ar dziesmu par Lieldienu gaidīšanu, sākas tiešām nepacietīga šo svētku ilgošana, līdz beidzot tie arī ir klāt, atnākdami pār kalniņu ar raibu olu vezumiņu.

Tā gaidu Lieldienu
Kā bālēliņu;
Atnāca, izgaisa
Kā rīta rasa.

Kristiešiem Lieldienas ir Kristus augšāmcelšanās svētki, to svētīšanas laiku pirmoreiz īsti nosprauda pirmajā vispārīgajā baznīcas koncilā Nikejā, 325. gadā. Pēc šī rikojuma Lieldienas svinamas pirmajā pilnā mēness svētdienā pēc pavasara iestāšanās, ko noteica uz 21. martu. Sākumā Lieldienas svētīja veselu nedēļu, vēlāk tikai trīs dienas.

Mūsu senčiem Lieldienas, ka tautas Pavasara svētki, kad gaisma uzvar tumsu, dzīvība — nāvi, ievadīja jaunu darba cēlienu — vasaras darbus, kā plavā, tā tīrumā, bet līdz ar kristīgās ticības atnākšanu šīs vecās paražas, ticējumi, māņi, burvības un dažādās izdarības sadalījās starp Lieldienām Jurģiem un Vasarsvētkiem.

Tā mūsu tagadējās Lieldienas īstenībā vairs nebūdamas tīri senlatviskas, bet sajauktas ar kristīgās ticības ietekmi, kopā ar sekojošajiem Jurģiem tomēr vieš svētku noskaņu par godu pavasarim un dabas atmodai, ko atzīmē visas senās indoeiropiešu tautas.

Lieldienās mēs priecājamies par pirmajiem zaļiem augu stiebriem, agrīnajiem pavasara ziediem, par gaišajiem saules stariem, kurus simbolizējot, senie latvieši ēda visu apaļi veidoto — olas, plācenus. Latviešu tauta sasaistījusi vēlākos baznīcas svētkus ar savām senajām paražām, novērojumiem un ticējumiem, tā izveidodama īpatnu svētku ciklu.

Šo ciklu ievada Pūpolnīca — Pūpolsvētdiena, kad visa mājas saime cenšas piecelties jo agrāk, jo — lai Dievs sarga to, kas Pūpolnīcā uzdrīkstas aizgulēties! Viena mirklī segas vēlīnajam gulētājam ir nost un apalo pūpolu rīkste skar tā muguru, kamēr pats modinātājs novēl: „Apaļš kā pūpols, garens kā šķederns!" un pārējā saime piebalso: „Apaļš kā pūpols, lokans kā žagars!"

Ja grib, lai vasarā mušas neapsēstu kūti, Pūpolnīcas rītā, pirms saules lēkta, kūts griesti kārtīgi jānoslauka un slotas jāizmet mežmalā krūmos. Ganam šinī rītā jānoberž govju muguras ar ledus gabaliņu, tad lopi vasarā nebīsos un tos nekodīs mušas. Lai lopi nākošā vasarā būtu veseli, tos noper ar pūpolu rīksti, novēlot to pašu ko cilvēkiem — augt apaļam kā pūpolam, garenam kā šķedernam un lokanam kā žagaram.

Pūpolnīcai seko Klusā nedēļa, kas ar saviem mājas apkopšanas, spodrināšanas un uzpošanas darbiem ievada sētas saimi lielo svētku gaidās.

Jau sākot ar pirmdienu, visu māju un pagalmu apgriež gandrīz vai apkārt. Istabā un sētā — visur un visu apmazgā, pārcilā, notīra, izvēdina, izslauka un izkrata.

Visus šos svētku uzpošanas darbus veic paklusām un nopietni, jo Klusā nedēļā nedrīkst nedz dziedāt, nedz klaigāt, pat ne skaļi runāt. Nepaklausīgos vasarā var kert vai pat nospert pērkons. Tādēļ arī, piemēram, drēbju vēlēšanu, ko varētu dzirdēt kaimiņu sētā, parasti izdara jau iepriekšējā nedēļā.

Īsti maģiski notikumi sāk risināties ar Zaļo Ceturtdienu. Kā jau pavasarī, tie vispirms saistīti ar mīlestību. Sākas precinieku zīlēšana un skaistuma veicināšana. Lai kļūtu skaistas, meitas agrā rītā, pirms saules lēkta, skrien uz tuvējo upīti vai avotu mazgāties. Bez tam — kura pirmā noķūst pie ūdens, tai pirmai uzsmaidīs laime dabūt vīru. Šinī pašā nolūkā der arī pakāpties kalniņā un skali saukt iecerētā vārdu, tad precības ir neizbēgamas. Brokastīs meitas ēd dzērveņu ogas, lai vaigi kļūtu sārti, bet ja nu vēl klāt piecēd medu, tad puiši lips klāt kā mušas pie medus.

Zaļā Ceturtdienā var iegūt arī skaistu balsi, ja iet uz mežu dziedāt vai arī dzied ceļu krustojumos.

Šinī dienā, pirms saules lēkta, kokos sakāpj kliedzēji. Kas tukša čūkā izdzird kliedzēju, tam var gadīties liela nelaime. Šie kliedzēji ir vai nu burvji vai arī pats nelabais, kas, vēlēdamies cilvēkiem nodarīt postu, tos aizkliedz, tādēļ, ja dzird savu vārdu saucam, nekādā gadījumā nedrīkst atsaukties, bet gan kaut kas negants vai pikts jāatkliedz pretim.

Vecāki ļaudis, kam vairāk rūp gaidāmā raža, vēro laika apstākļus: ja ir auksts vai lietains, tāds būs arī viss pavasaris.

Zaļā Ceturtdienā iet uz mežu čūskas meklēt, jo no tām pagatavotās zāles dziedina visas slimības. Tajā pašā dienā gadu veciem bērniem apgriež matus, tāpat bizēm galus apgriež arī meitas, tad mati augs skaisti un kupli. Lai vistas labi dētu, vistu kūtī nes pelnus.

Dažādus labumus var sagaidīt, ja, upēs un ezeros vēl pieturoties ledum, Zaļās Ceturtdienas rītā tanī izcērt ālingi, jo pēc pusnakts Zaļās Ceturtdienas krauklis ālingi pirmoreiz peldina savus bērnus. Krauklis ir liktenīgs putns, tāpēc, viņam pakalpojot, var sagaidīt tā aizsardzību sētai un laukiem no plēsīgiem zvēriem un putniem, bez tam tas var novērst arī miršanu tai gadā.

Visnoslēpumainākā ir Lielā Piektdiena. Pēc plkst. 12 nakti uz to dzimušie var redzēt mirušo dvēseles, un tie ir burvji. Šādu cilvēku novēlējumi kā labie, tā ļaunie allaž piepildās. Bet viņi nedrīkst ēst kāpostus — tad viņiem rādās mirušie.

(Nobeigums sekos)

Mašīnrakstītāja iegūst augstāko godalgu

Neviens nebija vairāk pārsteigts par pašu Odreju Garvudi, kad tā uzzināja, ka ieguvusi Ontario mākslinieku gadskārtējā izstādē Toronto augstāko godalgu. Odreja ir mašīnrakstītāja kādā sabiedrības pilnvarnieka birojā un viņas godalgu ieguvusī glezna bija pirmā, ko viņa līdz šim vispār bija izstādījusi.

Viņa ir nepazīstama māksliniece, kas savā mūžā nav pārdevusi vēl nevienu gleznu. Viņa ir arī pirmā sieviete un jaunākais kandidāts, kas jebkad ir ieguvis J. W. L. Forstera godalgu.

Odreja Garvude nedzīvo jumta istabiņā un neblandās no viena drūma krodziņa uz otru ar krāsu suku aiz auss. To viņa nevar atļauties. No deviņiem līdz pieciem jūs viņu atradīsit cītīgi rakstām uz rakstāmmašīnas. Vakaros viņa māca gleznošanu kādā tehniskā skolā vai pati glezno.

Viņa ir tipiska jauna māksliniece, kas cīnās tikt uz augšu. Neviens, izņemot viņu pašu, pret to neizturas nopietni. No tūkstošiem līdzīgu iekšpilsētas biroja darbiniekiem viņa atšķiras tikai ar to, ka viņai ir sapņainas acis, enerģiskas manieres, nogurusi sejas izteiksme, cenšoties abus darbus labi veikt.

Lai samaksātu savu skološanās naudu, Odveja pa vakariem pārdeva kosmētiskas preces pa dzīvokļiem, strādāja preču namos sestdienās. Vasarās viņa strādāja viesnīcās par viesmīli, un vienu vasaru strādāja uz ezera kuģiem.

Pat ar valdības piešķirto stipendiju, ko tā ieguva, sakarā ar labām atzīmēm, viņa bija iekritusi parādos, kad beidza skolu. „Un es ārkārtīgi vēlējos doties uz Eiropu, lai turpinātu studijas. Ir dīvaini, ko jūs varat veikt, ja jūs visus savus spēkus tam veltījat."

Viņa aizņēmās naudu braucienam uz Eiropu. Trīs mēnešu ceļojumā pa Dienvidfranciju un Itāliju, apmetoties jaunatnes mītnēs, „no rīta līdz vakaram viņa mina ielu bruģi un mākslas galeriju grīdas."

Lai būtu no kā dzīvot un maksāt parādus, Odreja pieņēma mašīnrakstītājas darbu. Vakarus viņa pavadīja pie saviem audekļiem un gleznām līdz pat rītam ausmai. Viņa pieteicās Ontario gleznotāju biedrības izstādē tikai, lai redzētu savu darbu izstādītu.

No 521 pieteiktiem darbiem tikai 111 atbilda stingrajām Ontario mākslinieku biedrības izstādes prasībām un tika pieņemti izstādīšanai. Odrejas gleznu pieņēma izstādei. Viņa pati neticot ieguva arī Forstera godalgu. Viņas gleznā „Ceļojums" attēlotas gulošas personas uz kuģa, ko tā bija gleznojusi pēc uzmetumiem, pagatavotiem uz kuģa ceļā uz Eiropu. C. S.

N. AUZIŅAS KONCERTS NUJORKĀ

Vijolnīce Norma Auziņa cītīgi gatavojas savam otram patstāvīgam koncertam Carnegie Recital Hall'ā, 17. aprīlī, plkst. 8.30 vak. Programmā Verančini, Mocarts, Kreislers, Šosons un Vjeņavskis. Pie klavierēm A. Bērzkalns.

Savu pirmo patstāvīgo koncertu Auziņa rīkoja 1951. g. 2. decembrī Bruklīnas mūzikas akadēmijā, bet pag. gada 12. oktobrī piedalījās Baltiešu simfoniskā koncertā. Jaunās vijolnieces spēli izcēla amerikāņu laikrakstu kritiķi. NYHT rakstītāja, kā Auziņa uzturējusi augstas pakāpes sniegumu. Musical America apzīmēja viņas spēli par izteiksmīgu. Auziņa ir beigusi Džuliarda mūzikas skolu un tagad turpina studijas, lai iegūtu akadēmisko gradu.

LIETUVIEŠI GATAVO „SARKANO GRĀMATU"

Lietuviešu presē pārrunāts projekts sakopot visus pierādījumus attiecībā uz Padomju agresiju un komūnistu noziegumiem Lietuvā un izdot šo sakopojumu kā „Sarkano grāmatu." Laikraksti ieteic izjautāt visus ārzemju diplomātus, kas tanī laikā atradušies Baltijas valstīs.

Akselis Mangulis referē Nujorkas LSB gada sapulcē, 24. martā.

V. Grāvīša foto

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS — REPORTĀŽA

51. turpinājums

Kaujas troksnis īsiem mirkļiem pieklusa, lai atjaunotos ar jaunu nikumu, un vienā šādā rimtākā brīdī Zilgme ar izbrīnu izdzirda Veģos ierūcamies motoru. Viņš ieraudzīja tumšos stāvus trakā steigā drūzmējamies aplielgabaliem, kas visu nakti bija palikuši klusu, un dažās minūtēs jaunsaimniecība bija tukša. Ko tas nozīmēja? Vai viņi atgāja? Zilgme atskatījās — pa šauro ceļu stāvajā gravā zem viņa kājām aizdrāzās vācu vienība, metallam šķindot un klaudzot un karcivjiem spalgi sakliedzoties. Vārgajā rīta krēslā augumi un stobri likās kūņojamies kā pa miglu, tie pazibēja kā kāda rēgaina procesija uh dārdēdama un grabēdama gāzās ielejā un vienā mirklī pagaisa leģionāra skatienam. Zilgme pavērās apkārt — vai nu viņš bija viens? Vai klāt jau lielais, baismīgais brīdis? Arī pa labi un pa kreisi ieplakās varēja manīt kustamies stāvus veselām grupām — tās atvilkās steigdamās, spalgajā dārdoņā viņu kustības likās bez trokšņa un vērta tās spokainas pret rītausmas pelēko blāvumu, nāca arvienu jaunas grupas, un salikušie stāvi izlikās kā milzīgu skudru bars, ko no pūžņa izplaucējusi verdoša ūdens šalts.

Pēkšņi Zilmge ieraudzīja viņus — krievus. Tie bija pārnākuši upītei Veģu priekšā, izlauzušies cauri vācu aizsardzībai un pārskrējieniem nāca pāri klajumam. Viņu bija daudz. Priekšējie jau bija tuvu Veģiem, kas rīta krēslā stāvēja plaši un modri savu ābeļdārzu kā ierindu izvērtuši un klusēja granātu saārdītajā kalngalā. Bet vēl no upītes gravas kāpšļās laukā arvien jauni un jauni stāvi, un leģionārs ar drausmām redzēja, ka nu klajums mudž un kust no viņu ķermeņu blīvuma, bet no pašu puses pēkšņi vairs neatskan ne šāviens. Vai tā bija halucinācija? Vai tā tikai likās trokšņa apdullinātajām ausīm? Viņš sarāvās kā dzelts, kad turpat tuvumā spalgi un sausi noplīkšēja mašīnpistoles kārta. Veģu dzīvojamās mājas sašautajā jumtā saplīsa daži kārniņi un īsajā klusuma mirklī, kas pēc tam iestājās, Zilgme dzirdēja, kā dažas kārniņu šķembas noripoja zemē ar stiklainu skaņu un klusi nopakšķēja, atsizdamās pret zemi. Un tad uz dārza vaļņa, kā no zemes izlīdis uzlēca lokans stāvs un atvēzējās. Noškīda Veģu istabas logs un birstošo rūšu troksnis saplūda ar rokas granātas dobjo, apslāpēto sprādzienu telpā. Krievs palika visā augumā stāvot. Šajā mirklī lēca saule, apliedama viņu ar sarkanu, spožu gaismu un iespīdēdama viņam sejā, un leģionārs redzēja, ka viņš bija aizelsies un kampa gaisu straujiem malkiem, no piepūles gluži izvalbītām acīm uztūkušajā sejā.

Šai pēkšņumā, šai negaidītajā tuvībā bija kas pārdabisks. Zilgme pieplaka zemei un nekustējās. Tagad sāka darboties pašu ieroči. Vācieši šāva sprostuguni no visiem atlikušajiem stobriem labajā un kreisajā pusē iebrukuma vietai, sākumā klaudzēja tikai ložmetēji un patšautenes, piebērdamas klajumu ar asu sprēgāšanu, kas atgādināja zirņu ātro, spalgo atsišanos pret skārda tovera dibenu. Tad klajumā iegula artilerija, skaidri varēja atšķirt atsevišķas kārtas, un viss lauks Veģu priekšā nu bija viena vienīga uguns jūra, kas saplosīja un aprija ienaidnieka blīvo masu. Klajumā cits pie cita uzmilza sprādzienu dūmu mākuļi, sasalušās zemes strūklas šļācās gaisā, un rīta saule, ar visu savu milzīgo ripu virs apvāršņa pacēlusies, vērta satraukto ainavu maigi rožainu kā dārzu ziedēšanas laikā.

Kaujas pieņēmās, krievu smagie ieroči mēģināja apklusināt vācu ieročus abpus pārrāvumam, un no meža izgorījās tanki, nedzirdami artilerijas dārdoņā. Tie slīdēja, šķita, kā parādības bez trokšņa, un līdzīgi milzu vabolēm gausi vēlās uz priekšu.

Zilgme izdzirda motora troksni aiz sevis un atskatījās — pēkšņi viņam likās, ka iebrukums ir daudz dziļāks, nekā sākumā šķita. Tas, ko viņš ieraudzīja, tik ļoti viņu pārsteidza, ka viņš aizmirsa visu piesardzību: tieši pāri uzartajam laukam aizmugures ieplakā smiekļīgi mētādamies un kratīdamies sasaļušajās velēnās, šurpu drāzās automobiļi. Tā priekšējais stūkls bija sašauts, un atlikušās sukas saulē asi zibēja, un iekšā sēdētājs, aiz paugura kraujas juzdamies drošs, bija noņēmis bruņu cepuri un iekāris to elkoņī. Mašīna pārlēca seklajam grāvim, kā par brīnumu nepārlauzdama asis, un uzbrauca uz ceļa, kas veda uz Veģiem.

Zilgme paziņa — tas bija Leja. Pēkšņs instinkts lika viņam slēpties, pieplakt vēl ciešāk zemei, bet Leja jau bija to pamanījis, strauji nobremzēja un izlēca no automobiļa.

„Rausies zemē!" viņš māja ar roku, kliegdams no visa spēka. „Netūlājies!"

Zilgme mirkli vērās viņā, tad lēni laidās lejā no kraujas. Ar vingru lēcienu viņš atdalījās no tās un nokrita uz kājām tieši Lejas priekšā. Leja elsoja.

„Paldies Dievam!" viņš izdvesa. „Biju ne pa jokam norūpējies. Kāp mašīnā un braucam!"

„Kas par lietu?" Zilgme pārsteigts un vilies jautāja.

„Vēlāk! Netūlājies!" Leja viegli pagrūda viņu aiz pleca. Viņš apgrieza mašīnu, un Zilgmem sev blakus vairs nekādas vērības nepiegriezdams, drāzās pa ceļu uz leju. Paugura aizsegā viņi redzēja vācu vienības, kas sakārtojās pretuzbrukumam.

Ielejā, kur tieši trāpījumi viņus vairs nevarēja apdraudēt, Leja pagriezās pret leģionāru:

„Tie velni taču bija pavisam klāt. Ielauzās arī pie mums. Domāju, ka esi jau aiz zvaigznēm."

Viņš izskatījās bāls un pārpūlēts. Bet acis viņam bija modras un tās, šo mirkli pētīdamas, apstājās pie Zilgmes nopietnā vaiga.

„Ja mēs daļu spēku nebūtu atvilkuši jau ap pusnakti," viņš piebilda, „tad tie būtu samalti krievu ugunīs. Bet tagad, liekas, būs otrādi. Viņu zaudējumi ir milzīgi."

Viņš pievērsās ceļam, un visā viņa būtē varēja manīt pavadītās nakts pārdzīvojumu sekas. Zilgme, kas bija piedalījies daudzās kaujās, pats notvēra sevi neparastās domās: un kā ir ar mani pašu? Ko jūtu es? Kas tagad būs? Viņš jutās kā tāds, ko naktī pamodinājis pērkons: gandrīz ar nepatiku viņš redzēja automobili nogriežamies arvienu vairāk uz aizmuguri, un apzinājās fronti — šo lielo slieksni, kam viņš tik neatlaidīgi bija vēlējies pārkāpt, palikam arvien vairāk pa labi, aizmugurē. Motors kauca, un pretvējš skaudri plosīja viņu drēbes. Bija salti.

„Saki taču beidzot, ko tu no manis gribi!" Zilgme iekliedzā Lejam ausī.

Virsnieks nopietni klusēja, visu vērību piešķirdams ceļam. Viņi pamanīja uzrakstu „Feindeinsicht" un Leja piedeva gāzi. Kaujas troksnis tagad palika aizmugurē, taču granātas kaukdamas atlidoja arī šurp un ūkšķēdamas sprāga kaut kur priekšā.

„Tu esi apcietināts." Leja uzreiz teica. Viņš atkal bija uzlicis brūnu cepuri galvā, un tā viņam pastāvīgi šļuka uz acīm. No cepures apakšas viņa balss skanēja nedabiski, it kā nāktu no gaisa, no vēja, kas ēlās straujajā braucienā. Bet kad Zilgme ieskatījās, viņš redzēja, ka Leja mēģina smaidīt.

„Nebīsties, tev nekas ļauns nenotiks," viņš piemetināja. Viņi iebrauca nelielā ceļājā, kur varēja justies drošāk, un Leja samazināja mašīnas gaitu. „Labi, ka paguvu tevi vēl notvert. Nezin' kādēļ man visu laiku likās, ka tas nav īstais ceļš. Varbūt tu tagad būtu jau aizsaulē."

Viņš to pieminēja jau otru reizi, un Zilgmem tas nepatika. Aizsaulē? Viņš par to nekad nebija iedomājies, vismaz ne tā, kā daži, kas nojautās sazīmēja savas nelaimes nākšanu. Zilgmes apziņa bija mierīga, viņa dvēselī nekas nenomāca. No tā viņš zināja, ka viņa laiks vēl nav pienācis. Vēl ne, vēl ne! — viņš teica sev, un tas deva pašapziņu.

„Jūs ar mani rīkojaties kā ar salmu kūli," viņš iekarsa. „Varbūt es tomēr drīkstētu uzzināt, ko tas nozīmē? Ja ne, tad..."

(Turpinājums sekos)

JAUNAS SKAŅU PLATES

JĀŅA MEDIŅA POPULĀRĀS ROMANCES

1. Pieskaņa ..... JĀNIS MEDIŅŠ
Uz brītiņu un Mīlā skūpsts ..... JĀNIS MEDIŅŠ
Iedzied. MILDA GRIMMA-STRAUSS.
Pie klavierēm doc. HUGO STRAUSS
2. Karogs ..... ARVĪDS ŽILINSKIS
Iedziedājusi MILDA GRIMMA-STRAUSS
Pie klavierēm doc. HUGO STRAUSS
Daina Nr. 1. ..... JĀNIS MEDIŅŠ
Klavieru solo iesp. doc. HUGO STRAUSS
3. Vienu pašu baltu zvaigzni ..... AD. ĀBELE
Ganiņš biju, ganos gāju ..... JĀNIS MEDIŅŠ
4. Meita sēdēj' kurāžās ..... E. MELNGAILIS
Pūtiņ, pūta melnais mednis ..... J. CIMZE
5. Ej, bāliņi, lūkoties ..... TAUTAS DZIESMA
Maza, maza meitenīte ..... K. BAUMANIS
6. Surp brāļi ..... A. KALNIŅŠ
Visi ciema suņi rēja ..... A. FEILA
7. Pie Baltijas jūras ..... J. STRAUME
Mežezers ..... J. VĪTOLS
8. Mūžam zili ..... E. DĀRZIŅŠ
Mirdzi kā zvaigzne ..... E. DĀRZIŅŠ
Plates no 3.—8. iedzied. latv. karavīru koris R. ZUIKAS vadībā
9. Dievs, svētī Latviju ..... K. BAUMAŅA
Karoga dziesma ..... E. ŪDRIS
10. Pūt vējiņi ..... A. JURJĀNS
Dižens puisis ..... J. CIRULIS
11. Dievišķais mirdzums ..... J. VĪTOLS
Tek saulīte tecēdama ..... TAUTAS DZ.
12. Ai, zaļā līdaciņa ..... A. JURJĀNS
Cekulaina zīle dzied ..... E. MELNGAILIS
Plates no 9.—12. iedzied. ED. RAMATA jaukts koris Daugava

Plate 7. un 8. maksā $2.50, pārējās $2.00 gabalā

Plašu piesūtīšanai pa pastu jāpievieno sūtījumam 1—5 platēm 50c un vairāk platēm — 70c. Pasūtinājumiem virs $20.00 pasta izdevumi nav jāpievieno (395)

ATKALPĀRDEVĒJIEM ATLAIDE

Plates izsūtām pa pastu nekavējoties pēc pasūtinā. saņemšanas

JĀŅA ZĀBAKA apgāds un grāmatnīca

1216 Bonita Ave, Berkeley 9, California, U.S.A.

Pārdošanai 30 akru saimniecība

6 istabu māja, noliktava, garāža, elektrība. Labā stāvoklī. Pie lielceļa, tuvu pilsētiņai, lauki aparti. CENA $3.000

NEIL WINTERS

PROTON STA, ONT. TEL. DUNDALK 53 J 2-1

MODES SALONS

ELLENA PĒTERSONE

55 Melbourne Ave, tel. LO 7633
TORONTO

JAUNĀKIE PARĪZES MODEĻI:
TĒRPI IKDIENAI UN VAKARAM.
KATRAM PASŪTINĀJUMAM ZĪMĒJU
VIENREIZĒJU, INDIVIDUĀLU MODEĻI
(380)

Savus padomus un pakalpojumus piedāvāju kā:

T. EATON Co.

PĀRDEVĒJS MĒBEĻU NODAĻĀ COLLEGE IELAS 4. STĀVĀ.
(esmu pusdienās no 1.30 — 2.30)

NIK. MEDNIS.

TEL. DARBĀ TR 1133, LOKĀLAIS 4125, MĀJAS HU 9-5175

NESŪTIET ZĀLES UZ EIROPU

pirms neesat iepazinušies ar mūsu jauno cenrādi. Pieprasiet 1953. g. cenrādi, kas ir jau iespiests. Mūsu cenas ir daudz zemākas nekā citur Kanadā —

RIMIFONS — $2.10 par 100 tabl.
STREPTOMICINS — $0.50 gramā.

Sūtām no Eiropas uz visām pasaules malām, pat uz zemēm virpuļ dzelzs priekškara. Pasta izdevumi ierēķināti. (99)

STARKMAN—CHEMISTS
463 Bloor St., West Toronto

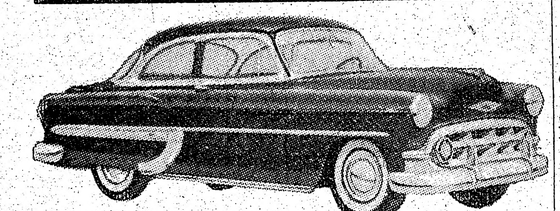

BEZ NAUDAS

ne, bet ar mazu iemaksu, nomaksājot pa daļām līdz 36 mēn. arī

JŪS VARAT BŪT JAUNA UN LABA AUTO ĪPAŠNIEKS.

Lūdzu piezvaniet un stājieties kontaktā

E. ZEMĪTIS, TEL.: EM 3-6282

PIEDĀVĀ UN (FINANCĒ) VISU MARKU AUTOMOBIĻUS KĀ JAUNUS, TĀ LIETOTUS AR GARANTIJU

Ļoti izdevīgi maksāšanas noteikumi, zemas iemaksas. Par Jūsu lietoto auto izmaksājam skaidrā naudā vai ieskaitām kā maksājumu. Informācija katrā laikā latviešu valodā. Izmantojiet vēl pirms sezonas sākumu. (55)

Piemērotas dāvanas Lieldienām

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA TORONTO

123 HURON ST. ● ATVĒRTA DARBDIENĀS NO PL. 9.00 — 20.00

DABŪJAMAS:

Latviska izstrādājuma sudrablietas

Daugmales gredzeni	$3.00
Stīpiņu gredzeni	$4.10
Saules gredzeni	$9.00
Daugmales aproces	$14.00
Nameja aproces	$14.00
Kombinētās saktas, sākot ar	$9.00
Aproču pogas ar un bez dzintara, sākot ar	$4.10
Aproču pogas Saules motīva	$16.00
Kakla rotas ar dzintaru (Saules mot.)	$16.00
Kakla rotas ar pakariņiem, sākot ar	$4.80
Saules motīva aproces	$45.00
Saules motīva saktas	$25.90
Saules gredzeni (mazie)	$6.00

u. c.

Koka un keramikas izstrādājumi

Trijžuburu svečturi (koka)	$11.25
Šķīvji, sākot ar	$7.60
Karodziņu mastiņi, koka, sākot ar	$1.30

Māla krūzes, kausi, svečturi, lelles u. c.

Rokdarbi

Tautiskas prievītes, sākot ar $1.25
Grāmatzīmes, latviskie karodziņi
Lelles u. c.

Latviešu un cittautiešu skanu plates

Latviešu un cittautu pieminlietas

JAUNĀKĀS GRĀMATAS un apsveikumu kartītes

IZSŪTĀM PA PASTU ● TĀLĀK PĀRDEVĒJIEM ATLAIDES

PASTĀVĪGIEM KLIENTIEM PĀRDODAM ARĪ UZ NOMAKSU

AR 22. MARTU MŪSU TELEFONS EM 8-0792

DR. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Praktizējis Latvijā, Vācijā un Kanadā. Sniedz dzemdību palīdzību.
Slimniekus pieņem TORONTO, 404 DELAWARE AVE
no 9—11 un no 5—7. Iznemot trešdienas. Toronto, tel. OL 1681.
Ar Harbord tramvaju līdz Halam ielai

INFORMĀCIJA
BŪVNIECĪBAS UZŅĒMĒJU APVIENĪBAS
biedriem darbu lietās sazvana

KLAVIŅA kgam KE 8609, plkst. 7—9 vakarā
(405) Pagaidu valde

MŪRNIEKI UN STRĀDNIEKI
VAJADZĪGI PASTĀVĪGAM DARBAM

OZOLS CONSTR. Co, zvanīt H. Ozolam EM 4-9742

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sieviški sirds, kuņģa, astmas reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552)

VAJADZĪGA spējīga meitene (jaunāka sieviete) mazā ģimenes mājā divas pēcpusdienas un trīs vakarus nedēļā. Toronto, tel. — HU 8-5079. (396)

A. KAROLA

BŪVUZŅĒMUMS

meklē labi iestrādājušos

MŪRNIEKUS

Alga, sākot ar $2.25.

Var pieteikties strādnieki un nepilnas kvalifikācijas mūrnieki.

Toronto, tel. ME 5880

Ieceļošanas, izceļošanas vīzu, pasu, dzīvokļa, darba un pavalstniecības lietas kārto
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
Tel. RA 7149

Vajadzīga
SIEVIETE
mājas darbiem

Lietošanā visas elektriskās ierīces mājas darbu veikšanai. Pastāvīgs darbs īstai personai. Alga pēc vienošanās. Zvanīt pēc plkst. 6 vak.

GL. 3149, Toronto
(385)

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585
Runā vāciski, krieviski un zviedriski

Tā kā katra slimošana saistīta ar darba algas zaudēšanu, ieteicu tautiešiem izmantot šo izdevīgo apdrošināšanas veidu

LĪDZ 75%
DARBA ALGA
pa slimības laiku

tiek maksāta no pirmās dienas, neatkarīgi no Workman's Compensantion, Zilā krusta un jebkādam citām apdrošināšanām.

$40.00 nedēļas alga atkarā no vecuma un nodarbošanās maksā $0.80 līdz $1.00 nedēļā

Sazinieties ar mani nekavējoties

VALD. BEBRIS

apdrošināšanas aģentūra

48 Rathnelly Ave, Toronto, KI 5913
(377)

IZDODAMAS 2 istabas un virtuve austrumu daļā. Zvanīt vakaros vai svētdienā, tel. GL 4159, Toronto. (397)

IZDODAMA skaista, saulaina istaba ar virtuvi, Close Ave. Toronto. tel. OL 2633. (402)

IZDODAMA liela nemēbelēta istaba I stāvā ar virtuves lietošanu. Zvanīt RO 2936, Toronto. (401)

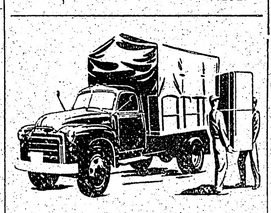

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT
OL 1403, Toronto (142)

SPORTS

SPORTA KALENDĀRS

1. aprīlī, plkst. 19.30 United baznīcas vingrotavā Toronto volejbola meistarībā sieviešu līgā TLSK I vienība — igauņu 2. vienība un intermediate līgā TLSK — E Club.

4. aprīlī, plkst. 14.00 Canadian Kodak vingrotavā Toronto volejbola meistarībā intermediate līgā TLSK — Kodak.

10. aprīlī, plkst. 20.00, 400 Bathurst ielā Toronto volejbola meistarībā intermediate līgā TLSK — Ukraiņu SA.

11. aprīlī, plkst. 20 College ielā 40, Toronto volejbola meistarībā sieviešu līgā TLSK I vienība — igauņu I vienība, senioru līgā TLSK — YMCAs igauņi un intermediate līgā TLSK — YMCA.

12. aprīlī, plkst. 12, College ielā 40, Ontario latviešu meistarsacīkstes galda tenisā vīriešu vienspēlēs.

PAZIŅOJUMI

Toroto volejbola savienība dara zināmu, ka Toronto volejbola meistarības spēles jāizspēlē vēlākais līdz 11. aprīlim.

Laikā starp 12. un 17. aprīli notiks Toronto finālspēles intermediate līgā.

18. aprīlī Toronto College ielā 40 risināsies Ontario senioru un sieviešu līgas meistarība un tai pašā laikā Hamiltonā Ontario intermediate līgas meistarībā.

TRIMDAS SPORTS

Pirms pāris nedēļām sporta laikrakstam Trimdas Sports iznāca tā 30. numurs. Ja sākumā nebija daudzu, kas ticēja šī laikraksta pastāvēšanas iespējai, īstenībā pierādījies pretējais.

Liela pateicība te pienākas redaktoram P. Plīsim un pārējiem līdzstrādniekiem, kas bez atlīdzības nenogurstoši ir strādājuši laikrakstam. Daudz līdzējuši labvēļi ar naudas pabalstiem un pāri visam uzticīgie abonenti, kuru skaits neatlaidīgi aug un, cerēsim, augs.

Saturā TS salīdzinot ar pirmajiem numuriem ir kļuvis plašāks un vērtīgāks.

Pieliksim katrs savu roku un palīdzēsim šim laikrakstam izveidoties par vienu no latviešu sporta un sportistu vienotāju trimdā.

Pasta adrese: P. Plīsis 303 Shaw St., Toronto, Ont., Canada.

VOLEJBOLA MEISTARĪBA

Vēl tikai pāris spēles atlikušas Toronto voleibola meistarībā sieviešu un senioru līgās un nedaudz vairāk intermediate līgā.

Sieviešu līgā jau noskaidrojušās abas finālisties, kas piedalīsies Ontario volejbola meistarības finālspēlēs un savā starpā spēlēs atsevišķu spēli, lai iegūtu Toronto meistarnosaukumu. Tās ir igauņu I. vienība un TLSK I vienība.

Toronto volejbola meistarībā 3. vietā pašreiz atrodas TLSK II vienība un Ukrainu SA, bet pēdējā igaunu 2. vienība.

Tāde pats stāvoklis ir arī senioru līgā, kur tiesības spēlēt Ontario meistarībā izcīnījuši Toronto Sokola vienība un YMCAs igauņi, kas Toronto meistarībā katrs piedzīvojis pa vienam zaudējumam. 3. vietā turnīrā pašreiz atrodas YMCAs latvieši ar 4 uzvarām un 4. TLSK un Kalev ar 2 uzvarām. Pēdējā vietā Ukrainu SA vienība, kas līdzšinējās spēlēs piedzīvojusi cikai zaudējumus.

Intermedjate līgā vēl atlikušas vairākas spēles un tādēļ finālisti vēl nav noskaidrojušies, bet labākās izredzes spēlēt finālspēlēs ir Trident un TLSK vienībām.

GALDA TENISS

Toronto meistarsacīkstēs galda tenisā vienībām augstākā (major) līgā jau noskaidrojušās finālgrupas vienības, kaut gan vēl atlikušas dažas spēļu kārtas. Finālgrupā ieiekļuvušas: Vytis, Pannonia S. C., TLSK un Ukraina S. A.

Mazāk veiksmīgi nāķuši otrās latviešu vienības — Latviešu Y kluba panākumi, kas pašreiz 8 vienību konkurencē atrodas sestajā vietā ar 4 uzvarām un 8 zaudējumiem, setu attiecībai esot 99:153.

Labāko spēlētāju klasifikācijā ceturtajā vietā Liepiņš (TLSK) 50; 10 un septītajā Eglīte (Latviešu Y kluba) 45:27.

Sekošajā (senioru) līgā par drošiem finālgrupas dalībniekiem ir izvirzījušies West End Y un TLSK 1. vienība, bet cerības iekļūt finālgrupā var lolot arī Latviešu Y klubs.

Pašreizējā punktu stāvoklī TLSK 1. vienība atrodas 2. vietā ar 8 uzvarām un 5 zaudējumiem, Latviešu Y klubs piektajā vietā ar 7:7 un TLSK 2. vienība sestajā vietā ar 6:8.

Labāko senioru līgas spēlētāju klasifikācijā pirmajā vietā Cīrulis (Latviešu Y klubs) 66:18, bet sestajā — Jaunzems (TLSK 1. vienība) 51:15.

Pēdējo spēļu rezultāti: West End Y — TLSK 11:10. Latviešu Y klubs — Huskies 15:6, Danforth East Y — TLSK vienība 11:10 un TLSK 1. v. — TLSK 2. v. 13:3.

DAŽĀS RINDĀS

LSPT kongress notiks 1953. g. 6. un 7. septembrī Toronto.

*

Jaunzēlandes vieglatlētikas meistarsacīkstēs Z. Ringenberga iegūva 2. vietu diska mešanā ar 37.058 m tālumu. Šis sniegums ir labāks par Latvijas oficiālo rekordu, kas pieder A. Smiltniecei — Jūrmalai un ir 36.94. Tais pašās sacīkstēs lodes grūšanā ar 11.13 m Z. R. izcīnīja otro vietu.

*

Filadelfijas latviešu galda tenisa meistarsacīkstēs uzvarējis vīriešiem vienspēlēs Jargans, sieviešu viensp. A. Prauliņa un jauktā dubultspēlē Jargans — Prauliņa.

*

Viskonsijas Latviešu Biedrības sporta kopai par priekšnieku ievēlēts E. Memmēns, bet valdē D. Tupese, B. Blūms, J. Kalvis un O. Rēpiņš.

*

Ruēnas — Norandas apgabala meistarībā Rīga pārspēkusi Merčants 49:33. Rīgas Sperlinš 14 p., Štāls 12, Vītus 10, Marcote 6, Lukkovskis 4, Inka 3.

*

Milvokijā no 22 vienību spēlētājām izraudzītas 10 labākās volejbolistes. To starpā divas latvietes Aija Vanaga un Silvija Zaļaiskalns.

SPORTS LATVIJĀ

Hokejs, Republikas hokeja čempiona nosaukumu izcīnījusi Rīgas Dinamo vienība, iegūstot visus iespējamos desmit punktus. Minētas vēl šādas hokeja vienības, kas piedalījušās turnīrā: Daugavpils apg., Liepājas apg., Kuldīgas Vulkāns, dzelzceļnieki, Bauskas Daugava, VEFs.

Volejbols. Tāpat kā pērn, arī ziemas apstākļos. Rīgas rajonu komandu turnīrā uzvarējusi Ļeņina rai. komanda — vīriešiem, Kirova rai. komanda — sievietēm.

Šachs. Republikas šacha turnīrā piedalās šādi šachisti: Kampenuss, Bleks, Graduss, Solmanis, Rūja, Ždanovs, Klasups, Skuja, Zilberts, Pasmans, Semjonkins, Koblenes, Jeronovs un Bāliņš.

Slēpošana. Slēpotāji atbalstījuši vēlēšanu propagandu, rīkojot tāldistanču slēpojumus, starpposmos, organizējot propagandas sapulces.

Motorsports. Uzvarētājā motociklistu sacensībās, kas notika Rīgā 22. februārī: E. Liberts, E. Robežnieks, M. Labutis, J. Grūbe un B. Kupče. Galvenais tiesnesis bijis K. Strazdiņš. Cīņa atzīmē, ka sacīkstes bijušas slikti organizētas.

LAUKU SAIMNIECĪBAS

533 akru saimniecība Grey County, apmēram 300 būvkoku un mežs.

liela noliktava, laba kūts, liela kieģelu māja, jauns jumts, iekšpuse tikko remontēta, spēkstacija, tuvu skola un dzelzceļš, piemērota divām vai vairāk ģimenēm. Cena $18.000

Turpat arī 132 akru saimniecība, 100 akru kultivētas zemes. 32 akri mežs, laba noliktava un kūts, kieģelu māja.

iespējams izmantot spēkstaciju, labs ceļš, tuvu skola un baznīca. Cena $7.600

Piedāvāju arī citas farmas. Nenokavējiet izdevību un stājieties sakaros. Iespējams uz nomaksu (360)

HERB. CORBETT, DUNDALK, Phone 186

BAZNĪCAS ZIŅAS

Nujorkas latv. ev.-lut. draudzes svētvakars ar dievgaldu Lielajā Piektdienā, 3. aprīlī, plkst. 7.30 vak. Betlēmes baznīcā, Bruklīnā. Turpat plkst. 8.30 Merkandantes oratorijas Kristus pēdējie septiņi vārdi — uzvedums četrām balsīm un stīgu orģestrim. Solisti: Ksenija Brante, Mirdza Piekalnīte, V. Karagiozs un Ārijs Kellijs. Diriģents Br. Skulte.

Lieldienas svētkos, 5. aprīlī, pl. 3 pp. svinīgs dievkalpojums Betlēmes baznīcā. Māc. R. Zariņš. Dziedās Biruta Kalniņa.

Port-Vašingtonā, Pestītāja baznīcā Lielajā Piektdienā, pl. 6.30 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

Pestītāja baznīcā, dievkalpojums, Lieldienās, plkst. 2 dienā. Māc. F. Treus.

Jaunatnes vakars 6. aprīlī, plkst. 8 vakarā draudzes namā.

Detroitas (Mič.) Kristus ev.-lut. latviešu draudzes Lieldienu dievkalpojums 5. aprīlī, plkst. 2.00 pp. sv. Marka (St. Marks Ch.), 1045 E. Grand Blvd., Forest un Grand Blvd. stūrī; ieeja no bulvāra.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibiskapa pārstāvis A.Skrodelis (100 Herkimer Str. Hamilton Ont. tel.: 70136).

Bramptonā, 12. aprīlī, plkst. 1 dienā, dievkalp. ar dievgaldu Anlikānu baznīcā.

Prāv A. Mitulis (16 Ray Blvd. Port Arthur, Ont.) **Fort Viljamā**. Lielā Piektdienā, 3. aprīlī, plkst. 9 no rīta dievkalp. ar dievgaldu; Pirmās Lieldienās, 5. apr., plkst. 3.30 pp., dievkalp. Trīsvienības baznīcā (560 May St.).

Māc. E. Pavasars, (1139 Cannon St., E. Hamilton, Ont. tel. 9-3410). **Hamiltonā**. Lielā Piektdienā, plkst. 4 pp. dievkalp. ar dievgaldu: Lieldienās, plkst. 6 pp. dievkalp. ar dievgaldu. Abos dievkalp. dziedās koris. Dievkalp. notiek sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave So).

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.)

Norandā, 3. apr., plkst. 6 vakarā Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu United baznīcā; Lieldienās, 5. apr., pl. 4 pp. dievkalp. United baznīcā **Timminsā**, 12. apr., plkst. 3 pp. dievkalp. Kristus baznīcā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto Ont. t. LO 2510) **Toronto Sv. Jāņa latviešu draudze**

Zaļā Ceturtdienā, 2. aprīlī, plkst. 7 vakarā, dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu Sv. Trīsvienības baznīcā. Mācītāji — E. Kerģis un A. Lūsis. Dziedās Dainas koris.

Lielā Piektdienā, 3. aprīlī, plkst. 5 p.p. dievkalpojums ar sv. vakarēdienu, Jāņa baznīcā. Mācītāji — E. Kerģis un A. Lūsis. Dziedās S. Ancāne.

I. Lieldienās, svētdien, 5.aprīlī, plkst. 6 no rīta, Lieldienu rīta liturģisks dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Dziedās A. Bukovska.

I. Lieldienās, svētdien, 5. aprīlī. Lieldienu dievkalpojums. plkst. 5 p. p. Sv. Trīsvienības baznīcā.

Dievgaldnieki lūgti iepriekš pieteikties pie mācītāja. Lai dievgaldnieku skaits Lielā Piektdienā nebūtu pārāk liels, draudzes locekļi, kam apstākļi to atļauj, lūgti pie dievgalda nākt Zaļā Ceturtdienā.

Māc. A. Čops (118 Isabella St. Toronto, Ont., tel. MI 1873). **Toronto Sv. Andreja b-cā** (Carlton un Jarvis ielu st.). Sv. Andreja b-

Lielajā Piektdienā, 3. aprīlī. dievkalpojums ar dievgaldu pl. 11 rītā,

Pirmajās Lieldienās, 5. aprīlī, dievkalpojums pl. 10 rītā.

Klusajā nedēļā baznīcas blakustelpās bībeles stundas ar virstēmatu: „Kristus ciešanas vēsturiskā un ticības skatījumā", pirmdien, 30. martā plkst. 7,30, trešdien 1. aprīlī, plkst. 7,30.

Māc. E. Bērziņš (5833 - 45 Ave. Red Deer, Alta) svētd. skola katru svētdienu **Red Deera** māc. mājā plkst. 11 no rīta.

Red Dīrā, 3. aprīlī Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 6 p. p. Mt. Calvary b-cā.

Kalgarijā, 5. apr., plkst. 3 p. p. Lieldienu dievkalp. Mt. Calvary b-cā, 3 Str. un 4 Ave. W.

Māc. E. Caune (10166 — 107 St. Edmonton, Alta).

Edmontonā, 3. aprīlī, plkst. 1 pp. Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu sv. Jāņa baznīcā.

Kalgārijā, 3. aprīlī, Lielā Piektdienā dievkalp. ar dievgaldu plkst. 7.30 vakarā Pirmā lut. baznīcā; **Letbridžē**, 5. apr., plkst. 3 pp. Lieldienu dievkalp. ar kristībām Kristus baznīcā.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlowe Ave. NDG, Montreal, Que. t. 3422).

Montreālā, 5. apr., plkst. 1 d. Lieldienu dievkalp. Redeemer baznīcā (285 Clarke Ave, Westmount).

Māc. H. Kušils (7059 Chabot St., Montreal, Que.) **Montreālā**, Lielā Piektdienā, 3. aprīlī, plkst. 1 dienā dievkalp. ar dievgaldu (Ascention baznīcā, 865 Blair Ave). Lieldienās, 5. aprī., plkst. 1 dienā Lieldienu dievkalpojums.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.)

Londonā, 3. aprīlī, plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā. Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dievgaldnieki lūgti pieteikties.

Niagārā, 5. aprīlī, plkst. 3 pp., Lieldienu dievkalp. ar dievgaldu Pāvila baznīcā.

Veilandē, 19. aprīlī, plkst. 1 pp. Ungāru baz. dievkalp.

St. Katarīnēs 19. aprīlī, plkst. 3. pp. Kristus baznīcā, dievkalp.

Sarnia, 25. aprīlī, plkst. 6 vak. **Londonā** 26. aprīlī, plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Archibiskapa pārst A. Skrodelis

Māc. F. H. Ruperts, Sadberijā, Sault Ste. Marie. 4. aprīlī sestdien. pl. 8 vak., Lieldienu dievk. ar dievgaldu Zion Ch.

Sadberijā, 5. aprīlī Lieldienu dievkalpojums plkst. 2.30 pp. Kristus b-cā, Regent St.

KATOĻU DIEVKALPOJUMS

Toronto, notiks Lieldienas svētkos, 5. aprīlī. plkst. 11.15 Newman kluba baznīcā, 89 St. George ielā.

Māc. A. Voitkus, Pāvila ev.-lut. draudzē. Hamiltonā. Dievkalpojums Zaļā Ceturtdienā, 2. aprīlī, plkst. 7 vakarā ar dievgaldu. Lielā Piektdienā, plkst. 11 no rīta ar dievgaldu. Lieldienu rīta dievkalpojums 5. aprīlī, plkst. 8.30 no rīta.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu **Latvija Amerikā**

līdz uz mēnešiem uz šādu adresi

Mr, Mrs, Miss

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $

abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 209 Ave P, Brooklyn 4, N.Y. Tel. DEwey 9-1012.

✝

Mūžīgā mierā aizmidzis mans mīļais vīrs un mūsu neaizmirstamais tēvs

Ģenerālis Andrejs Auzāns

Dzimis 1871. g. 3. aprīlī Pļaviņu pagastā.

Miris 1953. g. 23. martā Anglijā

Es nāvi vaigā redzēju,
Es pazinu badu un briesmas,
Es visu, visu aizmirsu
Dēļ vienas mazas dziesmas
Par dzimteni, dzimteni mīļo,
Ko dziedāja cīruls un strazds.
Tai dziesmai es nezinu vārdu,
Tie asinis rakstīti man.

K. Skalbe (1917. g.)

Dziļās sērās

sieva, meitas un znoti

Anglijā un Kanadā

PARĪZES — VĪNES
pēdējie apavu modes jaunumi
LATVIJAS AMATU MEISTARS
K. RUĢELIS
120 RUSSETT AVE, TORONTO
pagatavo
apavus dāmām un kungiem
Jaunākie Eiropas apavu modes žurnāli. Nesaistoša informācija
Toronto, tel. ME 3600

LEO M. BROWN R.O.
OPTOMETRISTS
atbildīgs par acu izmeklēšanu un briļļu piemērošanu
Daudzi latvieši jau ir mūsu klienti
368 YONGE ST.,
Tel. WA 6695 Toronto

✝

Š. g. 23. martā Anglijā miris

ĢENERALIS

ANDREJS AUZĀNS

DAUGAVAS VANAGU GODA BIEDRS

Apbedīts 28. martā Anglijā

Dziļā cieņā un piemiņā

DAUGAVAS VANAGI KANADĀ

PAVASARA MAIZNĪCA--KONDITOREJA
398 QUEEN ST., E., TORONTO
Tel. EM 4-4993
Piedāvā savus augstvērtīgos ražojumus ikdienai un svētku galdam
Lieldienām izgatavojam iepriekš pasūtinātas biezpiena paskas
SVĒTKU PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS
(378)

VECĀKĀ UN LIELĀKĀ DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA KANADĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT.
PIEDĀVĀ GRĀMATAS BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ

LATVIEŠU GRMATAS	broš.	ies.
Irmas Grebzdes — RAGANA, stāsti	1.95	2.50
Teodora Zeltiņa — SLAZDĀ, rom.	2.40	3.00
R. Blaumaņa — KOPOTI RAKSTI	—	18.00
J. Ezeriņa — DZIESMINIEKS UN VELNS, noveles	—	1.50
Z. Mauriņas — NEAIZSŪTĪTĀ VĒSTULE	—	1.90
J. Raiņa — RAKSTI	—	3.00
K. Ieviņa — SIRŽU LIKTEŅI, romāns	2.30	—
J. Klīdzēja — GRĒKS UZ PUSĒM, stāsti un nov.	2.30	2.90
A. Niedras — PASAULES PLAUKSTA, stāsti, nov.	2.80	3.40
K. Ieviņa — PUTRAS DAUKIS, 1. un 2. grāmata	5.40	6.40
A. Rupaiņa — MĀRA MOSTAS, I un II d.	3.50	4.00
Pāvila Rozīša — UGUNS CEĻI, rom.	1.10	1.70
V. Lesiņa — DZIRKSTIS, stāsti	1.75	2.40
Kn. Lesiņa — LEPNĀS SIRDIS, noveles	2.40	3.00
Dziesmu krājums — KARA ZĀBAKOS	—	2.00
LATVISKIE BALTIE IZSUVUMI	—	2.50
V. Kārkliņa — PIE LAIKA UPES, stāsti	1.80	—
H. Puriņa — EKSELENCES PIEZĪMES	—	1.95
A. Brigaderes — PASAKU LUGAS	—	4.25
A. Kaugura — DZĒRVE SAUC, dzejoļi	—	2.10
Girta Salnais — OKERS, rom.	2.25	—
Ingr. Viksna — MUMS JĀBRIEN JŪRĀ	2.50	—
Ed. Salnas — BADA BIEDI, stāsts	1.60	2.10
Alfr. Dziļuma — VĒJA KANEPE, rom.	2.40	3.00
J. Sudrabiņa — ASIŅAINĀ GAISMA AUST, tēloj.	1.90	2.50
Aidas Niedras — MAIJA PURENE, rom., 1. grām.	2.30	2.90
Viļa Plūdoņa — DAIĻDARBU IZLASE	2.40	3.50
Aleksandra Grīna — TOBAGO, rom.	1.80	2.40
Olģerta Liepiņa — VĒLĀ LIESMA, rom.	2.80	3.40
Latviešu prozas izlase — APVĀRŠŅI	0.90	—
J. Akuratera — DRAUGI UN GADI, stāsti	0.50	—
J. Miesnieka — DZĪVĪBAS NEPRĀTS, stāsti	1.15	—
J. Akuratera — PĒTERIS DANGA, rom.	1.50	—
Erv. Rommeļa — TUKSNEŠA VELNS	2.80	—
RELIĢIJA UN DZĪVE	1.80	—
J. Siliņa — DABAS VĒROTĀJI, stāsti	0.90	—
J. Akuratera — DEGOŠĀ SALA	—	1.80
F. Bušs — BISMARKA NOSLĒPUMS	1.80	—
T. Plivjē — STAĻINGRADAS TRAĢĒDIJA	—	3.60
E. Ādamsons — SAPŅU PĪPE, dzejoļi	—	2.60
K. Skalbes — RAKSTI, II un III daļa ā	—	4.50
Sniķere—Jēgens—Sodums — TRĪS AUTORI, dzejas	—	2.25
A. Čaks — MANA PARADĪZE, dzejoļi	—	6.00
Ģ. Salnais — SKRANDAS VĒJĀ, romāns	3.50	4.40

BĒRNU GRĀMATAS:

A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI, dziesmu un rotaļu pūrs	1.25	—
E. Kestnera — DIVKĀRŠA LOTĪTE	1.50	2.00
E. Kestnera — EMĪLS UN BERLĪNES ZĒNI	1.50	—
E. Tüters — TRAUCIŅŠ AR MEDU, dzejoļi, stāsti, tēlojumi	1.40	—
LATVIEŠU TAUTAS PASAKAS PAR ZVĒRIEM	1.90	—
VECAIS ABRINIEKS, latviešu tautas pasaka	—	1.10
SARKANGALVĪTE	—	1.10
Ziemeļamerikāņu prozas antol. Rietumu pasaule	1.60	—
Servantesa — DON KICHOTS	2.70	3.30
A. Dž. Kronina — CITADELE, rom.	2.90	3.60
A. Kamī — MĒRIS, romāns	2.60	3.20
Tagores — GĀJU PUTNI, ZELTA LAIVA	—	2.10
Tagores — LIRIKA	—	1.80
Dafnija Dju-More — REBEKA, romāns	2.75	—
A. de St. Eksiperi — NAKTS LIDOJUMS	1.00	1.60
Aug. Gailiša — SKARBĀ JŪRA, rom.	2.20	2.80
A. Gailiša — PĀRI BANGAINIEM ŪDEŅIEM, rom.	1.80	—
A. Dž. Kronina — ZVAIGZNES RAUGĀS LEJUP	—	5.65
K. Hamsuna — PA AIZAUGUŠĀM TEKĀM	—	2.10
Sallijas Salminenes — KATRĪNE, rom.	—	3.75
F. M. Dostojevska — BRĀLI KARAMĀZOVI, rom.	2.50	—
Dž. Svifta — GULIVERA CEĻOJUMI	—	3.00
G. Gunarsona — BORGU DZIMTA, romāns	2.50	—
A. Gailīts — VAI ATCERIES, MANA MĪĻĀ, rom.	—	2.80
V. Morbergs — LIKTENĪGĀ LIECĪBA, romāns	—	3.00
S. Hols — OKTOBRA DIENA, romāns	—	3.00

Bez tam krājumā latviešu skaņu plates, keramika, kā arī latviskas rotas lietas

Pieņem abonementa maksas žurnālam
LATVJU SIEVIETE, kā arī pārējiem latviešu žurnāliem

Aiz dzelzs priekškara

SNIEGA KAUDZE RĪGAS CENTRĀ

— par to raksta Ciņa 19. februārī. Šī lielā sniega kaudze atrodas laukumā starp Teātra un Kalēja ielām, Universālveikala aizmugure. Tur jau kopš ziemas sākuma ierīkota sniega un netīrumu izbērtuve. Tādas pašas sniega un atkritumu kaudzes ir Jāņu sētas pieejā. Ekskursanti no citām republikām dodoties apskatīt Rīgas senos mūrus un šiem biedriem jāiet pāri mēslu un sniega kaudzēm. „Tas nedara godu Rīgai," raksta Ciņa.

RETI PUBLICĒ SLAVENĪBU RAKSTUS

„Sovetskaja Latvija" 17. februāņa numurā asi kritizē laikrakstu „Literātūrai un Mākslai", kuŗš ļoti reti publicējot V. Lāča, A. Upīša, A. Sakses un A. Brodeles rakstus. Šajā laikrakstā trūkstot rakstu, kas „atmaskotu buržujisko ideoloģiju", ieviētotās kritikas esot „pelēkas" un saturot vienīgi vispārējās frazes. Reiz esot gan minēts, ka O. Vācietis, A. Balodis un J. Plaudis pielaiduši „nopietnas ideoloģiskas kļūdas", bet „Literātūrai un Mākslai" noklusējuši šo kļūdu iemeslus. Tas esot tādēļ, ka laikraksta redkoleģija negribot sabojāt savas attieksmes ar latviešu rakstniekiem un dzejniekiem.

FILMU UZRAKSTI KRIEVU VALODĀ

Rīgā pašlaik darbojas 19 kinoteātri, to starpā Komjaunietis, Sarkanā Ausma, Uradņiks un Stachānovietis. Marta pirmās nedēļās kino programmā uzņemtas 22 filmas, no kurām 6 tikai krievu valodā; pat bez latviskiem uzrakstiem, 10 — krievu valodā ar latviskiem uzrakstiem un 6 latviešu valodā ar krievu uzrakstiem. (Ciņa 26. 3.). No tā redzams, ka Rīga var iztikt bez filmu uzrakstiem latviešu valodā, bet nevar iztikt bez uzrakstiem krieviski.

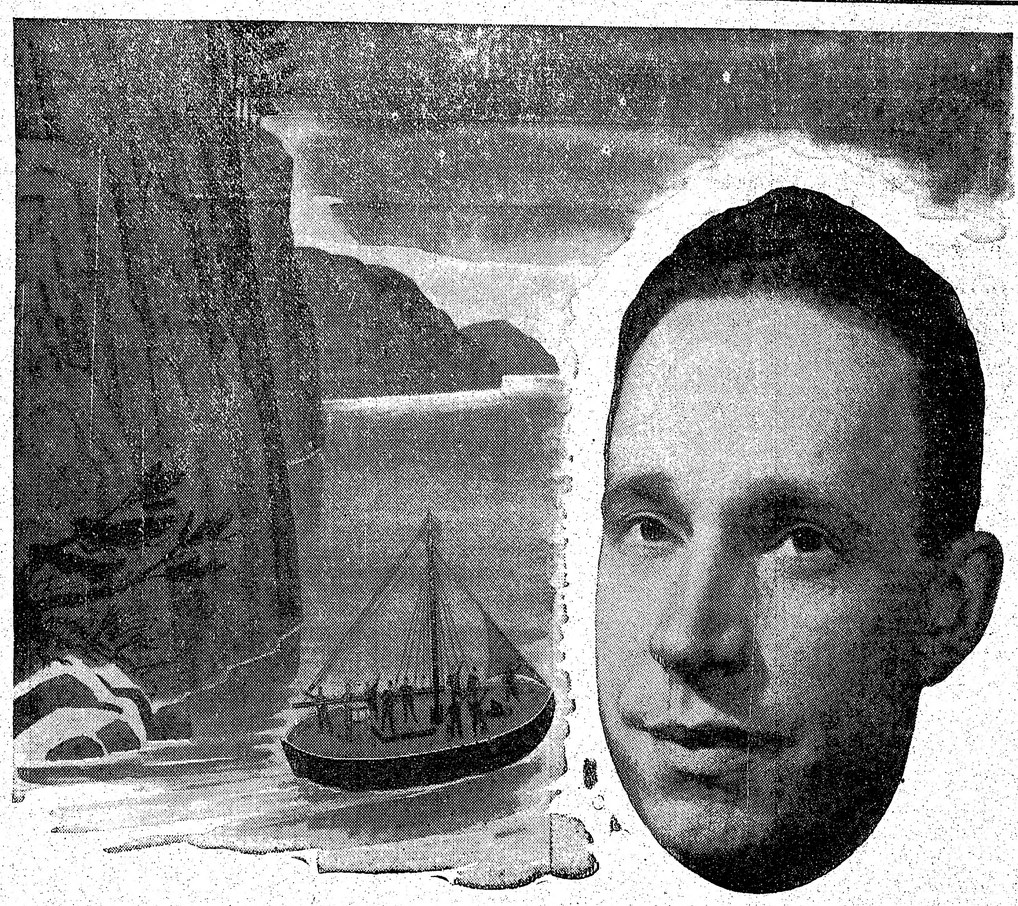

BRĪVĪBU, KO ZAUDĒJIS LATVIJĀ, ATGUVIS KANADĀ

Kad Sarkanās armijas vilnis vēlās pāri Latvijai, Jānis Bērziņš atteicās padoties verdzībai. Saviem spēkiem viņš uztaisīja laivu, lai šķērsotu Baltijas jūru... un pēc daudzu likstu pārvarēšanas beidzot nonāca viesmīlīgajā Kanadā. Šeit brīvības un plašo iespējamību vidē Jānis Bērziņš uzsācis jaunu dzīvi sev un ģimenei. Īsā laikā viņš parādījis sevi par cienīgu Kanadas pavalstniecībai, jo nodibinājis panākumiem bagātu dekorāciju un rotaļlietu uzņēmumu un tādējādi veicinājis Kanadas rūpniecības celšanu.

Kad Jānis Bērziņš kā bēglis nonāca Zviedrijā, viņš sastapās ar daudz grūtībām. Itin no neka viņš tomēr spēja pakāpeniski izveidot savu dekorāciju ražošanas uzņēmumu, kas drīz vien iegūva labu vārdu. Kopš ierašanās Kanadā Jāņa Bērziņa pūles atkal vainagojušās lieliskiem panākumiem.

Šis ir viens no rakstu serijas, ko labas pavalstniecības interesēs publicē Georga Vestona akc. sab., kas gatavo augstas kvalitātes maizi, biskvītus, kūkas un saldumus.

Pērciet vienmēr to labāko —
pērciet WESTONA ražojumus!

Weston's

GEORGE WESTON LIMITED . . . CANADA

PRIECĪGAS LIELDIENAS!
Delikatesu un pārtikas preču latviešu tirgotava
WIDMER GROCERY
Preču piegāde mājās
10 WIDMER ST., TORONTO, ONT.
Tel. EM 6-2434

DIPLOMĀTU PIEKLĀJĪBAS PARAŽAS

(Pārnesums no 1. lpp.)

dījuma, ka tie, kas uz ielām raudājuši, sērojuši pēc Staļina. Varbūt tie raudājuši paši aiz savām bēdām, bet nav izslēgts, ka asaras bijušas prieka asaras. Kādai tautai ir paraža bērēs pieņemt raudātājus par naudu. Iespējams, ka, varbūt, kādas fanātiskas komūnistes būs raudājušas, bet tad lai to tā arī pasaka. Nevar rakstīt tā, it kā liktos, ka raudātāja bijusi krievu tauta. Tā to nostāda lielinieki, bet tā nav patiesība.

Gribu vēl atzīmēt, cik neglītā veidā prese un raidītāji sagrozīja pāvesta izturēšanos Staļina pēkšņās saslimšanas un miršanas gadījumā. Pa lielākai daļai lasīju un dzirdēju raidījumos sakām, ka pāvests lūdzis vai aizlūdzis Dievu par Staļinu un krievu tautu. Man tas likās neticami, un, painteresējoties par šo tielu tuvāk, izdevās noskaidrot, ka patiesie apstākļi ir pavisam citādi. Vatikānā 4. martā sniegta šāda informācija: Pāvests Pijs 12. lūdzis Dievu par krievu tautu savā personiskā svētniciņā. Tāpat viņš esot lūdzis, lai Staļins vēl savās pēdējās stundās nožēlotu savus launos darbus — neskaitāmos noziegumus, kas izdarīti pret cilvēcību un kristietību. Cilvēce, kā Vatikānā tālāk paskaidrots, līdz šim nav pazinusi tik neticīgu un noraidīgu cilvēku pret kristīgo morāli kā Staļinu. Šis vīrs iemiesojis sevī antikristu un pēc viņa, Staļina, norādījumiem komūnisms neatlaidīgi un nežēlīgi karojis pret baznīcu. Par visiem šiem grēkiem tikai Dievs savā bezgalīgā mīlestībā spēj viņam piedot. Lūk, kādā sakarā un veidā pāvests lūdzis Dievu par krievu tautu un pieminējis arī par Staļinu, lai tas vēl pirms miršanas nožēlotu savus noziegumus. To tā lūgt savā kristīgā mīlestībā var bāznīcas galva, un tas dara viņu garā lielu un cēlu. Bet sacītam ir pavisam cits saturs un nozīme nekā minētai korespondencei, kuŗas īsā ziņa bija maldinoša un komūnismam un tā propagandai kā radīta.

Tomēr komūnismam vislielāko pakalpojumu izdarīja Francijas parlaments ar savu priekšsēdi Erio, kas pazīstams arī Latvijai, kad 1933. g. pēc viesošanās Maskavā uzturējās Rīgā. Kad Rīgas stacijā viņu ielenca ziņkārīgo pūlis, viņš sajūsmā sniedza roku pilnīgi apjukušam turpat stāvošam nesējam teikdams, ka viņš, Erio, šai personā sveic visu latviešu tautu. Šis naīvais demokrats Staļina nāves gadījumā tad nu sarīkoja tādu izrādi, ka varbūt Maļenkovs viņam piesūta kādu sovjetordeni. Viņš turēja cildinošu runu par Staļinu un visi parlamenta locekļi šo runu noklausījās, piecēlušies stāvus. Erio runāja par Staļina ģeniju kara mākslā, kā par ģeniālu karavadoni, kas ar savu varonīgo armiju palīdzējis atbrīvot Franciju. Tad viņš runāja vēl par kopīgi izlietām asinīm un ka šīs asinis esot nostiprinājušas saites starp abām — krievu un franču — tautām un ka to Staļins esot vēl sevišķi sekmējis.

Franču valdība pavēlēja uz visām kara iestāžu ēkām un kara kuģiem karogus nolaist pusmastā. Viss tas izklausās neticami un tomēr tā ir patiesība. Kā zināms, frančī uztur spēkā savu draudzības līgumu ar Padomju Savienību, ko noslēdza 1944. g. Degolls. Ar vienu kāju tātad viņi ir Maskavā, bet otru vēl vienmēr kavējas spert, lai ratificētu Eiropas aizsardzības līgumus, ko noildzinājuši jau turpat 9 mēneši. Bet kā viņi doma tā stāvēt, kur viena kāja Maskavā un otra Eiropas armijā, kuŗu dibina pret boļševiku agresiju, tas nav skaidrs. Indoķīnā viņi cīnās jau vairākus gadus ar komūnistiem, bet to, kas šo agresiju radīja un atbalstīja, proti Staļinu, franču parlaments cildina par varoni un godina viņu deputātiem pieceloties stāvus. Ko uz to lai saka? Varbūt ar latviešu zemnieka vārdiem: prātiņ', nāc mājās! Šīs rindiņas beidzot, jāsāk šaubīties, vai valstsvīri vienā otrā valstī vispār spējīgi vest „psicholoģisku karu" pret boļševikiem? Cik demokratija izrādījās stipra un vienota pret Hitleru un nacismu, tik tagad glēva un nevienprātīga cīņā ar komūnismu. Ir beidzamais laiks atjēgties, kamēr nav par vēlu.